

לאומי | דוחות כספיים

2019

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח רווח והפסד מאוחד
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017	2018	2019	ביאור	
		במיליוני ש"ח		
10,069	11,346	11,437	2	הכנסות ריבית
2,023	2,456	2,596	2	הוצאות ריבית
8,046	8,890	8,841	2	הכנסות ריבית, נטו
172	519	609	30, 13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,874	8,371	8,232		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
919	682	1,686	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,052	4,121	3,225	4, 4	עמלות
371	68	170	5	הכנסות אחרות
5,342	4,871	5,081		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
4,591	4,544	4,325	6	משכורות והוצאות נלוות
1,661	1,569	1,521	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
2,163	2,224	2,062	7	הוצאות אחרות
8,415	8,337	7,908		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,801	4,905	5,405		רווח לפני מיסים
1,692	1,619	1,830	8	הפרשה למיסים על הרווח
3,109	3,286	3,575		רווח לאחר מיסים
				חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) נטו, של חברות כלולות לאחר השפעת המס
92	36	(15)	15	
				רווח נקי
3,201	3,322	3,560		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(29)	(65)	(38)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,172	3,257	3,522		המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)
2.08	2.15	2.37	9	רווח נקי בסיסי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2.08	2.15	2.37	9	רווח נקי מדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
 לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

 חנן פרידמן
 מנהל כללי
 שלמה גולדפרב
 סגן מנהל כללי בכיר
 חשבונאי ראשי
 ראש חטיבת החשבונאות

 ד"ר סאמר חאג' יחיא
 יושב ראש הדירקטוריון
 עומר זיו
 סגן מנהל כללי בכיר
 ראש החטיבה הפיננסית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 26 בפברואר 2020

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח מאוחד על הרווח הכולל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
3,201	3,322	3,560	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
29	65	38	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,172	3,257	3,522	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
(^(ד) 262)	(^(ד) 634)	1,468	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(39)	27	(65)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)
-	-	(3)	הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים
(1,177)	1,796	(3,317)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)
(^(ד) 13)	(^(ד) 34)	(5)	חלקו של הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות
(967)	1,223	(1,922)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
232	(330)	573	השפעת המס המתייחס
(735)	893	(1,349)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
-	(26)	(13)	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(735)	919	(1,336)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים
2,466	4,215	2,211	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
29	39	25	רווח כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,437	4,176	2,186	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בנין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף שנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר. ראה גם [ביאור 23](#).

(ד) סווג מחדש.

ראה גם [ביאור 10](#) בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
מאזן מאוחד
ליום 31 בדצמבר

2018	2019		
	במיליוני ש"ח	ביאור	
נכסים			
			נכסים
80,113 ^(ה)	76,213	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
74,571	84,949	12	ניירות ערך ^(אזכ)
1,257	1,470		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
275,954 ^(ה)	285,806	30,13	אשראי לציבור
(3,352)	(3,328)	30,13	הפרשה להפסדי אשראי
272,602	282,478		אשראי לציבור, נטו
782	744	14	אשראי לממשלות
623	765	15	השקעות בחברות כלולות
2,853	3,043	16	בניינים וציוד
17	16	17	מוניטין
12,750	10,970	כ28,א	נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,642	8,486	18	נכסים אחרים
8,570	-		נכסים המוחזקים למכירה ^(ד)
460,780	469,134		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
			התחייבויות והון
364,714 ^(ה)	373,644	19	פיקדונות הציבור
5,210	6,176	20	פיקדונות מבנקים
709	315		פיקדונות מממשלות
541	476		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
17,798	19,958	21	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
12,089	11,528	כ28,א	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
14,780	21,163	ד30,22	התחייבויות אחרות ^(אזכ)
8,778	-		התחייבויות המוחזקות למכירה ^(ד)
424,619	433,260		סך כל ההתחייבויות
35,305	35,406	א25	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
856	468		זכויות שאינן מקנות שליטה
36,161	35,874		סך כל ההון
460,780	469,134		סך כל ההתחייבויות וההון

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 33](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 12](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 386 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2018 - 461 מיליון ש"ח).

(ד) למידע נוסף ראה [ביאור 36](#). [דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

(ה) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על השינויים בהון
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

קרנות הון		
עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	פרמיה	הון מניות במיליוני ש"ח
36	1,722	7,109
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
(8)	7	1
10	-	-
38	1,729	7,110
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	(670)	(30)
(8)	7	1
28	-	-
-	21	-
58	1,087	7,081
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	(672)	(28)
(7)	6	1
2	-	-
-	-	-
53	421	7,054

- (א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.
- (ב) כולל 5,610 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,400 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (2018 - 2,849 מיליון ש"ח, מזה 700 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות, 2017 - 3,338 מיליון ש"ח) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.
- (ג) השפעת מיסים על ההכנסה הנובעת משינוי בשיעורי המס בגין רפורמת המס אשר נזקפו מרווח כולל אחר לעודפים.
- (ד) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד.](#)

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ⁽²⁾	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,867	(2,312)	24,792	31,347	367	31,714
-	(14)	14	-	-	-
-	-	3,172	3,172	29	3,201
-	(725)	(10)	(735)	-	(735)
-	-	-	-	(10)	(10)
-	-	(627)	(627)	-	(627)
-	-	-	-	-	-
10	-	-	10	-	10
8,877	(3,051)	27,341	33,167	386	33,553
-	-	(18)	(18)	-	(18)
-	-	3,257	3,257	65	3,322
-	888	-	888	18	906
-	-	-	-	(42)	(42)
-	-	(1,369)	(1,369)	-	(1,369)
(700)	-	-	(700)	-	(700)
-	-	-	-	-	-
28	-	-	28	1	29
21	31	-	52	428	480
8,226	(2,132)	29,211	35,305	856	36,161
-	(27)	27	-	-	-
-	-	3,522	3,522	38	3,560
-	(1,336)	-	(1,336)	(17)	(1,353)
-	-	-	-	(33)	(33)
-	-	(1,387)	(1,387)	-	(1,387)
(700)	-	-	(700)	-	(700)
-	-	-	-	-	-
2	-	-	2	2	4
-	-	-	-	(378)	(378)
7528	(3,495)	31,373	35,406	468	35,874

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
3,201	3,322	3,560	רווח נקי לשנה
			התאמות:
68	77	47 ^(א)	חלק הקבוצה בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים של חברות כלולות ^(א)
662	572	600	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
172	519	609	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(9)	-	(15)	רווח ממכירת תיקי אשראי
(231) ^(ב)	(246) ^(ב)	(329)	רווחים, נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - ניירות ערך זמינים למכירה)
45	(60)	(151)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	(224)	(287)	רווחים, נטו ממכירת מניות של חברות מוחזקות
(278)	(33)	(68)	רווח ממימוש בניינים וציוד - נטו
3	19	2	הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה
-	-	(56)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
52 ^(ב)	82 ^(ב)	39	הפרשה לירידת ערך מניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - מניות זמינות למכירה)
-	28	2	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(243)	199	(595)	מיסים נדחים - נטו
(52)	134	(64)	פיצויי פרישה ופנסיה - גידול (קיטון) בעודף העתודה על היעודה
100	(168) ^(ב)	(146)	ריבית שהתקבלה (שטרם התקבלה) מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח זמין למכירה ואג"ח לפדיון
(466)	144	(88)	ריבית שטרם שולמה (ששולמה) בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
447	(467)	730	השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושוי מזומנים
(2)	4	59	אחר, נטו
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
1,077	(3,172)	1,775	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,948	(1,197)	3,390	ניירות ערך למסחר
(105)	592	1,180	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(915)	2,355	(718)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
317	(595)	3,326	התחייבויות אחרות
6,791	1,885	12,802	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

(ב) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם. לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017	2018	2019	
			במיליוני ש"ח
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
			שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים
(1,085)	^(N) (2,532)	3,199	
(8,011)	^(N) (12,149)	(10,795)	שינוי נטו באשראי לציבור ⁽²⁾
(73)	(67)	38	שינוי נטו באשראי לממשלה
123	(96)	(213)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
^(N) (108)	^(N) (4,006)	(2,048)	רכישת אגרות חוב לפדיון
128	72	647	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
			רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - ניירות ערך זמינים למכירה)
^(N) (90,797)	(86,905)	(83,882)	
			תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - ניירות ערך זמינים למכירה)
42,394	54,122	41,423	
			תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - ניירות ערך זמינים למכירה)
^(N) 45,173	40,945	31,789	
17	(123)	(377)	רכישת מניות בחברות כלולות
-	260	251	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
-	11	712	תמורה ממימוש השקעה בחברות בנות שאוחדו בעבר (נספח ב')
96	503	915	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(637)	(716)	(942)	רכישת בניינים וציוד
315	80	107	תמורה ממימוש בניינים וציוד
383	251	157	קופה מרכזית לתשלום פיצויים
-	(16)	-	אחר
(12,082)	(10,366)	(19,019)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
			שינוי נטו בפיקדונות מבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים
2,094	1,113	1,067	
17,817	^(N) 398	5,609	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
(387)	229	(367)	שינוי נטו בפיקדונות מממשלה
19	(17)	(65)	שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
-	3,378	3,152	תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(6,597)	(32)	(958)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(627)	(1,369)	(1,387)	דיבידנד ששולם לבעלי המניות
(10)	(42)	(33)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
-	512	-	תמורה ממימוש השקעות בחברות מאוחדות ללא איבוד שליטה
-	(700)	(700)	רכישה עצמית של מניות
12,309	3,470	6,318	מזומנים נטו מפעילות מימון
			גידול (קיסון) במזומנים ושווי מזומנים כולל מזומנים ושווי מזומנים המסווגים ככנסים והתחייבויות מוחזקים למכירה⁽²⁾
7,018	(5,011)	101	
			בניכוי שינוי במזומנים ושווי מזומנים המסווגים ככנסים והתחייבויות מוחזקים למכירה⁽³⁾
-	3	(3)	
7,018	(5,014)	104	גידול (קיסון) במזומנים ושווי מזומנים
72,269	78,840	74,293	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
(447)	467	(730)	השפעת תנועות בשער חליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
78,840	74,293	73,667	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

(א) סווג מחדש.

(ב) כולל פעילות שוטפת מרכישת ניכיון חייבים. ראה [ביאור 30](#).

(ג) למידע נוסף ראה [ביאור 36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

ריבית ומיסים ששולמו /או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

2017	2018	2019	
			במיליוני ש"ח
10,057	10,631	11,143	ריבית שהתקבלה
(2,447)	(2,696)	(3,423)	ריבית ששולמה
176	129	64	דיבידנדים שהתקבלו
(1,855)	(1,093)	(2,498)	מיסים על הכנסה ששולמו

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

ביום 15 ביולי 2019 הוחלפו כ-139.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 201 בתמורה לכ-142 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, וכן הוחלפו כ-976.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה יד' בתמורה לכ-1,099 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, כך שבסך הכל הונפקו כ-1,241 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404. כתוצאה מההחלפה נרשם הפסד חשבונאי של כ-54 מיליון ש"ח.

ביום 1 בדצמבר 2019 סווגה יתרה של כ-746 מיליון ש"ח מתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון לתיק ניירות ערך זמינים למכירה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

ביום 31 בדצמבר 2018 נמכרה השקעה במימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ בתמורה למניות זמינות למכירה בסך 167 מיליון ש"ח.

במשך השנה הונפקו מניות כנגד המרת זכויות שנצברו לטובת העובדים בסך 18 מיליון ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של כ-957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון.

ביום 6 באפריל 2017 הנפיק הבנק יחידות PSU. כתוצאה מכך סווגו 10 מיליון ש"ח מהתחייבויות אחרות לקרן עסקאות תשלום מבוסס מניות. ראה [ביאור 24](#).

נספח ב' - תמורה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר^(א):

נכסים והתחייבויות של חברות הבנות שאוחדו בעבר זרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות הבנות שאוחדו בעבר ליום המכירה

2018	2019	
		במיליוני ש"ח
-	20	מזומנים שנגרעו
8	15,398	נכסים (למעט מזומנים)
4	13,370	התחייבויות
4	2,048	נכסים והתחייבויות מזוהים
-	378	נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4	1,670	נכסים והתחייבויות שנגרעו
7	215	רווח הון ממימוש השקעה בחברות בנות שאוחדו בעבר
11	1,885	סך הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
-	1,153	בניכוי - תמורה שלא במזומן ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
11	732	תמורה שהתקבלה במזומן
-	20	בניכוי - מזומנים שנגרעו
11	712	זרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות בנות שיצאו מאיחוד

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 36](#), [וביאור 36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם. לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

עמוד	פירוט הביאורים
114	1 עיקרי המדיניות החשבונאית
138	2 הכנסות והוצאות ריבית
139	3 הכנסות מימון שאינן מריבית
140	4 עמלות
141	א4 הכנסות מחוזים עם לקוחות
142	5 הכנסות אחרות
142	6 משכורות והוצאות נלוות
143	7 הוצאות אחרות
143	8 הפרשה למיסים על הרווח
149	9 רווח למניה רגילה
150	10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
152	11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
152	12 ניירות ערך
161	13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
164	14 אשראי לממשלות
165	15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
168	16 בניינים וציוד
169	17 מוניטין
170	18 נכסים אחרים
171	19 פיקדונות הציבור
172	20 פיקדונות מבנקים
172	21 אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
173	22 התחייבויות אחרות
173	23 זכויות עובדים
191	24 עסקאות תשלום מבוסס מניות
192	א25 הון
197	ב25 הלימות הון, מינוף ונזילות
201	26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
209	27 שעבדים ותנאים מגבילים
211	א28 מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
212	ב28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
219	א29 מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים
233	ב29 מגזרי פעילות גישת ההנהלה
237	30 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
256	31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
258	32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
262	א33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
265	ב33 פריטים הנמדדים בשווי הוגן
270	ג33 שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
272	ד33 מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
274	34 בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו
281	35 תמצית הדוחות הכספיים של הבנק
284	36 אירועים לאחר תקופת הדיווח ונושאים שונים

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי.

פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. הדוחות הכספיים סולו של הבנק מוצגים [כביאור 35](#).

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 בפברואר 2020.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

הבנק - בנק לאומי לישראל בע"מ.

הקבוצה - הבנק וחברות בנות שלו.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות לרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות מאוחדות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל, בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

עלות - עלות בסכום מדווח.

שווי הוגן - מחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או לחילופין המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתפי שוק במועד המדידה.

יתרת חוב רשומה - יתרת חוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללים הנקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך, המוסד לתקינה חשבונאית וגופים נוספים בארה"ב. הכללים מיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתת נושא 10-105 בקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

תקני דיווח כספי בינלאומיים - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים הכוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) לרבות פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) ופרשנויות של הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC).

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

בדבר פירוט תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים אשר יישמו לראשונה ראה [סעיף \(כג\) להלן](#).

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים חדשים ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צויין אחרת.

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל ראה [סעיף \(ד\) להלן](#).

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה.
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה.
- נכסי והתחייבויות מיסים נדחים.
- הפרשות.
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים.
- השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2013. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בהכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת ההנהלה לעשות שימוש באומדנים, הערכות ולהפעיל שיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

5. סיווג מחדש

במסגרת אימוץ עדכון התקינה ASU 2019-04 ראה [סעיף \(כג2\)](#), סיווגה חברת הבת בארה"ב אגרות חוב מהתיק המוחזק לפדיון לתיק הזמין למכירה בסך של 216 מיליון דולר. למועד המעבר נזקפה לרווח כולל אחר יתרה בגין התאמה לשווי הוגן בסך של 8 מיליון דולר.

ד. מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

נכסים והתחייבויות נקובים במטבע חוץ או הצמודים לו מתורגמים לפי שערי חליפין יציגים, אשר פורסמו על ידי בנק ישראל, לתאריך המאזן או לתאריך מתאים אחר כדלקמן:

- נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין למועד הדיווח.
- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף כיום בו נקבע השווי הוגן. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו הנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.
- בדוח רווח והפסד כלולות הכנסות והוצאות ורווחים והפסדים במטבע חוץ לפי שערי החליפין היציגים השוטפים בעת ביצוע הפעולות הפרשי שער על הנכסים וההתחייבויות שבגינם נוצרו ההכנסות וההוצאות הנ"ל.
- בהתאם להוראות המעבר לשנת 2019 הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד וזאת עד ליום 1 בינואר 2022. החל מתאריך זה יוכרו ברווח כולל אחר. במקרה של ירידת ערך שאינה זמנית הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר יסווגו מחדש לרווח והפסד.

מטבע הפעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל

מטבע פעילות של ישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות. בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה ישות מפיקה מזומנים.

קביעת מטבע הפעילות של השלוחות בחו"ל נעשה בהתאם לקריטריונים הבאים:

- השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים במטבע זר ופעילות השלוחה בשקל הינה שולית.
  - לקוחות השלוחה גויסו על ידה באופן עצמאי, כך שפעילות השלוחה מול לקוחות הבנק או צדדים הקרובים אליהם אינה משמעותית.
  - פעילות השלוחה מול הבנק וצדדים קשורים לו אינה משמעותית ובין היתר אין תלות במקורות מימון של הבנק או צדדים הקשורים לו.
  - פעילות השלוחה עומדת בפני עצמה ואינה מהווה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הבנק.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל.
- בהתאם לאמור לעיל בחן הבנק וסיווג את השלוחה הבנקאית בארה"ב כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל.

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות ורווחים והפסדים של פעילויות החוץ, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

בעת מימוש, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

כאשר הקבוצה מממשת חלק מהשקעה שהינה חברה כלולה הכוללת פעילות חוץ תוך שימור השפעה מהותית, החלק היחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער מסווג מחדש לרווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של פעילות החוץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (שקל).

הפרשי שער הנובעים מתרגום התחייבות פיננסית המגדרת השקעה נטו בפעילות חוץ נזקפים לרווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". בעת מימוש השקעה בגינה בוצע הגידור, מועבר הסכום המתאים שנצבר ב"התאמות מתרגום דוחות כספיים" לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים בשווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר		
2017	2018	2019	2017	2018	2019
(%)			(בש"ח)		
שער החליפין של:					
(9.83)	8.10	(7.79)	3,467	3,748	3,456
הדולר של ארה"ב					
2.69	3.35	(9.63)	4,153	4,292	3,878
אירו					
(0.92)	2.37	(4.88)	4,682	4,793	4,560
לירה שטרלינג					
(5.64)	7.09	(6.10)	3,555	3,807	3,575
פרנק שוויצרי					
			(נקודות)	(נקודות)	
מדד המחירים לצרכן:					
0.3	1.2	0.3	99.3	100.5	100.8
לחודש נובמבר - מדד ידוע					

ה. בסיס האיחוד

1. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק ושל ישויות בהן מתקיימת שליטה של הבנק. בבחינת שליטה לא נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של שתי חברות בבעלות מלאה שהן חברות נכסים ושרות של הבנק מאוחדים במסגרת הדוחות הכספיים סולו של הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן החלק בהון חברות בנות שאינן ניתנות לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות אלה המעניקות למחזיק בהן חלק בנכסים נטו של הנרכשת, נמדדות במועד הרכישה בשווי הוגן.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון.

בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר בין הבעלים של הבנק לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד. החל מאותו מועד, ההשקעה הנותרת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני או כנכס פיננסי בהתאם למידת השפעה של הבנק בחברה.

2. חברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, לא מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות.

השקעה במניות חברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה עד למועד השגת השפעה מהותית שלא בהתאם לשיטת השווי המאזני, מיושמת שיטת השווי המאזני ממועד זה ואילך.

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות ברווח והפסד וברווח כולל אחר של ישויות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

בעת ירידה בשיעור ההחזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה. כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה, מסווג מחדש לרווח והפסד.

בעת אובדן השפעה מהותית, הקבוצה מפסיקה להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי המסווג לתיק ניירות ערך למסחר או למניות שאינן למסחר.

כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.

הבנק בוחן את הצורך ברישום ירידת ערך בגין השקעתו בחברות כלולות, ראה [סעיף \(כ.כ.ב.\)](#) להלן.

1. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה למעט המפורט להלן:

- הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר וממכשירים נגזרים, מוכרות בהתאם לשינויים בשווי הוגן.
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות פגומים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפגור בגין הלוואות לדיור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגביה בפועל.
- עמלות ליצירת אשראי - עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות הריבית.
- עמלות פירעון מוקדם - עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית.
- שינוי בתנאי החוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מינורי או באופן שאינו מינורי. במקרים בהם שונו תנאי ההלוואה באופן מינורי כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. במקרים בהם השינוי בתנאי ההלוואה אינו מינורי יזקפו העמלות ישירות לרווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן אשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.
- הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים נזקפות לרווח והפסד עם מתן השירות.
- עמלות אחרות כגון בגין ערבויות וליווי פרויקטים, מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות הריבית מהשקעות במכשירי חוב יוכרו בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב.

ז. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בנושא 820 בקודיפיקציה אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בתיקון מספר 04-2011 לקודיפיקציה בנושא מדידת שווי הוגן.

התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק.

תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה המבוססות על הקביעה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את רמת הנזילות של שווקים ואת מידת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

הרמה במדרג השווי הוגן שאליה משתייכת מדידת השווי הוגן של מכשיר הפיננסי תיקבע על בסיס הרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהינו משמעותי למדידת השווי הוגן בשלמותו.

שיטות ההערכה המיושמות על ידי הבנק למדידת שווי הוגן נבחנות בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

התקן דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 333](#) - להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר ואגרות חוב זמינות למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. המחיר המצוטט אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי. השווי ההוגן נקבע לפי מודלים מקובלים לתמחור, בהתבסס על הערכות שהתקבלו ממומחים להערכת שווי של מכשירים פיננסיים או בהתבסס על מערכת עצמאית של הבנק. שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים, כגון עקומי ריבית, שערי מטבעות וסטיות תקן, תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיצא באלה).

רובו של התיק מחושב מדי חודש על ידי מוסד בינלאומי מוכר שעיסוקו בחישוב שווי הוגן והוא בלתי תלוי בגופים המנפיקים ובלתי תלוי בגופים המשווקים. החישוב מתבסס בעיקרו על מחירי עסקאות בשווקים פעילים. יתרת התיק משוערכת על בסיס ציטוטים מברוקרים או מיוצרי המכשירים, או בהתבסס על מערכת של הבנק.

מכשירים פיננסיים נגזרים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק עיקרי.

במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן נערך תוך שימוש במודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר.

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

לרוב למכשירים פיננסיים בקטגוריה זו לא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, בהתאם להנחית הפיקוח על הבנקים, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

תת נושא 10-825 בקודיפיקציה מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, ידווחו בדוח רווח והפסד ככל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם תיבחר חלופת השווי ההוגן יוכרו ברווח והפסד במועד התהוותן ולא יידחו. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, קובע התקן דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שייאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים. הבנק לא יעד מכשירים פיננסיים תחת חלופת השווי ההוגן.

חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2011, את נושא 310 בקודיפיקציה, עמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב כפי שאומצו על ידי המפקח בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף החל מאותו מועד מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכו') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. לגבי יתרות חוב אחרות לגביהם קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני המסלולים הבאים:

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון (חוב שפרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהבטחון המשועבד או מנכס אחר שמוחזק על ידי הלווה) או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה).

לענין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהבטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה גם אם לא קיים שעבוד ספציפי על הנכס והכל כאשר ללווה אין מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הצורך בהפרשה הפרטנית נבחן ככלל, לגבי כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי: מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על ידי הבנק. בחלק מחברות הבנות שמאוחדות הבחינה נעשית גם בסכומים נמוכים יותר. הפרשה פרטנית מוכרת לגבי כל חוב שסווג פגום (ראה להלן).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

אשראי מאזני - מטרתה לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו בנושא 450 בקודיפיקציה - טיפול חשבונאי בתלויות ובהוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד הסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי בטווח שנים מיום 1 בינואר 2011 ועד למועד הדיווח. בנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון התאמה בגין גורמים סביבתיים כגון: תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך.

אשראי חוץ מאזני - ההפרשה מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון-סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

הלוואות לדיור - מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור מתייחס לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי. כמו כן על יתרת הלוואות לדיור שאין בהן פיגור מבוצעת הפרשה שמבוססת על סטטיסטיקת עבר. בנוסף הבנק מיישם את הוראות עדכון ניהול בנקאי תקין 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיור". הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 30 בינוי 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי בהתבסס על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלה הבנק מסווג את יתרת החובות הבעייתיים המאזניים והחוץ מאזניים לסיווגים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

אשראי בהשגחה מיוחדת

אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

אשראי נחות

אשראי נחות הוא אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי פגום

חוב מסווג כפגום כאשר צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. וזאת בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים כגון: מצב הפיגור של החוב, מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, מצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של הערבים ועוד. החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "ישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". העדכון מתייחס בעיקר לקביעת סיווג של חוב המתבסס על יכולת התשלום של החייב כלומר, החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני של החוב וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים כגון: בטחונות וערבים. מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. על מנת שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

חוב מסווג כפגום ככל מקרה כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בקשיים פיננסיים;
  - לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
  - החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי;
  - ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.
- לחייב העונק ויתור גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית וזאת בהתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה) בהתאם לתנאים החוזיים;

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום. ככלל חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. למעט אם עמד בתנאים של חזרה מפגימה כפי שמפורט להלן.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד מהמצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גביה.
- חוב שאורגן מחדש (ללא ויתור על קרן) ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש (ארגון מחדש עוקב) וזאת בתנאי שהחייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב ושבהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב. סעיף זה חל על ארגונים מחדש שבוצעו או חודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.

כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי למעט בארגון מחדש עוקב כאמור לעיל.

החזרה של חוב פגום למצב פגום צובר

חוב שלאחר הארגון מחדש קיים בטחון סביר שייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית של מצבו הפיננסי של החייב שמבוססת על פירעונות רציפים של שישה חודשים לפחות ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי (לפחות 20%) את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה [סעיף \(ו\)](#) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

מחיקה חשבונאית

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים בדרך כלל כתקופה העולה על שנתיים).
- במקרה של חוב שגבייתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כאינו בר גביה יימחק מיידית כנגד הפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס קבוצתי ותקופת הפיגור עולה על - 150 יום למעט במקרה של חובות בארגון מחדש, לגביהם נבחן הצורך במחיקה במייד. בנוסף, לגבי חובות בעייתיים בארגון מחדש שנבחנו קבוצתית וכשלו, תבוצע מחיקה כאשר החוב נמצא בפיגור של 60 ימים או יותר ביחס לתנאי הארגון מחדש.
- יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

ט. ניירות ערך

1. ניירות הערך בהם משקיע הבנק מסווגים לארבעה תיקים כדלקמן:

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי הערך הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה ושער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

ב. אגרות חוב זמינות למכירה

ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. ההפרשים בין השווי ההוגן לעלות המופחתת בניכוי עתודה למס, נזקפים לסעיף נפרד בהון, במסגרת רווח כולל אחר. ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפת לדוח רווח והפסד, כמפורט [בסעיף \(5\)](#) להלן.

רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה שיועדו כמגודרות בגידור שווי הוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד במשך תקופת הגידור בגין הסיכון המגודר.

ג. ניירות ערך למסחר

ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שמומשו וטרם מומשו נזקפים לדוח הרווח וההפסד.

ד. מניות שאינן למסחר

מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

2. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו כגון מכשירים פיננסיים מגובי נכסים כגון CMO, MBS, CLO, CDO ו-CMO (למעט מכשירים באיכות אשראי גבוהה) מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית (הריבית העתידית שכוללת גם שינויים צפויים עתידיים), תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי הבינלאומי שלהם הינו לפחות AA.

4. שווי הוגן

לגבי קביעת שווי הוגן ראה [סעיף \(ז\)](#) לעיל.

5. ירידת ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום הפסדים בגין ירידת ערך של אגרות חוב, בתיק הזמין למכירה ובתיק לפדיון, שאינה בעלת אופי זמני. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים כפי שפורטו בנספח ט"ז להוראות הדיווח לציבור בחר הבנק לאמץ החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, את הנחיות FSP 115-2 בדבר זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני ראה [סעיף \(כג 4\)](#) הקריטריונים לקביעה באם ירידת הערך הינה בעלת אופי שאינו זמני מתבססים על השיקולים והמבחנים כדלהלן:

- כוונת הבנק למכור את נייר הערך.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- יותר סביר מאשר לא שהבנק ידרש למכור את נייר הערך לפני השבת בסיס העלות.
  - הנכסים והביטחונות המגבים את נייר הערך.
  - שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
  - הערכת כושר ההחזר ודירוג.
  - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- מדיניות הבנק היא להכיר בירידת ערך של נייר ערך כבעלת אופי אחר מאשר אופי זמני, לכל הפחות בגין ירידת ערך של כל אגרת חוב המקיימת אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- אגרת חוב אשר נמכרה עד מועד פרסום הדוח לציבור.
  - אגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר.
  - אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג מתחת ל-BBB מינוס בלבד נחשבת לירידת דירוג משמעותית לצורך סעיף זה.
  - אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
  - אגרת חוב אשר לגביה חל כשל אשראי שלא תוקן תוך פרק זמן סביר.
  - אגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה נמוך מהשווי בו נרכש לפרק זמן של לפחות תשעה חודשים לסוף תקופת הדוח הכספי ובסוף תקופת הדוח כמו גם במועד הסמוך למועד פרסום הדוח הוא נמוך בשיעור של 15% או יותר מהעלות (לגבי אגרת חוב - העלות המופחתת).
- לעניין זה מתאפשרת חריגה אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות מוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים אשר מוכיח ברמה גבוהה של בטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. הראיות האובייקטיביות והגורמים הרלבנטיים כוללים פרמטרים כגון: עליית שווי לאחר מועד הדוח הכספי, דירוג אשראי גבוה (קבוצה A או מעליה), ניתוח עמידות בתרחישי לחץ על ידי גורם מקצועי חיצוני או על ידי הבנק, גיבוי ובכלל זה השקעה ממשלתית ישירה בהון לצורך הבטחת האיתנות של הבנק המנפיק.
- עקרונות אלו תואמים את ההנחיה שהוציא המפקח על הבנקים, למעט ההגדרות של "דירוג משמעותי" ו"ירידת ערך משמעותית" אשר נקבעו על ידי הבנק.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. הפסדים מניירות ערך שאינם בעלי אופי זמני נזקפים לדוח רווח והפסד. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מבסיס העלות החדש, נזקפות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

מכשירים פיננסיים נגזרים לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכוני מטבע חוץ וסיכוני ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים שלא לצורכי גידור לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

חשבונאות גידור

במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור. התייעוד כולל: מכשיר מגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר והשיטה להערכת אפקטיביות הגידור.

1. גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות. שינויים בשווי ההוגן של נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן שניתן ליחס אותם לסיכון המגודר, נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הבנק מיישם חשבונאות גידור בשיטה "המקוצרת" המניחה אפקטיביות מלאה בהתאם להוראות התקן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. גידור תזרים מזומנים

חברת הבת בארה"ב מייצגת מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים שניתן ליחס לסיכון מסויים. שינויים בשווי ההוגן של נגזר שיעד לגידור תזרים מזומנים נזקפים לרווח כולל אחר.

3. ניהול נכסים והתחייבויות

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

4. גידור פעילות חוץ - ראה סעיף (ד) לעיל.

נגזרים אחרים

השינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד כמכשירים נגזרים בהתאם להוראות תת נושא 815-10 בקודיפיקציה אמ: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ לרבות סיכוני אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

מכשירים נגזרים משובצים שהופרדו מוצג במאזן יחד עם החזזה המארח ושינויים בשוויים ההוגן נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזזה המארח), הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקורות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (re-measurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או שינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

שווי הוגן

בדבר קביעת שווי הוגן ראה סעיף (ז) לעיל.

יא. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא 860-10 בקודיפיקציה בדבר, העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו, העברה של נכס פיננסי שלם, של קבוצת נכסים פיננסיים שלמים, או של זכות משתתפת בנכס פיננסי שלם, תסופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים שהועברו.

בהקשר זה, לזכות משתתפת יש את כל המאפיינים הבאים: (1) מתאריך ההעברה ואילך, היא מייצגת זכות בעלות יחסית (pro rata) בנכס פיננסי שלם; (2) ממועד העברה ואילך, כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכס הפיננסי השלם, מחולקים באופן יחסי בין מחזיקי הזכויות המשתתפות בסכום השווה לחלקם בבעלות; (3) לזכויותיהם של כל אחד מהזכויות המשתתפות (לרבות המעביר, בתפקידו כמחזיק זכויות משתתפות) יש קדימות זהה, ולא קיימת זכות של מחזיק זכות משתתפת כלשהו, הנחותה לעומת זכות של מחזיק זכות משתתפת אחר; וגם (4) לאף צד אין את הזכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם, אלא אם כל מחזיקי הזכויות המשתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה והעסקה אינה עומדת בתנאים לטיפול כמכירה, ההעברה תסופל כחוב מובטח. הנכסים הפיננסיים ימשיכו להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך. הם אינם נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך, וכנגדם הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו במסגרת הסכמי רכש חוזר" או בסעיף "ניירות ערך שנשאלו במסגרת הסכמי רכש חוזר", לפי הענין ובהתאם לשוויים ביום ביצוע העסקה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הבנק עוקב אחר שינויים בשווי ההוגן על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת במסגרת הכנסות (הוצאות) ריבית נטו.

בהתאם להוראות המפקח, עסקאות השאלה או שאילה לא מובטחת של ניירות ערך שבהן השואל אינו מעביר לתאגיד הבנקאי מרווח בטחון (מרג"ן) המתייחס ספציפית לעסקת השאלת ניירות ערך, מטופלות באופן הבא:

א. השאלה לא מובטחת של ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה או מהתיק למסחר - כאשר הבנק משאיל ניירות ערך הוא גורע את ניירות הערך שהושאלו ומכיר באשראי בגובה שווים בשוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי באותו אופן בו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. הכנסות על בסיס צבירה מוכרות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (שאינם שינויים בבסיס צבירה) מסווגים כהכנסות מימון שאינן מריבית שמדובר בניירות ערך למסחר או ברווח כולל אחר כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה. בתום ההשאלה הבנק גורע את האשראי ומכיר מחדש בנייר הערך.

ב. שאילה לא מובטחת של ניירות ערך - כאשר הבנק שואל נייר ערך בעסקת שאילה לא מובטחת, הבנק מכיר בנייר הערך ופיקדון כנגדו, בגובה שווי השוק של נייר הערך שהתקבל במועד השאילה. ניירות הערך כאמור מסווגים בתיק למסחר. בתקופות עוקבות, שינויים בתקופת הדיווח הנובעים משינויים בשווי השוק של הנייר מסווגים כהכנסות מימון שאינן מריבית. כאשר הבנק מוכר בחסר נייר ערך ששאל, ככל מועד דיווח הבנק מכיר בהכנסות מימון שאינן מריבית את ההפרש, רק אם הוא חיובי. בין שווי השוק למועד הדיווח של נייר הערך שנמכר בחסר, לבין היתרה בגין עסקת השאילה הלא מובטחת הכלולה בסעיף פיקדונות.

סילוק התחייבות

הבנק גורע התחייבות אם היא סולקה. התחייבות סולקה בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הבנק שילם למלווה והשתחרר מחויבות בגין ההתחייבות או (2) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

י.ב. זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פנסיה הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת הבנק מבטיח לספק בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פנסיה בשנים שלאחר שהעובד יפרוש. סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית אשר כוללת בין היתר את משך חייו של העובד או שאריו, את מספר שנות השירות שסיפק העובד והשכר של העובד בשנים מיד לפני הפרישה.

הגדרות:

- שיעור להיוון ההתחייבות בגין זכויות עובדים - שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים של הבנק מבוסס על תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל לפיהם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב.
- רווח/הפסד אקטוארי - השינוי בערך של מחויבות חזויה או של נכסי תכנית הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער או שנובע משינוי בהנחה אקטוארית.
- תשואה חזויה על נכסי תכנית - הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה.
- מחויבות בגין הטבה חזויה - הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן בהתאם לנוסחת ההטבה של התכנית.
- עלות פנסיה נטו - הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פנסיה לתקופה מסוימת. עלות זו כוללת עלויות שנזקפות לרווח והפסד: עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי תכנית והפחתה של רווח/הפסד אקטוארי ועלויות שנזקפות לרווח כולל אחר: רווח והפסד אקטוארי.

הפסדים ורווחים אקטואריים שנרשמים במסגרת הרווח הכולל נובעים בין היתר:

שינויים שוטפים בשיעורי ההיוון.

שינויים שנובעים מכך שהניסיון בפועל שונה מההנחה האקטוארית ששימשה לחישוב ההתחייבות.

הפער בין התשואה החזויה לתשואה בפועל על נכסי התכנית נזקפים אל הרווח הכולל האחר.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפסדים ורווחים אקטוארים כמפורט להלן מופחתים בשיטת קו ישר על פי תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

כאשר כל או כמעט משתתפי התכנית לא יהיו פעילים עוד, תוחלת החיים הממוצעת הנותרת של העובדים הלא פעילים תשמש במקום תקופת השירות הממוצעת הנותרת.

המחויבות בגין ההטבה החזויה במאזן נרשמת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. כאשר המחויבות בגין ההטבה החזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית תרשם במאזן התחייבות בגובה הפער האמור. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין ההטבה החזויה, ירשם במאזן נכס בגובה הפער האמור.

הבנק מבצע מדידה אקטוארית על בסיס רבטוני.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד. בתכנית זו ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה ובחילופים של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף. במקרה זה עלות ההטבה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך תקופת העסקה בהתאם לתנאים שנקבעו.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים:

- מחויבות הבנק מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו.
- המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות.
- תשלום התגמול צפוי.
- הסכום ניתן לאומדן סביר.

חופשה

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף ללא שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות. שינויים בהתחייבות נזקפים מידיית לדוח רווח והפסד.

יובל

לצורך חישוב ההתחייבות בגין ימי חופשת יובל מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות. שינויים בהתחייבות בגין ימי חופשת יובל, נזקפים מידיית לדוח רווח והפסד.

מחלה

הבנק צובר התחייבות בגין היעדרויות המזכות בפיצוי בעת פרישה. לצורך חישוב ההתחייבות נעשה שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות. שינויים בהתחייבות נזקפים מידיית לדוח רווח והפסד.

עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות תשלום מבוסס הינן עסקאות בהן הבנק מקבל שירותים מהעובד והתמורה ניתנת במכשירים הוניים. הבנק ככלל מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי מניות שהוא מעניק לעובדיו במועד בו נצרכים השירותים. בגין מענקים עם תנאי ביצוע תוכר הוצאה אם צפוי (Probable) שתנאי הביצוע יתקיימו. הבנק מכיר בגידול מקביל בהון או בהתחייבות כתלות באם מדובר במענק הוני או התחייבות. מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן של המכשירים הוניים שהונפקו, במועד ההענקה. מענקים התחייבותיים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה וההתחייבות נמדדת מחדש עד מועד הסילוק. השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות מוכרות בעת סילוק (או פקיעה) דרך רווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ג. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (Determinable Amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.

הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בסעיף "עמלות".

הבנק מקזז בין מכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי הכפופים להסדר התחשבות נטו (master netting arrangement) לצורך חישוב חבות הלקוח המוצגת בביאורים השונים בלבד. במאזן לא מבוצע קיזוז כאמור.

י.ד. בניינים וציוד

הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למצב הפעלה באופן אליו התכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

בניינים המוחזקים למכירה, מוצגים לפי הערך בספרים או שווי המימוש שלהם בניכוי עלויות מכירה, כנמוך שבהם.

רווח או הפסד ממכירת רכוש קבוע נכלל בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף, נגרע מהספרים.

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות תוכנה

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף זה את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנות אשר נרכשות נמדדות לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בקשר עם פיתוח והתאמה של תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוונות כאשר השלב הראשוני בפרוייקט הושלם ואך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, צפויה הטבה כלכלית עתידית ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. כמו כן קבע הבנק סף מהותיות בסך 750 אלפי ש"ח להיוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנות. עלויות שהונו כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. עלויות עוקבות בגין תוכנה מהוונות רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

פחת

הפחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר בהתאם לאורך החיים השימושי של הנכס וזאת החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש. הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע שנקבע לו אורך חיים שונה. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושי שלהם לפי התקופה הקצרה יותר.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנו מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך. בקשר עם ירידת ערך נכסים לא כספיים ראה [סעיף נכב](#) להלן.

גריעה

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע הינם הפער שבין התמורה מגריעת הנכס לערכו של הנכס בספרים. פער זה ירשם בנטו בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים ומוכרת התחייבות בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת, ככל שסכומם נגזר משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

תקופת החכירה, היא התקופה שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים במקרים אלו אינם מוכרים במאזן.

דמי חכירה ששולמו מראש למנהל מקרקעי ישראל בגין חכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש ונזקפים לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת החכירה.

10. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית על פני אורך החיים הצפוי של המכשיר המונפק.

11. נכסים שנתפסו

נכסים שנתפסו והועברו לבעלות הקבוצה עקב סילוק אשראים בעייתיים שנכללים בסעיף נכסים אחרים מוצגים על פי שווי הוגן של הנכס במועד העברתו או שווי הוגן ביום המאזן כנמוך שבהם. ההפחתות נזקפות לסעיף הוצאות תפעוליות ואחרות.

12. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות מתאימות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, המתבססות על ההערכות היועצים המשפטיים, לא תדחינה או תתבטלנה, וזאת למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידי הבנק. בנוסף קיימים הליכים משפטיים שבשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ו/או תוצאותיהם, ומהטעם האמור לא בוצעה בגינם הפרשה.

התביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות, בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

- סיכון צפוי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.
- סיכון אפשרי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.
- סיכון קלוש - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

במקרים נדירים, בהם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית, לא מבוצעת הפרשה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כמו כן הקבוצה חשופה לתביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו וזאת בין היתר בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראה דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת הקבוצה במספר דרכים. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת הקבוצה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ומערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

כביאור 26 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ניתנו פרטים בדבר סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שסכומן עולה על 0.5% מהון הבנק ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה. כמו כן ניתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים כנגד הבנק וחברות מאוחדות.

י.ח. ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לכצע תשלומים לנערב בהתאם לתנאים שנקבעו בכתב הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום הגבוה מבין שוויה ההוגן וסכום הפרשה להפסד תלוי וזאת בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון.

י.ט. מיסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים כוללים מיסים שוטפים ומיסים נדחים. הפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס עבור התקופה השוטפת כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים וחוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

הוצאות המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים נוצרים בגין הפרשים הזמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

הבנק מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים החייבים במס אלא אם התחייבות מיסים נדחים נובעת מהפרשים הקשורים למוניטין שאינו מופחת לצורך מס או מהתחייבות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנובעים מהשקעה בחברות בנות מקומיות עד ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017 הבנק מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנצברו ממועד זה בגין חברות בנות מקומיות. הבנק אינו מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין ההשקעה בחברות זרות מאחר וקיימת לו הכוונה והיכולת להשקיע מחדש את הרווחים הלא מחולקים לתקופה בלתי מוגדרת.

נכס מיסים נדחים יוכר רק אם נראה שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין. עם ההכרה בנכס יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה ניתן לנכות את ההפרש. במקביל מכיר הבנק בהפרשה נפרדת - Valuation Allowance, עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. שינויים עוקבים ב-Valuation Allowance יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.

הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה וקנסות לרשויות המס בסעיף מיסים על הכנסה.

קיזוז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים

הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים כפי המפורט **בסעיף (יג)** לעיל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמזכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התמשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת. הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת FIN48.

כ. רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.

כא. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לטיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

כב. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

1. הבנק בוחן את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בנכסים שאינם פיננסיים (כגון: בניינים וציוד, השקעות בחברות כלולות ונכסים לא מוחשיים לרבות מוניטין ולמעט עלויות תוכנה בפיתוח עצמי) כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות, המצביעים על כך שנכסיו במאזן מוצגים בסכום העולה על סכום בר השבה שלהם. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף אינו בר השבה ועולה על שווי ההוגן. כלומר סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנכס מהשימוש בנכס וממימוש נמוך מהערך שלו בספרים. במקרה זה יכיר הבנק בהפסד מירידת ערך בגובה הפער שבין ערכו של הנכס בספרים לבין שווי ההוגן. הפסד זה יזקף לדוח רווח והפסד.

כאשר מוכר הפסד כאמור, הערך בספרים לאחר ירידת הערך מהווה בסיס עלות חדש. ההפסד שהוכר לא יבוטל בתקופות עוקבות גם אם תתרחש עליית ערך.

2. ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

הבנק בוחן נכסים בלתי מוחשיים אשר נותרו מפרויקט תוכנה לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת השבה.

להלן דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך:

- א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- ג. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- ד. העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך כאשר הערך בספרים אינו בר השבה ועולה על השווי ההוגן. הפסד מירידת ערך שהוכר לא יבוטל בתקופה מאוחרת יותר גם אם מתרחשת עליית ערך.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. ירידת ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. במקרה זה תבוצע בחינה האם מדובר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, וזאת בהתבסס על משך הזמן שבו השווי ההוגן של ההשקעה נמוך מערכה בספרים וחומרת ירידת הערך, מצבה הכספי של החברה המוחזקת וכן הכוונה והיכולת של התאגיד הבנקאי להחזיק בהשקעה עד למועד שבו לא צפוי שההשקעה תימכר בהפסד. ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, תוכר בדוח רווח והפסד ולא תבוטל בתקופות עוקבות.

4. נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה

נכס לא שוטף (או קבוצת מימוש) יסווגו כמוחזקים למכירה כאשר ההנהלה מתחייבת לתכנית פעילה למכירת הנכס, הנכס זמין למכירה מיידית במצבו הנוכחי, צפוי כי מכירת הנכס תושלם בתוך שנה אחת והנכס משווק באופן פעיל לצורך המכירה. הנכס (או קבוצת המימוש) יוצג לפי הנמוך מבין הערך בספרים או שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה. הנכס לא יופחת כל עוד מסווג כמוחזק למכירה.

כג. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2019 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים ונושאים נוספים.

ביום 30 באוגוסט 2018 פורסם חוזר בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים ונושאים נוספים.

מכשירים נגזרים וגידור

בחודש אוגוסט 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה ASU 2017-12 המעדכן את נושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. מטרת העדכון הינה לפשט את יישום חשבונאות הגידור ולשפר את הדיווח הכספי של יחסי גידור באופן שישקף בצורה טובה יותר את התוצאות הכלכליות של פעילויות ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי.

תמצית עיקרי השינויים הינה כדלקמן:

1. הקלה ביישום ההנחיות החשבונאיות בעיקר בכל הקשור לבחינת אפקטיביות הגידור ותיעוד הגידור.
2. העדכון מרחיב את היכולת לגדר רכיבי סיכון מסוימים ובכך ליצור הקבלה בין ההכרה וההצגה של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים.
3. העדכון מבטל את הצורך להתייחס בנפרד ל"חלק לא אפקטיבי" ביחסי גידור.

התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. כמו כן, הותאמה מתכונת הגילוי לדוחות הכספיים של בנקים בארה"ב.

הנחיות החוזר יושמו בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2019.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

עיקר השינויים בהוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים הינם: שינויים בשווי ההוגן של השקעות במניות זמינות למכירה שיש להן שווי הוגן זמין ושטרם מומשו, יוכרו באופן שוטף ישירות בדוח רווח והפסד במקום ברווח כולל אחר. השקעות במניות שאין להן שווי הוגן זמין, אשר מוצגות היום לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), יוצגו לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים נציפים במחיר במניה של אותו מניק.

ההוראות החדשות יושמו בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת השפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. **עדכון תקינה ASU 2019-04 בדבר שיפורים לקודיפיקציה בנושאים: 326 מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי, 815 - נגזרים וגידורים ו-825 - מכשירים פיננסיים.**

ביום 26 באפריל 2019, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון תקינה ASU 2019-04 הכולל שיפורים לקודיפיקציה בנושאים כאמור לעיל.

במסגרת השיפורים לנושא 815 בקודיפיקציה, בין היתר, הובהרו הוראות המעבר ליישום עדכון ASU 2017-12, אשר אפשרו לבחור באופן חד פעמי במועד היישום לראשונה, לסווג מחדש מכשיר חוב ממוחזק לפדיון לזמן למכירה אם הוא מהווה פריט מגודר כשיר לגידור בשיטת השכבה האחרונה (last-of-layer). כל רווח או הפסד שטרם מומש למועד הסיווג מחדש ייכלל ברווח כולל אחר מצטבר.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. **עדכון תקינה ASU 2018-02 בנושא סיווג מחדש של השפעות מס מסוימות מרווח כולל אחר מצטבר**

בחודש פברואר 2018 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 2018-02 לקודיפיקציה בדבר דיווח על הרווח הכולל בהתייחס להשלכות הרפורמה במס בארה"ב. בהתאם לעדכון תאגיד בנקאי רשאי לזקוף את השפעות המס של פריטים שכלולים ברווח כולל אחר הנובעות מהשינוי בשיעורי המס בנין רפורמת המס, מרווח כולל אחר מצטבר לעודפים.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. **הנחיות 2-115 FSP - ירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה**

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים כפי שפורטו בנספח ט"ז להוראות הדיווח לציבור בחר הבנק לאמץ החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, את הנחיות 2-115 FSP בדבר זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני.

מובהר כי לגבי אגרות החוב שגלום בהן סיכון אשראי ואשר בהן נקבע על ידי הבנק בהתאם להנחיות 2-115 FSP, כי קיימת ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, לא תעשה הבחנה בין ירידת ערך המיוחסת לסיכון אשראי לבין ירידת ערך המיוחסת לסיכונים אחרים, כדוגמת סיכון שוק וכל הפער בין השווי ההוגן לבסיס העלות המופחתת של אגרת החוב למועד הדיווח ייזקף במלואו לרווח והפסד.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא הפרסום	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השפעה על הדוחות הכספיים
עדכון תקינה ASU 2017-04 בנושא ירידת ערך מוניטין	בחודש ינואר 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 2017-04 אשר מהווה תיקון להוראות ASC 350 בנושא "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים". מטרת התיקון, פישוט הטיפול החשבונאי בירידת ערך מוניטין. בהתאם לכך, לא נדרש עוד לחשב את שוויו ההוגן של המוניטין ולהכיר בירידת ערך בגין הפער שבין השווי ההוגן לשווי בספרים. ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה. עם זאת, ההפסד מירידת הערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.	נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2020.	ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי צפויים והוראות נוספות	ביום 28 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי צפויים והוראות נוספות".		
עדכון הטיפול החשבונאי הפרשות להפסדי אשראי - CECL	המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 2016-13 ASU. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות הפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין אופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. תמצית עיקרי השינויים הצפויים הינם כדלקמן:	נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2022 באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.	הבנק ממשיך לבחון את השפעת היישום על דוחותיו הכספיים. בוצע מיפוי של הדרישות ונבחרה מתודולוגיה לחישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי כנדרש במכתב.
	<ul style="list-style-type: none"> ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה. באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי. ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי, אגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. 		

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא הפרסום	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השפעה על הדוחות הכספיים
	<ul style="list-style-type: none"> הכללים החדשים מאפשרים להתבסס על שיטות ההפרשה הקיימות, תוך מתן משקל למידת הפרקטיות ולשיקולי מהותיות. 		
דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות	<p>עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות</p> <p>ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות", המאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-02 ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה.</p> <p>תמצית עיקרי השינויים הצפויים הינם כדלקמן:</p> <p>א. עסקאות לחכירת נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים יוכרו במאזן גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית.</p> <p>ב. בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש שמשקף את זכותו של הבנק להשתמש בנכס החכור ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה.</p> <p>ג. עסקאות בהן התאגיד הבנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בנושא 842.</p> <p>ד. נכסי סיכון בגין נכסי זכות שימוש (Right of Use) בגין חכירות תפעוליות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס הון מזערי.</p>	<p>נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2020 ואילך.</p>	<p>להערכת הבנק, השפעת יישום הנחיות החוזר על המאזן הינה גידול של כ-1.3 מיליארד ש"ח ביתרת נכסי שימוש וביתרת ההתחייבות בגין חכירה וזאת למועד היישום לראשונה.</p>
עדכון תקינה ASU 2018-13 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן	<p>ביום 28 באוגוסט 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 13-2018 מהווה עדכון לנושא 820 בקודיפיקציה. מטרת העדכון היא שיפור אפקטיביות הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים.</p> <p>עיקרי התיקונים הינם, בין היתר:</p> <p>א. בוטלה הדרישה להצגת הסכומים הסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן.</p> <p>ב. בוטלה הדרישה להצגת תיאור תהליך הערכת מדידת השווי ההוגן ברמה 3.</p> <p>ג. במסגרת הדרישה למתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מדידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוגן, עודכן המונח "רגישות" ל"אי וודאות" כדי להדגיש כי המידע הנדרש הינו לגבי האי וודאויות.</p>	<p>נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2021 אימוץ מוקדם אפשרי.</p>	<p>לאימוץ התיקון אין השפעה על הדוחות הכספיים מלבד שינוי הצגתי בביאור יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.</p>

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא הפרסום	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השפעה על הדוחות הכספיים
	<p>ד. התוספה דרישה לפיה יש להציג את השינויים ברווח הכולל האחר (OCI) שטרם מומש בתקופה, בגין מדידות שווי הוגן ברמה 3 בנכסים המוחזקים בסוף התקופה.</p>		
<p>עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת</p>	<p>דרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת</p> <p>ביום 28 באוגוסט 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון תקינה ASU 2018-14 המהווה עדכון לנושא 715-20 בקודיפיקציה בדבר תגמול, הטבות פרישה ותכניות להטבה מוגדרת. מטרת העדכון היא שיפור אפקטיביות הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים. עיקרי התיקונים הינם:</p> <p>א. בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת.</p> <p>ב. התוספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה ושינויים מהותיים אחרים.</p>	<p>נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2021 בדרך של יישום רטרוספקטיבי.</p>	<p>לאימוץ התיקון לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.</p>
<p>ASU 2018-15 טיפול חשבונאי בעלויות הטמעה בהסדרים של שירותי מחשוב ענן</p>	<p>ביום 29 באוגוסט 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון תקינה ASU 2018-15 המהווה עדכון לתת נושא 350-40 בקודיפיקציה בדבר תוכנות לשימוש עצמי.</p> <p>בהתאם לעדכון עלויות שהתהוו לצורך הטמעה של הסדרים של שירותי מחשוב ענן ידחו או ייזקפו לרווח או הפסד באותו האופן שבו הן היו מטופלות בהתאם להוראות בדבר תוכנות לשימוש עצמי וזאת למרות שמדובר בחוזה שירות. בנוסף במסגרת העדכון נקבע שעלויות ההטמעה הנדחות יופחתו לרווח והפסד בהתאם לתקופה החוזית של ההסדר הכוללת תקופות הארכה אשר ודאי באופן סביר שימומשו על ידי הלקוח או שמימושן נשלט על ידי הספק. עלויות ההטמעה הנדחות יהיו כפופות להוראות בדבר ירידת ערך באופן זה לנכסי תוכנה לשימוש עצמי.</p>	<p>נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2020. ניתן ליישם בדרך של מכאן ואילך או בחלופה של יישום למפרע.</p>	<p>לאימוץ התיקון לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.</p>
<p>עדכון תקינה ASU 2019-12 בנושא הטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה</p>	<p>ביום 18 בדצמבר 2019 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון תקינה ASU 2019-12 המהווה עדכון לנושא 740 בקודיפיקציה בדבר מיסים על ההכנסה. מטרת התיקון, פישוט הטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה באמצעות ביטול חריגים ומתן הקלות באמצעות שינוי ההנחיות.</p>	<p>נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2021.</p>	<p>ההשפעה של העדכון על דוחות הכספיים.</p>

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
9,199	10,085	9,826	מאשראי לציבור
25	33	32	מאשראי לממשלות
91	133	177	מפיקדונות בבנקים
69	78	136	מפיקדונות בבנקים מרכזיים וממזומנים
2	2	4	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
683	1,015	1,262	מאגרות חוב ^(ב)
10,069	11,346	11,437	סך כל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית^(א)			
(1,329)	(1,847)	(2,026)	על פיקדונות הציבור
(3)	(4)	(3)	על פיקדונות מממשלות
-	-	(1)	על פיקדונות מבנק ישראל
(17)	(29)	(26)	על פיקדונות מבנקים
(2)	(2)	(3)	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(672)	(574)	(537)	על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(2,023)	(2,456)	(2,596)	סך כל הוצאות הריבית
8,046	8,890	8,841	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים^(א)			
(16)	7	(13)	מהכנסות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
626	890 ^(ד)	1,068	זמינות למכירה
55	40	32	למסחר
2	85 ^(ד)	162	מוחזקות לפידיון
683	1,015	1,262	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) כולל ריבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 182 מיליון ש"ח (2018 - 203 מיליון ש"ח, 2017 - 196 מיליון ש"ח).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים^(א)		
(1,915) ^(ב)	2,338 ^(ב)	(1,260)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ^(ב)		
(1,915)	2,338	(1,260)
א.2. מהשקעה באגרות חוב		
160	61	208
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ג)		
(45)	(71)	(17)
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^{(ד)(ה)}		
115	(10)	191
סך הכל מהשקעה באג"ח		
2,501	(2,246)	1,969
א.3. הפרשי שער, נטו		
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות		
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - מניות זמינות למכירה)		
128	239	152
הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - מניות זמינות למכירה)		
(52)	(82)	(39)
הפסדים ממכירת מניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - מניות זמינות למכירה)		
(15)	(2)	(16)
דיבידנד ממניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - מניות זמינות למכירה)		
16	16	32
רווחים, נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר (2017 ו-2018 - מניות זמינות למכירה) ^(א)		
-	-	56
רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ב)		
-	224	386
הפסדים ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ד)		
(16)	(1)	(99)
סך הכל מהשקעה במניות		
61	394	472
א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו		
9	-	15
סך כל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
771	476	1,387
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר^(א)		
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר		
193 ^(ב)	146 ^(ב)	148
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ^(ג)		
(74)	(25)	148
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ^(ד)		
29	85	3
סך הכל מפעילויות מסחר^(א)		
148	206	299
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפות סיכון		
חשיפת ריבית		
(118)	(45)	27
חשיפת מטבע חוץ		
219	231	233
חשיפה למניות		
46	19	35
חשיפה לסחורות ואחרים		
1	1	4
סך הכל		
148	206	299
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית		
919	682	1,686

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

- (א) למעט השפעת יחסי גידור (2018 - למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור).
- (ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (ג) כולל בעיקר רווח ממכירת מניות לאומי קארד בסך 314 מיליון ש"ח למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018, רווחים ממכירת מניות סופר פארם בסך 71 מיליון ש"ח (2018 - כולל בעיקר רווח ממכירת אבגול תעשיות 1953 בע"מ ומימון ישיר (2006) בע"מ בסך 121 מיליון ש"ח ו-96 מיליון ש"ח בהתאמה).
- (ד) הפסד ממכירת מניות לאומי רומניה 2019 בסך 99 מיליון ש"ח.
- (ה) מזה חלק הרווחים (הפסדים) בסך 33 מיליון ש"ח (2018 - (25) מיליון ש"ח, 2017 - 23 מיליון ש"ח), הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (ו) בשנת 2019 לא היו רווחים (הפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן, 2017 - (16) מיליון ש"ח.
- (ז) לרבות הפרשות לירידת ערך הקשורות לאגרות חוב זמינות למכירה בסך 2 מיליון ש"ח (2018 - 19 מיליון ש"ח, 2017 - 3 מיליון ש"ח).
- (ח) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (ט) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).
- (י) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.
- (יא) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
- (יב) סוג מחדש בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בנושא מכשירים נגזרים וגידור. ראה [ביאור 1.כנ.1](#).

ביאור 4 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2017	2018	2019
	במיליוני ש"ח		
ניהול חשבון	701	716	690
כרטיסי אשראי	1,075	1,129	310
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים ^(א)	675	638	637
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ^(א)	251	260	238
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ^(ב)	75	85	72
טיפול באשראי	183	186	197
הפרשי המרה	338	361	361
פעילות סחר חוץ	128	121	119
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	14	12	11
דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות	56	56	58
עמלות מעסקי מימון	455	454	431
עמלות אחרות	101	103	101
סך כל העמלות התפעוליות	4,052	4,121	3,225

- (א) בעיקר דמי הפצה של קרנות נאמנות.
- (ב) בעיקר תפעול קופות גמל.
- (ג) כולל עמלות מפעילות חיתום.

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות^(א)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר	שווקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	במיליוני ש"ח
												ניהול חשבון
690	72	-	-	25	5	26	81	481	-	171	310	ניהול חשבון
310	8	-	1	4	-	1	8	288	-	43	245	כרטיסי אשראי
637	53	19	-	143	2	5	15	400	-	38	362	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים
238	14	-	-	-	1	-	5	218	-	16	202	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
72	-	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
197	6	-	-	1	56	29	48	57	16	33	8	טיפול באשראי
361	3	-	-	39	2	16	91	210	-	86	124	הפרשי המרה
119	2	-	-	8	1	14	64	30	-	28	2	פעילות סחר חוץ
58	10	46	-	-	-	-	-	2	2	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
11	-	-	-	-	-	-	-	11	10	-	1	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
532	33	-	18	21	249	94	85	32	-	32	-	עמלות מעסקי מימון ואחרות
3,225	201	137	19	241	316	185	397	1,729	28	447	1,254	סך הכל עמלות משירותים עיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר	שווקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	במיליוני ש"ח
												ניהול חשבון
716	80	1	1	24	5	27	80	498	1	184	313	ניהול חשבון
1,129	12	946	-	3	-	-	2	166	-	24	142	כרטיסי אשראי
638	35	16	-	150	1	6	16	414	-	40	374	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים
260	16	-	-	-	-	-	6	238	-	18	220	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
85	-	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
186	10	-	-	1 ^(ב)	47	20	48	60	13 ^(ב)	37	10	טיפול באשראי
361	7	-	-	26	2	15	86	225	-	91	134	הפרשי המרה
121	2	-	-	7	-	15	64	33	-	30	3	פעילות סחר חוץ
56	5	46	-	-	-	-	-	5	5	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
12	-	-	-	-	-	-	-	12	11	-	1	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
557	40	-	13	11	256	115	83	39	-	35	4	עמלות מעסקי מימון ואחרות
4,121	207	1,094	14	222	311	198	385	1,690	30	459	1,201	סך הכל עמלות משירותים עיקריים

(א) סיווג ההכנסות נעשה בהתאם למגזרי פעילות גישת ההנהלה.
 (ב) סווג מחדש.

ביאור 5 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
302 ^(א)	45	93	רווחי הון ממכירת בניינים וציוד
(1)	(5)	(4)	הפסדי הון ממכירת בניינים וציוד
41	8	22	רווחים מקופות מרכזיות לפיצויים
29	20	59	אחרות, נטו
371	68	170	סך כל ההכנסות האחרות

(א) כולל רווח ממכירת סניף מרכזי תל-אביב בסך כ-265 מיליון ש"ח בשנת 2017.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
3,281	3,221 ^(ד)	3,025	משכורות
-	40	8	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות ^(ב)
259	250 ^(ד)	249	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
(14)	(5)	(5)	הטבות לזמן ארוך
699	690	691	ביטוח לאומי ומס שכר
הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים): ^(א)			
146	145	149	הטבה מוגדרת
204	200	170	הפקדה מוגדרת
16	3	37	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ^{(א)(ג)}
-	-	1	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים ^(א)
4,591	4,544	4,325	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות
467	523	467	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

(א) ראה [ביאור 23](#), בדבר זכויות עובדים.

(ב) ראה [ביאור 23 ט](#), בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות.

(ג) מזה: עלות שירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה לשנים 2019, 2018, ו-2017 הינה 9, 10 ו-11 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 7 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
681	671	706
הוצאות בגין פנסיה - הטבה מוגדרת והטבות אחרות לאחר סיום העסקה ללא עלות שירות		
293	314	222
שיווק ופרסום		
302	290	252
ייעוץ מקצועי: משפטיות, ביקורת חשבונות		
155	160	130
תקשורת: דואר, טלפון, משלוחים וכו'		
103	120	101
מחשב ^(א)		
58	53	49
משרדיות		
32	17	17
ביטוח		
25	17	12
הדרכה והשתלמויות		
188	222	109
עמלות		
2	2	3
הפסד בגין נכסים שנתקבלו בגין סילוק אשראים		
-	2	-
קנסות לבנק ישראל		
324	356	461
אחרות ^(ב)		
2,163	2,224	2,062
סך כל הוצאות האחרות		

(א) הסעיף כולל הוצאות בגין מיקור חוץ ואינו כולל הוצאות הבנק בגין מחשב מאחר ומערך התפעול הינו חלק מהבנק והוצאותיו נרשמו וסווגו בסעיפי ההוצאות השונים.

(ב) לגבי שכר דירקטורים של הבנק הכלול בסעיף זה - ראה [ביאור 34](#).

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
מיסים שוטפים:		
2,027	1,491	2,403
בגין שנת החשבון		
(92)	(71)	22
בגין שנים קודמות		
1,935	1,420	2,425
סך כל המיסים השוטפים		
בתוספת (בניכוי) שינויים במיסים נדחים:		
(285)	199	(595)
בגין שנת החשבון		
42	-	-
בגין שנים קודמות		
(243)	199	(595)
סך הכל שינויים במיסים הנדחים		
1,692	1,619	1,830
הפרשה למיסים על ההכנסה		
149	91	70
מזה: הפרשה למיסים בחו"ל		

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

א. הרכב הסעיף (המשך)

הרכב הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלקמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
(254)	202	(598)
הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:		
-	(3)	3
קישון (גידול) בניכויים מועברים לצרכי מס		
42	-	-
השפעת שינויים בחוקי המס		
(31)	-	-
שינוי בהפרשה למס נדחה בגין שינוי בנסיבות הגורם לשינוי בשיפוט לגבי יכולת המימוש של נכס מיסים נדחים		
(243)	199	(595)
סך כל הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים		

הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. הוצאות המיסים בגין פריטים שהוכרו ברווח כולל אחר הסתכמו בקישון של כ-565 מיליון ש"ח בשנת 2019, בגידול של כ-319 מיליון ש"ח בשנת 2018 ובקישון של כ-214 מיליון ש"ח בשנת 2017.

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי לבין ההפרשה למיסים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
35.0%	34.2%	34.2%
שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק		
1,682	1,677	1,848
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי		
מס (חסכון מס) בגין:		
(5)	(44)	16
הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל		
(6)	(2)	(3)
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל		
(36)	(23)	(22)
הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון		
48	33	9
הוצאות אחרות לא מוכרות		
(13)	(29)	(107)
הפסדים והפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים		
54	-	-
שינוי מיסים נדחים עקב שינוי בשיעורי המס		
(92)	(71)	22
מיסים בגין שנים קודמות		
(31)	-	-
שינוי ביתרת הפרשה לנכס מס נדחה		
91	78	67
אחר		
1,692	1,619	1,830
הפרשה למיסים על ההכנסה		

ג. שומות מס

לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2014.
לחברות בנות מאוחדות עיקריות שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2014.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ד. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפרטים הבאים

שנת דיווח	שנת דיווח	שנת דיווח	שנת דיווח	שנת דיווח	שנת דיווח	שנת דיווח	שנת דיווח	שנת דיווח
2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע
באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים
במיליוני ש"ח								
נכסי מיסים נדחים								
34%	1,276	-	(5)	-	20	(57)	1,318	מהפרשה להפסדי אשראי
32%	234	-	(3)	-	(16)	(4)	257	מהפרשה לחופשה ולמענקים
34%	4,506	-	(1)	1,132	154	(10)	3,231	מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית
29%	16	-	(1)	-	(6)	-	23	מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה
18%	156	-	-	-	(44)	-	200	זיכוי ממס והפסדים מועברים לצורך מס
21%	30	16	1	(500)	416	-	97	מניירות ערך
20%	2	-	-	-	(1)	-	3	רכוש קבוע וחכירות
24%	1	-	-	-	1	-	-	אחרים מפרטים כספיים
18%	69	-	(1)	-	7	(2)	65	אחרים מפרטים לא כספיים
	6,290	16	(10)	632	531	(73)	5,194	יתרת נכסי מיסים נדחים, ברוטו
	(124)	-	-	-	38	-	(162)	הפרשה לנכס מס נדחה
	6,166	16	(10)	632	569	(73)	5,032	יתרת נכסי מיסים נדחים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
	(227)	-	-	-	-	-	(174)	יתרות הניתנות לקיזוז ^(א)
	5,939	-	-	-	-	-	4,858	יתרת מיסים נדחים בניכוי הפרשה
התחייבויות מיסים נדחים								
11%	(166)	-	-	-	19	-	(185)	בגין השקעות בחברות מוחזקות
26%	(131)	-	2	-	(8)	-	(125)	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
24%	(2)	-	-	-	16	-	(18)	אחרים מפרטים כספיים
16%	(10)	-	-	-	(1)	-	(9)	אחר מפרטים לא כספיים
	(309)	-	2	-	26	-	(337)	יתרת התחייבויות מיסים נדחים, ברוטו
	(227)	-	-	-	-	-	(174)	יתרות הניתנות לקיזוז ^(א)
	(82)	-	-	-	-	-	(163)	יתרת התחייבויות למיסים נדחים
	5,857	16	(8)	632	595	(73)	^(ג) 4,695	יתרת מיסים נדחים, נטו

- (א) יתרות המיסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.
 (ב) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כ.ג.1](#).
 (ג) כולל יתרת מיסים נדחים שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך 73 מיליון ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 1.כ.ג.1](#) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ד. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפרטים הבאים (המשך)

שנת ממוצע 2018 באחוזים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב	הפרשי תרגום על יתרות המיסים הנדחים	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח הפסד	מכירת מניות של חברה מאוחדת	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
במיליוני ש"ח							
נכסי מיסים נדחים							
34%	1,318	-	5	-	64	-	1,249
							מהפרשה להפסדי אשראי
31%	257	-	3	-	(129)	-	383
							מהפרשה לחופשה ולמענקים
34%	3,231	-	1	(609)	85	-	3,754
							מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית
28%	23	-	2	-	2	-	19
							מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה
20%	200	-	-	-	(60)	-	260
							זיכוי ממס והפסדים מועברים לצורך מס
25%	97	-	4	208	(164)	-	49
							מניירות ערך
21%	3	-	-	-	1	-	2
							רכוש קבוע וחכירות
17%	65	-	-	-	(10)	-	75
							אחר מפריטים לא כספיים
	5,194	-	15	(401)	(211)	-	5,791
							יתרת נכסי מיסים נדחים, ברוטו
	(162)	-	-	-	65	-	(227)
							הפרשה למיסים נדחים
	5,032	-	15	(401)	(146)	-	5,564
							יתרת נכס מיסים נדחים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
	(174)	-	-	-	-	-	(114)
							יתרות הניתנות לקיזוז ^(א)
	4,858	-	-	-	-	-	5,450
							יתרת מיסים נדחים בניכוי הפרשה
התחייבות מיסים נדחים							
14%	(185)	-	-	-	(44)	-	(141)
							בגין השקעות בחברות מוחזקות
25%	(125)	-	(3)	-	(17)	-	(105)
							התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
34%	(18)	-	-	-	(1)	-	(17)
							אחרים מפריטים כספיים
17%	(9)	-	-	-	9	-	(18)
							אחר מפריטים לא כספיים
	(337)	-	(3)	-	(53)	-	(281)
							יתרת התחייבויות מיסים נדחים, ברוטו
	(174)	-	-	-	-	-	(114)
							יתרות הניתנות לקיזוז ^(א)
	(163)	-	-	-	-	-	(167)
							יתרת התחייבויות למיסים נדחים
	^(ב) 4,695	-	12	(401)	(199)	-	5,283
							יתרת מיסים נדחים, נטו

(א) יתרות המיסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.
(ב) כולל יתרת מיסים נדחים שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך 73 מיליון ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 36 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ה. התחייבויות מיסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות מקומיות

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, הבנק לא הכיר בהתחייבות מס נדחה בגין הפרשים זמניים מסוימים הקשורים להשקעת הבנק בחברות בנות מקומיות, שהנה קבועה במהותה. הסכום האמור יהיה ממוסה רק בעת מכירה או פירוק של החברות הבנות.

ו. הפסדים מועברים וזיכויים לצרכי מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
שנת פקיעה ראשונה	יתרת הפסד	נכסי מיסים נדחים, נטו	הפרשה לנכסי מיסים נדחים	נכסי מיסים נדחים	במיליוני ש"ח
הפסדים לצרכי מס					
-	20	1	(6)	7	חברות בנות בישראל
-	9	-	(3)	3	חברות בנות בחו"ל
זיכוי מס					
-	-	31	(115)	146	הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
שנת פקיעה ראשונה	יתרת הפסד	נכסי מיסים נדחים, נטו	הפרשה לנכסי מיסים נדחים	נכסי מיסים נדחים	במיליוני ש"ח
הפסדים לצרכי מס					
-	5	-	(2)	2	חברות בנות בישראל
2019	109	4	(33)	37	חברות בנות בחו"ל
זיכוי מס					
-	-	34	(127)	161	הבנק

ז. המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק נחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ברשומות.

ח. בעקבות פרסום חוזר המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי הבנקים, ובכללם הבנק, הגיעו להסכמות עם רשות המיסים בנוגע להכרה בהפרשות להפסדי אשראי לצרכי מס. ההסכם נחתם בתאריך ה-19 במרס 2012, וחל לגבי חובות פגומים שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011 (ההסכם הקודם חל על חובות מסופקים שנרשמו עד 31 בדצמבר 2010). תוקף תחולתו של הסכם העקרונות יהיה עד וכולל שנת המס 2020. בתום מועד זה, ימשיך הסכם העקרונות לחול למשך שנתיים נוספות, אלא אם כן הודיע צד למשנהו, 3 חודשים לפני תחילת תקופת ההארכה, קרי עד ה-1 באוקטובר 2020, על אי הארכתו.

להלן עיקרי ההסכם:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית - ההפרשה מותרת לניכוי לצרכי מס בשנה בה נרשמה כהוצאה בדוחות הכספיים. בשנת המס בה הוקטנה יתרת ההפרשה בגין הפסדי אשראי (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילה"), יתווסף לחבות המס של הבנק "מס נוסף", בתוספת ריבית והפרשי הצמדה, אשר יביא לגביית המס שהיה נגבה אילו לא הייתה מוכרת מלכתחילה ההפרשה שהותרה בניכוי. לעניין זה - "חוב גדול" הינו חוב של 1 מיליון ש"ח ומעלה, או סכום נמוך יותר על פי הודעת הבנק לפקיד השומה ובהתאם למאפייני הבנק.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

חובות פגומים שאינם גדולים - ההוצאות בגין "מחיקות חשבונאיות" נטו (בקיזוז גביות באותה שנה) - מחציתן יותרו לצרכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה, ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה.

הפרשה קבוצתית - אינה מוכרת לצרכי מס.

ט. הסכם פשרה בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים מאוגוסט 1987, המסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל. הסכם זה בתוקף עד למועד שבו יודיע אחד הצדדים (שנה מראש) על כוונתו להציע שינויים בהסכם.

י. על פי הסדר עם שלטונות המס מיום 14 באפריל 2005, מיום 29 ביוני 2014 ומיום 30 בדצמבר 2018, רשאי הבנק לקזז סכומי מס בתנאים מסוימים במידה ושיעור המס הכולל על הכנסות הבנק בישראל יהיה גבוה משיעור המס החל על חברות בנות בחו"ל. הסכומים שטרם קוזזו מחבות המס ושביגים לא נכלל במאזן חסכון במס בעתיד ליום 31 בדצמבר 2019 הינם כ-13 מיליון דולר (ליום 31 בדצמבר 2018 כ-15 מיליון דולר). סכום מס מקסימלי הניתן לקיזוז בשנה הינו בין 5 ל-8 מיליון דולר.

יא. ככלל, הבנק, בתיאום עם רשויות המס, ממוסה על בסיס עליית ערך של ניירות הערך וזאת בהתאם לדרך הצגתם של ניירות הערך בדוחות הכספיים של המוסדות הפיננסיים.

יב. שינויי חקיקה בתחום המס

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתה של שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. בפעימה הראשונה שיעור המס ירד ל-24%, החל מיום 1 בינואר 2017 ובפעימה השנייה שיעור המס ירד ל-23% החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך.

יתרות המיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך.

טבלת שיעורי המס

המיסים החלים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על פי חוק מס ערך מוסף. להלן טבלת שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על תאגידים בנקאיים:

שנה	שיעור מס שכר ורווח	שיעור מס חברות	שיעור מס כולל	הערות
2017	17.00%	24.00%	35.04%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2017
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2018

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי המיוחס לבעלי מניות

חישוב הרווח הבסיסי למניה מתבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
מבוקר		
רווח בסיסי		
3,172	3,257	3,522
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)		
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)		
1,522,965	1,523,516	1,493,609
יתרה לתחילת התקופה		
176	417	414
השפעה משוקללת של יחידות PSU, RSU שמומשו והנפקת מניות		
-	(10,931)	(9,956)
השפעה משוקללת בגין רכישה עצמית של מניות		
1,523,141	1,513,002	1,484,067
ממוצע משוקלל של מספר המניות		
2.08	2.15	2.37
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)		

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, באופן הבא:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
מבוקר		
רווח מדולל		
3,172	3,257	3,522
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)		
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)		
1,523,141	1,513,002	1,484,067
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה		
1,346	788	284
השפעה משוקללת של יחידות PSU, RSU שטרם מומשו		
1,524,487	1,513,790	1,484,351
ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא		
2.08	2.15	2.37
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)		

ג. הון המניות

ליום 31 בדצמבר 2019 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך שנת 2018 ו-2019 הינו 1,466,191,030 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.
 ליום 31 בדצמבר 2018 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך שנת 2018 הינו 1,493,608,816 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.
 ליום 31 בדצמבר 2017 הון המניות המונפק והנפרע הינו 1,523,523,613 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. מתוכו 8,084 מניות רדומות שאינן מקנות זכויות בהון וזכויות הצבעה.

ד. רכישה עצמית שהתרחשה לאחר מועד הדוח הכספי

מיום 1 בינואר 2020 ועד ליום 26 בפברואר 2020 לא ביצע הבנק רכישה עצמית של מניות בנות 1 ש"ח ע.ג. מהונו המונפק של הבנק. לפרטים בנושא אישור הפיקוח על הבנקים לצורך ביצוע רכישה עצמית ראה [ביאור 25א](#).

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							
רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	מזומנים	גידורי תזרים השווי המאזני ⁽¹⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן ⁽¹⁾
2,312	(4)	(2,316)	(2,169)	(33) ⁽¹⁾	-	(54) ⁽¹⁾	(60) ⁽¹⁾
(739)	-	(739)	(781)	(6) ⁽¹⁾	-	(116)	164 ⁽¹⁾
יתרה ליום 1 בינואר 2017							
(739)	-	(739)	(781)	(6) ⁽¹⁾	-	(116)	164 ⁽¹⁾
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017							
(3,051)	(4)	(3,055)	(2,950)	(39)	-	(170)	104
888	18	906	1,187	30	-	110	(421) ⁽¹⁾
מכירת מניות של חברה מאוחדת לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
31	(44)	(13)	-	-	-	(13)	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018							
(2,132)	(30)	(2,162)	(1,763)	(9)	-	(73)	(317)
(1,355)	(17)	(1,372)	(2,208)	(4)	(2)	(126)	968
השפעה מצטברת בגין הישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ⁽¹⁾							
(27)	-	(27)	-	-	-	-	(27)
מכירת מניות של חברה מאוחדת							
19	4	23	23	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019							
(3,495)	(43)	(3,538)	(3,948)	(13)	(2)	(199)	624

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) ההתאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית, לרבות השפעת המעבר לקופה משלמת בגין פורשים.

(ד) לרבות בגין סיווגים ביתרות בהון בין רווח כולל אחר לעודפים. ראה [דוח על השינויים בהון](#).

(ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור 136 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

(ו) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות

העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד](#).

(ז) סווג מחדש.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2017			2018			2019		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:								
286	(152)	⁽¹⁾ 438	(326)	163	(489)	1,094	(565)	1,659
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(114)	62	(176)	(95)	50	(145)	(126)	65	(191)
(רווחים) בגין אגרות חוב (2018) - ניירות ערך זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)								
172	(90)	262	(421)	213	(634)	968	(500)	1,468
שינוי נטו במהלך השנה								
התאמות מתרגום ^(ב) :								
(284)	-	(284)	229	-	229	(243)	-	(243)
התאמות מתרגום דוחות כספיים								
158	(87)	245	(119)	63	(182)	117	(61)	178
גידורים ^(א)								
-	-	-	(13)	7	(20)	-	-	-
מכירת מניות של חברה מאוחדת לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
(126)	(87)	(39)	97	70	27	(126)	(61)	(65)
שינוי נטו במהלך השנה								
-	-	-	-	-	-	(2)	1	(3)
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים								
(6)	7	⁽¹⁾ (13)	30	(4)	34	(4)	1	(5)
חלק הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני								
הטבות לעובדים ^{(ה)(1)} :								
(993)	519	(1,512)	949	(485)	1,434	(2,470)	1,276	(3,746)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה								
218	(117)	335	238	(124)	362	262	(136)	398
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
-	-	-	-	-	-	23	(8)	31
מכירת מניות של חברה מאוחדת								
(775)	402	(1,177)	1,187	(609)	1,796	(2,185)	1,132	(3,317)
שינוי נטו במהלך השנה								
(735)	232	(967)	893	(330)	1,223	(1,349)	573	(1,922)
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
-	-	-	(26)	(2)	(24)	(13)	(11)	(2)
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק								
(735)	232	(967)	919	(328)	1,247	(1,336)	584	(1,920)
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה								

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#).
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [ביאור 23](#).
 (ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). [דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).
 (ו) התאמות בגין הטבות לעובדים כוללות את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.
 (ז) סווג מחדש.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני ש"ח		
68,206	64,661	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
(⁽⁷⁾ 11,942)	11,552	פיקדונות בבנקים מסחריים ^(א)
(35)	-	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ⁽¹⁾
80,113	76,213	סך הכל ⁽²⁾
(⁽⁷⁾ 74,293)	73,667	מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ⁽³⁾

- (א) בניכוי הפרישה להפסדי אשראי.
 (ב) מזה מזומנים משועבדים בסך 743 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 3,541 מיליון ש"ח).
 (ג) למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). [דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).
 (ד) סווג מחדש.

הערה: בדבר שיעבדים ראה [ביאור 27](#).

ביאור 12 - ניירות ערך

31 בדצמבר										
2018					2019					
הפסדים	רווחים		הפסדים	רווחים		הפסדים	רווחים			
שטרם הוכרו	שטרם הוכרו		שטרם הוכרו	שטרם הוכרו		שטרם הוכרו	שטרם הוכרו			
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן ^(א)	הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן ^(א)	הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן ^(א)	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב המוחזקות לפדיון^(ב):										
2,345	(3)	14	2,334	2,334	3,500	-	420	3,080	3,080	של ממשלת ישראל
1,583	(17)	4	1,596	1,596	1,551	(4)	12	1,543	1,543	מגובי משכנתאות (MBS)
931	(15)	-	946	946	851	(2)	31	822	822	של אחרים זרים
4,859	(35)	18	4,876	4,876	5,902	(6)	463	5,445	5,445	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

ראה הערות [בעמוד 154](#).

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר										
2018					2019					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			עלות	הערך במאזן	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			עלות	הערך במאזן	במיליוני ש"ח
שווי הוגן ^(א)	הפסדים	רווחים ^(א)	מופחתת	הערך במאזן	שווי הוגן ^(א)	הפסדים	רווחים	מופחתת	הערך במאזן	
30,573	(250)	40	30,783	30,573	33,132	-	739	32,393	33,132	של ממשלת ישראל למכירה (2018) - ניירות ערך ^(א) :
5,904	(7)	13	5,898	5,904	18,121	(12)	64	18,069	18,121	של ממשלות זרות
9,707	(109)	13	9,803	9,707	9,597	(3)	124	9,476	9,597	של מוסדות פיננסיים זרים מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
9,433	(190)	15	9,608	9,433	7,748	(13)	45	7,716	7,748	של אחרים בישראל
242	(2)	3	241	242	140	(3)	1	142	140	של אחרים זרים
3,517	(75)	12	3,580	3,517	3,530	(2)	150	3,382	3,530	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה (2018) - ניירות ערך ^(א) :
59,376	^(א) (633)	^(א) 96	59,913	59,376	72,268	^(א) (33)	^(א) 1,123	71,178	72,268	

ליום 31 בדצמבר										
^(א) 2018					2019					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			עלות	הערך במאזן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(ד)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(ד)	עלות	הערך במאזן	הערך במאזן	במיליוני ש"ח
שווי הוגן ^(א)	הפסדים	רווחים	מופחתת	הערך במאזן	שווי הוגן ^(א)	הפסדים	רווחים	מופחתת	הערך במאזן	
3,556	(57)	100	3,513	3,556	3,712	(44)	100	3,656	3,712	השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר (2018) - זמינות למכירה):
1,079	-	-	1,079	1,079	1,317			1,317	1,317	מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)
3,556	^(א) (57)	^(א) 100	3,513	3,556	3,712	^(ד) (44)	^(ד) 100	3,656	3,712	סך כל מניות וקרנות שאינם למסחר (2018) - זמינות למכירה)
67,791	(725)	214	68,302	67,808	81,882	(83)	1,686	80,279	81,425	סך כל ניירות ערך שאינן למסחר

ראה הערות בעמוד 154.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר										
2018					2019					
הפסדים	רווחים	עלות	הפסדים	רווחים	עלות	הפסדים	רווחים	עלות	הפסדים	רווחים
שטרם	שטרם	מופחתת	שטרם	שטרם	מופחתת	שטרם	שטרם	מופחתת	שטרם	שטרם
מומשו	מומשו	(במניות-)	מומשו	מומשו	(במניות-)	מומשו	מומשו	(במניות-)	מומשו	מומשו
מהתאמות	מהתאמות	עלות)	מהתאמות	מהתאמות	עלות)	מהתאמות	מהתאמות	עלות)	מהתאמות	מהתאמות
שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח										
ניירות ערך למסחר:										
אגרות חוב -										
5,677	(7)	4	5,680	5,677	2,715	-	16	2,699	2,715	של ממשלת ישראל
52	(1)	-	53	52	213	(2)	1	214	213	של ממשלות זרות
119	(1)	-	120	119	101	-	1	100	101	של מוסדות פיננסיים בישראל
132	(5)	-	137	132	201	-	7	194	201	של מוסדות פיננסיים זרים
271	(2)	1	272	271	154	-	1	153	154	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
290	(8)	-	298	290	53	-	1	52	53	של אחרים בישראל
220	(5)	-	225	220	87	(1)	1	87	87	של אחרים זרים
6,761	(29)	5	6,785	6,761	3,524	(3)	28	3,499	3,524	סך הכל אגרות חוב
2	-	-	2	2	-	-	-	-	-	מניות וקרנות
6,763	(29) ^(א)	5 ^(א)	6,787	6,763	3,524	(3) ^(א)	28 ^(א)	3,499	3,524	סך כל ניירות הערך למסחר
74,554	(754)	219	75,089	74,571	85,406	(86)	1,714	83,778	84,949	סך כל ניירות הערך^(ב)

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק (2018 - מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך).
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) כולל אג"ח פגומות צוברות ריבית ב-31 בדצמבר 2019 בסך 5 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 8 מיליון ש"ח).
- (ו) סך של 8.3 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם (SSA) *Supernationals, Sovereign and Agencies* (בשנת 2018 - 9.7 מיליארד ש"ח).
- (ז) מוצג בהתאם לכללי ההצגה שנקבעו בהוראה 321 בקודיפקציה בדבר "השקעות - מניות".
- (ח) במהלך חודש דצמבר סווגה יתרה של כ-746 מיליון ש"ח (216 מיליון דולר) מתיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון לתיק אגרות חוב זמינות למכירה [\(ראה ביאור 1.5\)](#).

הערות כלליות:

- ניירות ערך שהושאלו בסך 127 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 109 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.
- ניירות ערך ששועבדו למלווים הסתכמו בסך 4,521 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 2,989 מיליון ש"ח).
- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2-3](#).
- ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם הוכר

31 בדצמבר 2019										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	220	2	-	-	2	299	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	2	-	-	2	766	של אחרים זרים
2	-	-	2	220	4	-	-	4	1,065	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
31 בדצמבר 2018										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	3	-	-	3	694	של ממשלת ישראל
13	-	-	13	285	4	-	-	4	465	מגובי משכנתאות (MBS)
13	-	-	13	293	2	-	-	2	179	של אחרים זרים
26	-	-	26	578	9	-	-	9	1,338	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב זמינות למכירה (2018 - ניירות ערך) הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2019										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ⁽¹⁾					הפסדים שטרם מומשו ⁽¹⁾					
סך	מעל	20%-	0-	שווי	סך	מעל	20%-	0-	שווי	
הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	0-	188	של ממשלת ישראל
-	-	-	0-	70	12	-	-	12	5,258	של ממשלות זרות
-	-	-	0-	225	3	-	-	3	1,193	של מוסדות פיננסיים זרים
7	-	-	7	2,394	6	-	-	6	1,211	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	3	-	-	3	52	של אחרים בישראל
1	-	-	1	178	1	-	-	1	455	של אחרים זרים
8	-	-	8	2,867	25	-	-	25	8,357	סך כל אגרות חוב הזמינות למכירה

31 בדצמבר 2018										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ⁽¹⁾					הפסדים שטרם מומשו ⁽¹⁾					
סך	מעל	20%-	0-	שווי	סך	מעל	20%-	0-	שווי	
הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
19	-	-	19	818	231	-	-	231	23,891	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	153	5	-	-	5	2,679	של ממשלות זרות
29	-	-	29	1,275	80	-	-	80	3,641	של מוסדות פיננסיים זרים
160	-	-	160	5,293	30	-	-	30	2,378	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	2	-	-	2	103	של אחרים בישראל
29	-	-	29	896	46	-	-	46	1,516	של אחרים זרים
12	-	-	12	35	45	-	2	43	680	מניות וקרנות נאמנות
251	-	-	251	8,470	439	-	2	437	34,888	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
 (ז) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו

31 בדצמבר 2019					
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
112	(2)	103	(3)	215	(3)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
889	(5)	1,194	(2)	2,083	(7)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS ו- REMIC, CMO)					
210	(1)	1,097	(2)	1,307	(3)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
1,211	(6)	2,394	(7)	3,605	(13)
סך הכל					

31 בדצמבר 2018					
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
209	(4)	1,899	(54)	2,108	(58)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
1,017	(10)	2,454	(87)	3,471	(97)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS ו- REMIC, CMO)					
1,152	(16)	940	(19)	2,092	(35)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
2,378	(30)	5,293	(160)	7,671	(190)
סך הכל					

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס.
 (ב) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות

31 בדצמבר							
2018				2019			
רווחים שטרם הוכרו		הפסדים שטרם הוכרו		רווחים שטרם הוכרו		הפסדים שטרם הוכרו	
עלות מופחתת לשווי הוגן		עלות מופחתת לשווי הוגן		עלות מופחתת לשווי הוגן		עלות מופחתת לשווי הוגן	
במיליוני ש"ח							
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
ניירות ערך לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)							
1,280	(4)	4	1,280	1,546	(4)	12	1,538
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA							
1,101	(3)	4	1,100	878	(4)	5	877
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC							
179	(1)	-	180	668	-	7	661
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)							
303	(13)	-	316	5	-	-	5
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם							
126	(8)	-	134	5	-	-	5
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
1,583	(17)	4	1,596	1,551	(4)	12	1,543
סך כל ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות							
1,583	(17)	4	1,596	1,551	(4)	12	1,543

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

31 בדצמבר							
2018				2019			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)				
שווי	עלות	שווי	עלות	שווי	עלות		
הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים		
הוגן	הוגן	הוגן	הוגן	הוגן	הוגן		
במיליוני ש"ח							
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)							
2,903	(58)	5	2,956	2,645	(3)	21	2,627
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA							
459	(1)	-	460	540	(1)	3	538
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC							
2,444	(57)	5	2,496	2,105	(2)	18	2,089
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)							
4,311	(97)	10	4,398	3,438	(7)	20	3,425
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם							
4,068	(97)	9	4,156	3,044	(6)	14	3,036
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
7,214	(155)	15	7,354	6,083	(10)	41	6,052
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)							
2,219	(35)	-	2,254	1,665	(3)	4	1,664
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO							
1,526	(21)	-	1,547	1,153	(2)	3	1,152
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA							
634	(14)	-	648	437	(1)	-	438
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים							
9,433	(190)	15	9,608	7,748	(13)	45	7,716

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר							
2018				2019			
הפסדים	רווחים			הפסדים	רווחים		
שטרם מומשו	שטרם מומשו			שטרם מומשו	שטרם מומשו		
מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	עלות מופחתת		מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	עלות מופחתת	
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)			שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)		
במיליוני ש"ח							
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)							
4	-	-	4	3	-	-	3
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC							
4	-	-	4	3	-	-	3
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)							
48	(1)	-	49	40	-	-	40
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA או בערבותם							
-	-	-	-	-	-	-	-
52	(1)	-	53	43	-	-	43
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
219	(1)	1	219	111	-	1	110
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)							
271	(2)	1	272	154	-	1	153
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים							

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2019					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
130,760	-	795	131,555	12,800	144,355
שנבדקו על בסיס פרטני					
42,589	84,421	27,241	154,251	282	154,533
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
714 ^(א)	84,220	-	84,934	-	84,934
מזה: לפי עומק פיגור					
173,349	84,421	28,036	285,806	13,082	298,888
סך הכל חובות ^{2(א)}					
מזה ² :					
729	-	290	1,019	-	1,019
חובות בארגון מחדש					
1,491	-	21	1,512	-	1,512
חובות פגומים אחרים					
2,220	-	311	2,531	-	2,531
סך הכל חובות פגומים					
114	830	58	1,002	-	1,002
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
1,836	-	244	2,080	-	2,080
חובות בעייתיים אחרים					
4,170	830	613	5,613	-	5,613
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,721	-	176	1,897	2	1,899
שנבדקו על בסיס פרטני					
503	467	461	1,431	-	1,431
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
- ^(ד)	466 ^(ב)	-	466	-	466
מזה: לפי עומק פיגור					
2,224	467	637	3,328	2	3,330
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁴					
372	-	167	539	-	539
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 299 מיליון ש"ח.
 (ג) יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2018					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר ^(א)	דיוור	מסחרי ^(א)
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
136,215	^(א) 13,662	122,553	901	31	121,621
שנבדקו על בסיס פרטני					
162,284	673	161,611	34,681	80,860	46,070
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
81,345	-	81,345	-	80,432	^(א) 913
1 ¹ מזה: לפי עומק פיגור					
(8,245)	(35)	(8,210)	(7,555)	-	(655)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)					
290,254	14,300	275,954	28,027	80,891	167,036
סך הכל חובות ^(א) 2 ²					
מזה:					
1,663	-	1,663	337	^(א) 8	1,318
חובות בארגון מחדש					
1,133	-	1,133	47	^(א) 23	1,063
חובות פגומים אחרים					
2,796	-	2,796	384	31	2,381
סך הכל חובות פגומים					
1,023	-	1,023	51	862	110
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
3,135	-	3,135	540	-	2,595
חובות בעייתיים אחרים					
(368)	-	(368)	(361)	-	(7)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)					
6,586	-	6,586	614	893	5,079
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,965	3	1,962	165	5	1,792
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,558	-	1,558	606	474	478
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
473	-	473	-	^(ב) 473	^(א) -
3 ³ מזה: לפי עומק פיגור					
(168)	-	(168)	(157)	-	(11)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)					
3,355	3	3,352	614	479	2,259
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁴					
613	-	613	150	4	459
4 ⁴ מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 295 מיליון ש"ח.

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

(ה) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

(ו) סווג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,700	479	634	3,813	3	3,816	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
454	22	134	610	(1)	609	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,003)	(29)	(417)	(1,449)	-	(1,449)	מחיקות חשבונאיות
475	-	307	782	-	782	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(528)	(29)	(110)	(667)	-	(667)	מחיקות חשבונאיות נטו
(16)	-	-	(16)	-	(16)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(20)	(5)	(1)	(26)	-	(26)	מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
2,590	467	657	3,714	2	3,716	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
366	-	20	386	-	386	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי ^(א)	דיוור	פרטי אחר ^(א)	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,506	450	741	3,697	3	3,700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
21	-	-	21	-	21	שינויים שנזקפו להון ^(א)
2,527	450	741	3,718	3	3,721	יתרה ליום 1 בינואר 2018
254	32	233	519	-	519	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(740)	(4)	(453)	(1,197)	-	(1,197)	מחיקות חשבונאיות
654	-	287	941	-	941	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(86)	(4)	(166)	(256)	-	(256)	מחיקות חשבונאיות נטו
16	1	(1)	16	-	16	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(11)	-	(173)	(184)	-	(184)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ב)
2,700	479	634	3,813	3	3,816	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
441	-	20	461	-	461	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 בחברות בנות בחו"ל.

(ב) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה מוצגת בניכוי נכסים שסווגו כמוחזקים למכירה במספרי השוואה. למידע נוסף אודות יתרות ותנועות שסווגו כמוחזקות למכירה במספרי השוואה ראה [ביאור 13. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

(ג) סוג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,708	473	778	3,959	1	3,960	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(9) ^(א)	(13)	192 ^(א)	170	2	172	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(785) ^(א)	(9)	(516) ^(א)	(1,310)	-	(1,310)	מחיקות חשבונאיות
612 ^(א)	-	286 ^(א)	898	-	898	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(173)	(9)	(230)	(412)	-	(412)	מחיקות חשבונאיות נטו
(20)	(1)	1	(20)	-	(20)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,506	450	741	3,697	3	3,700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
448	-	36	484	-	484	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) סווג מחדש.

ביאור 14 - אשראי לממשלות

31 בדצמבר		
	2018	2019
במיליוני ש"ח		
אשראי לממשלה	75	11
אשראי לממשלות זרות	707	733
סך כל האשראי לממשלות	782	744

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב של חברות כלולות

31 בדצמבר	
2019	2018 ^(א)
חברות כלולות	
במיליוני ש"ח	
630	765
סך כל השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין)	
238	184
מזה - רווחים שנצברו ממועד הרכישה	
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:	
(25)	(30)
התאמות בגין חברות כלולות	
פרטים בדבר מוניטין:	
171 ^(א)	135 ^(א)
הסכום המקורי, נטו	
161	131
יתרה להפחתה	

ב. חלק הקבוצה ברווחים או בהפסדים של חברות כלולות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2018 ^(א)	2017
במיליוני ש"ח		
(19)	39	94
חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות		
4	(3)	(2)
הפרשה למיסים נדחים		
(15)	36	92
חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת מס		

(א) ייחוס תמורת הרכישה לנכסים ולהתחייבויות הנרכשים על ידי חברת הבת מסתיים לאחר מועד הדיווח.
 (ב) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

חברות בת מאוחדות^(א)

31 בדצמבר					
2018	2019	2018	2019		
חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים			
בהצבעה		בהצבעה			
		באחוזים		שם החברה	
בישראל					
100.0	100.0	100.0	100.0	שירותים עסקיים ופיננסיים	לאומי פרטנרס בע"מ ^(ב)
99.8	99.8	99.8	99.8	ליווי פיננסי לחברות היי-טק	לאומי-טק בע"מ ^(ד)
80.0	-	80.0	-	מתן שירות כרטיסי אשראי	לאומי קארד בע"מ
100.0	100.0	100.0	100.0	שירותי תפעול קופות גמל וקרנות נאמנות	לאומי שירותי שוק ההון בע"מ
בחוץ לארץ					
84.7	84.7	84.7	84.7	חברת החזקות - רשומה בארה"ב	בנק לאומי לישראל קורפוריישן ^(ה)
84.6	84.6	84.6	84.6	עסקי בנק כללי - רשומה בארה"ב	בנק לאומי ארה"ב ^(ה)
100.0	100.0	100.0	100.0	עסקי בנק כללי - רשומה בבריטניה	בנק לאומי בריטניה פ.א.ל.סי
100.0	100.0	100.0	100.0	ביטוח - רשומה באיי התעלה	לאומי רי לימיטד
99.9	-	99.9	-	עסקי בנק כללי - רשומה ברומניה	לאומי רומניה ס.א.

(א) הנתונים לגבי החברות המאוחדות משקפים את השקעת הבנק בהן בניכוי השקעות כל חברה בחברות אחרות בקבוצת הבנק, ואת חלק הבנק בתוצאות פעולותיהן בניכוי חלקה של כל חברה בתוצאות הפעולות של חברות אחרות בקבוצת הבנק בגין ההשקעות האמורות.

(ב) השקעות הוניות אחרות כוללות שטרי הון.

(ג) חלק הבנק בקרן הון בגין הטבה בהלוואות בעלי שליטה 176 מיליון ש"ח (2018 - 161 מיליון ש"ח).

(ד) חלק הבנק בקרן הון בגין הטבה בהלוואות בעלי שליטה 82 מיליון ש"ח (2018 - 82 מיליון ש"ח).

(ה) בנק לאומי ארה"ב ובנק לאומי לישראל קורפוריישן הינן חברות שמטבע הפעילות שלהן שונה מהשקל. ראה [ביאור 1.1](#).

(ו) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ד. פרטים על חברות בנות שהוצאו מאיחוד

ביום 25 בפברואר 2019 הושלמה העסקה למכירת לאומי קארד בע"מ לחברת Warburg Pincus Financial Holdings (Israel LTD.) כתוצאה מאיבוד השליטה, הכיר הבנק ברווח בסך 314 מיליון ש"ח אשר נזקף לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביום 10 ביולי 2019 הושלמה העסקה למכירת החזקת הבנק לאומי רומניה ל-First Bank S.A שהינו בנק ברומניה בשליטת קרן השקעות JC Flowers. כתוצאה מאיבוד השליטה, הכיר הבנק בהפסד בסך 99 מיליון ש"ח אשר נזקף לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
ערבויות עבור				תרומה לרווח					השקעה
החברה לטובת		רווח (הפסד)		(הפסד) הנקי		השקעות			במניות
גופים שמחוץ		כולל		המיוחס לבעלי		הוניות			לפי
לקבוצה		אחר		מניות הבנק		אחרות ^(ב)			שווי מאזני
במיליוני ש"ח									
714	637	17	11	168	121	1,065	1,192	1,783	1,915
-	5	-	-	12	5	-	-	1,014	1,019
-	-	(19)	-	185	-	-	-	1,513	-
-	-	-	-	^(א) -	(1)	-	-	49	30
-	-	6	1	(6)	(5)	-	-	19	45
7	7	154	(104)	203	215	-	-	2,582	2,481
-	-	(6)	(5)	86	(9)	257	244	1,033	1,019
-	-	-	-	18	(14)	-	-	65	51
-	-	-	-	21	2	-	-	182	-

ביאור 16 - בניינים וציוד

א. הרכב

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין ^(א)	במיליוני ש"ח
עלות נכסים				
12,039	4,952	3,897	3,190	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
734	524	154	56	תוספות
(407)	(121)	(95)	(191)	גריעות
28	18	2	8	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(1,223)	(858)	(311)	(54)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה
11,171	4,515	3,647	3,009	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
843	549	112	182	תוספות
(1,253)	(1,048)	(85)	(120)	גריעות
(62)	(19)	(17)	(26)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
10,699	3,997	3,657	3,045	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
פחת והפסדים מירידת ערך				
9,053	4,176	3,008	1,869	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
572	363	140	69	פחת לשנה
(360)	(118)	(88)	(154)	גריעות
10	8	1	1	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(957)	(653)	(260)	(44)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה
8,318	3,776	2,801	1,741	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
600	395	144	61	פחת לשנה
(1,214)	(1,044)	(85)	(85)	גריעות
(48)	(10)	(17)	(21)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
7,656	3,117	2,843	1,696	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
2,986	776	889	1,321	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017
2,853	739	846	1,268	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2018
3,043	880	814	1,349	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2019^(ב)

(א) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(ב) לרבות הוצאות שהונו בקשר לפיתוח עלויות תוכנה לשימוש עצמי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2019 בסך 531 מיליון ש"ח (2018 - 406 מיליון ש"ח).

ביאור 16 - בניינים וציוד (המשך)

ב. שיעור הפחת הממוצע

31 בדצמבר		
2018	2019	
2.69%	2.36%	בניינים ומקרקעין
14.02%	14.90%	ציוד, ריהוט וכלי רכב
21.58%	22.26%	עלויות תוכנה

ג. הקבוצה הינה בעלת זכויות בדרך של שכירות או חכירה מהוונת במקרקעין ובציוד, לתקופה של מ-1 עד 99 שנים מתאריך המאזן בסכום (לאחר פחת) של 137 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 137 מיליון ש"ח). יתרת תקופת החכירה המהוונת המקסימלית הינה כ-77 שנים.

ד. בניינים ומקרקעין שאינם בשימוש הקבוצה, בעיקר בניינים מושכרים, כלולים במאזן בסך 20 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 40 מיליון ש"ח).

ה. נכסים בסך 211 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 127 מיליון ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין. הסיבות העיקריות לאי רישום הינן העדר הסדר רישום מקרקעין באזור ("פרצלציה") ואי רישום פרויקט כבית משותף על ידי הקבלן/היזם.

ו. היתרה המאזנית של בניינים וציוד העומדים למכירה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2019 בסך 4 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - בסך 23 מיליון ש"ח). לא צפוי הפסד ממימוש בניינים וציוד העומדים למכירה, מעבר להפרשות שנעשו בגינם.

ז. סעיף בניינים וציוד כולל שיפורים וזכויות שכירות, לרבות תשלומים על חשבון חלק מהבניינים על קרקע חכורה.

ביאור 17 - מוניטין

א. תנועה במוניטין

סך הכל מוניטין במיליוני ש"ח		
		עלות
16		ליום 31 בדצמבר 2017
1		התאמות מתרגום דוחות כספיים
17		ליום 31 בדצמבר 2018
(1)		התאמות מתרגום דוחות כספיים
16		ליום 31 בדצמבר 2019
		הפחתות והפסדים מירידת ערך
-		ליום 31 בדצמבר 2017
-		הפחתה לשנה
-		ליום 31 בדצמבר 2018
-		הפחתה לשנה
-		ליום 31 בדצמבר 2019
16		יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019
		הערך בספרים
16		ליום 31 בדצמבר 2017
17		ליום 31 בדצמבר 2018
16		ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 17 - מוניטין (המשך)

ב. תנועה במוניטין לפי מגזרי פעילות פיקוחיים ולפי גישת הנהלה

פעילות חו"ל	
אחר	
במיליוני ש"ח	
16	ליום 31 בדצמבר 2017
1	הפרשי תרגום
17	ליום 31 בדצמבר 2018
(1)	הפרשי תרגום
16	ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 18 - נכסים אחרים

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני ש"ח		
4,858	5,939	מיסים נדחים לקבל, נטו - ראה ביאור 8(ד)
62	21	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
377	238	קופה מרכזית לתשלום פיצויים
3	2	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
34	41	יתרת הוצאות הנפקה להפחתה של אגרות חוב, שטרי התחייבויות וכתבי התחייבות נדחים
477	46	נכסים בגין פעילות במסלקת מעוף ^(א)
430	397	שווי פוליסת ביטוח בשלוחה בחו"ל
248	204	הוצאות מראש
175	192	הכנסות לקבל
198	1,406	חייבים אחרים ויתרות חובה
(220)	-	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ב)
6,642	8,486	סך כל הנכסים האחרים

(א) מוצג בשווי הוגן.

(ב) למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

ביאור 19 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2018	2019	
		במיליוני ש"ח
בישראל		
לפי דרישה		
88,151	86,908	אינם נושאים ריבית
^(א) 124,016	135,846	נושאים ריבית
212,167	222,754	סך הכל לפי דרישה
^(א) 126,710	128,526	לזמן קצוב
(71)	-	בניכוי יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה ^(א)
338,806	351,280	סך כל פיקדונות בישראל ¹
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
^(א) 9,017	8,118	אינם נושאים ריבית
^(א) 6,136	6,287	נושאים ריבית
15,153	14,405	סך הכל לפי דרישה
10,755	7,959	לזמן קצוב
19	-	מזה: שאינם נושאים ריבית
25,908	22,364	סך כל פיקדונות מחוץ לישראל
364,714	373,644	סך כל פיקדונות הציבור
¹ מזה:		
^(בוג) 130,669	130,513	פיקדונות של אנשים פרטיים
^(א) 61,126	68,329	פיקדונות של גופים מוסדיים
^(א) 147,011	152,438	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2018	2019	
		תקרת הפיקדון
		במיליוני ש"ח
^(ב) 101,176	103,709	עד 1
95,364	92,249	מעל 1 ועד 10
64,272	66,169	מעל 10 ועד 100
37,944	36,318	מעל 100 ועד 500
65,958	75,199	מעל 500
364,714	373,644	סך הכל

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 136](#) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.
 (ב) לא כולל יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה בסך 71 מיליון ש"ח.
 (ג) סווג מחדש.

ביאור 20 - פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני ש"ח		
בישראל		
בנקים מסחריים:		
5,570 ^(ב)	5,517	פיקדונות לפי דרישה
701	391	קיבולים
(1,150)	-	בניכוי יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה ^(א)
בנקים מרכזיים:		
-	133	פיקדונות לפי דרישה
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
27	4	פיקדונות לפי דרישה
-	7	פיקדונות לזמן קצוב
62	67	קיבולים
בנקים מרכזיים:		
-	57	פיקדונות לפי דרישה
5,210	6,176	סך כל פיקדונות מבנקים

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).
(ב) סווג מחדש.

ביאור 21 - אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

31 בדצמבר		שעור תשואה פנימי ^(ב)	משך חיים ממוצע ^(א)	
2018	2019			
במיליוני ש"ח		באחוזים	שנים	
אגרות חוב ושטרי התחייבות^(א):				
6,660	6,679	0.8	1.5	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן
2,289	2,880	2.4	4.0	במטבע ישראלי לא צמוד
(1,130)	-	-	-	בניכוי יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה ^(ח)
כתבי התחייבות נדחים^{(א)(ג)}:				
3,020	2,741	2.4	2.5 ^(ד)	במטבע ישראלי לא צמוד ^(ה)
7,098	7,658	2.4	2.4 ^(ד)	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן ^(ה)
(139)	-	-	-	בניכוי יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה ^(ח)
סך כל אגרות החוב, שטרי ההתחייבות וכתבי ההתחייבות הנדחים				
17,798	19,958			

- (א) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
(ב) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את תזרים התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
(ג) יתרת הנכיון בקיזוז הפרמיה על אגרות חוב ועל כתבי התחייבות נדחים שטרם נזקפה לדוח רווח והפסד קוזה מאגרות החוב.
(ד) משך חיים ממוצע למועד שינוי הריבית מבוסס על חישוב משך חיים ממוצע אפקטיבי כפי שמחושב לצורך החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכתבי התחייבות נדחים לא צמודים 2.2 שנים, בצמודים למדד 2.5 שנים (ליום 31 בדצמבר 2018 - לא צמודים 3.8 שנים. צמודים ומדד 2.8 שנים).
(ה) מזה שטרי הון נדחים (לא סחירים) המהווים הון רובד 2 צמוד מדד בסך 3,522 מיליון ש"ח ושאינם צמודים למדד בסך 926 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2018 - צמודים למדד - 825 מיליון ש"ח ושאינם צמודים למדד - 926 מיליון ש"ח) אשר בנסיבות מסוימות ניתנים להמרה למניות. ראה [ביאור 25.א.א](#).
(ו) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב סך של 7,040 מיליון ש"ח צמוד מדד וסך של 2,738 מיליון ש"ח לא צמוד (2018 - 5,344 מיליון ש"ח צמוד ו-3,017 מיליון ש"ח לא צמוד).
(ז) הון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל 3.
(ח) למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

ביאור 22 - התחייבויות אחרות

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני ש"ח		
163	82	עתודה למיסים נדחים, נטו - ראה ביאור 8(ד)
716	625	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
9,632	12,856	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית - ראה ביאור 23(ט)
345	333	הכנסות מראש
5,918	4,349	זכאים בגין פעילויות בכרטיסי אשראי
816	766	הוצאות לשלם בגין שכר והוצאות נלוות
686	68	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
477	386	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים
406	305	הוצאות לשלם
365	426	הפרשות אחרות בגין זכויות עובדים
191	215	הפרשה לחופשה
41	36	חופשת יובל צבורה
459	32	התחייבויות בגין פעילות במסלקת המעוף ^(א)
853	684	זכאים אחרים ויתרות זכות
(6,288)	-	בניכוי יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה ^(ב)
14,780	21,163	סך כל ההתחייבויות האחרות

(א) מוצג בשווי הוגן.

(ב) למידע נוסף ראה [ביאור 36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

ביאור 23 - זכויות עובדים

א. חתימת הסכם קיבוצי

להלן פרטים נוספים לגבי עיקרי ההסכם הקיבוצי:

1. קידום שכר - קידום שכר שנתי בשיעור ממוצע של 3.5% בשנים 2019-2022.
2. מענק קידום שכר חד פעמי לרתימה לתכנית ההתייעלות בשיעור כולל של 2%, שיינתן בשתי פעימות: 1% בשנת 2019 ו-1% בשנת 2020. מלוא קידומי השכר בסעיפים 1 ו-2 לעיל יהיו דיפרנציאליים ובהתאם לביצועי העובד.
3. התאמת לאומי לבנקאות החדשה - נחתם הסכם קיבוצי חדש בתנאים ייחודיים, במסגרתו יועסקו עד 450 עובדים בתחומי הטכנולוגיה, הדיגיטל והדאטה. זאת, מתוך הבנה כי תחומים אלו הכרחיים להצעת הבנק קדימה, ליישומה של הבנקאות החדשה ולנוכח התמורות בעולם הבנקאות, אשר הופכות יותר ויותר פעולות בנקאיות למבוססות טכנולוגיה. ההסכם החדש, לא יכלול את מרכיב הקביעות ומרכיבים נוספים ויקנה את הגמישות הנדרשת בקליטה ובניהול ההון האנושי בתחומים אלו.
4. השכר החודשי הבסיסי המינימלי יעודכן לסך של 6,200 ש"ח בשני שלבים, בשנים 2019 ו-2021.
5. הכללת רכיב נוסף בשכר להפרשות לפנסיה, לעובדים קבועים הזכאים לפנסיה צוברת.
6. הסכמות שונות הנוגעות לעדכון תשלומים נלווים, הסדרי שעות נוספות גלובליות, וכן הגדלת כמות העובדים המועסקים בחוזים אישיים מקצועיים.
7. מעבר יחידות המטה לאתר הבנק בלוד.
8. כחלק מההסכמות שילם הבנק מענק חתימה חד פעמי בגובה 6,000 ש"ח לעובד.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

השפעת ההתקשרות בהסכם הקיבוצי הינה גידול חד פעמי בהתחייבויות האקטואריות של הבנק בסך של כ-526 מיליון ש"ח לפני מס (כ-329 מיליון ש"ח אחרי מס), וגידול בהוצאות השכר בשנת 2019 בסך של כ-100 מיליון ש"ח לפני מס, מזה גידול בשל המענק החד פעמי, בסך של כ-60 מיליון ש"ח שנרשם ברבעון השני של השנה.

במסגרת ההבנות הנוגעות להסכם הקיבוצי הודיע הבנק כי בכוונתו להתייעל ב-700 משרות עד סוף שנת 2020. לשם עמידה בתכנית זו אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון של כ-250 עובדים, שתסתיים לכל המאוחר בסוף שנת 2019. לאור היקף ההיענות לתכנית, ביום 5 בספטמבר 2019 אישר דירקטוריון הבנק הגדלת היקף תכנית הפרישה מרצון, לפיה התאפשר לכ-400 עובדים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת עד לתום שנת 2019.

ההטבות שהוצעו במסגרת התכנית, כתלות בפרמטרים שהוגדרו, הינן בעיקר: הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק שעומדים בפרמטרים שמוגדרים בתכנית או פיצויים מוגדלים.

העלות הכוללת של התכנית מוערכת על ידי הבנק בכ-254 מיליון ש"ח לפני מס. העלות מהווה הפסד אקטוארי ותיזקף לרווח כולל אחר. בתקופות דיווח עוקבות יופחתו לרווח והפסד עלויות התכנית כשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים שצפויים לקבל הטבות על פי התכנית. הבנק מעריך שהשפעת תכנית ההתייעלות על הלימות ההון לא תהיה מהותית.

ב. פיצויי פרישה ופנסיה

1. כללי

לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור ב") וטרם קבלו קביעות במועד חתימת הסכם קיבוצי מיוחד בשנת 2000 בעניין הסדר פנסיוני, קיימות הפקדות שוטפות לתכנית פנסיה חיצונית. לבנק לא תהיה כל חבות פנסיונית לגבי עובדים אלה להוציא השלמה לפיצויי פיטורין בהתאם להסכם.

לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור א") וקיבלו קביעות עד מועד חתימת ההסכם דלעיל, הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה, למעט אלו המוזכרים לעיל [ובסעיף ג](#). להלן, הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או בקבלת פנסיה מהבנק, תוך ויתור על כספי הפיצויים והתגמולים והכל כפוף להוראות הדין. הזכאות לפנסיה מחושבת לפי שיעור של 40% בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה ושל 1.5% לכל שנה לאחר מכן, עד לשיעור מירבי של 70%.

העתודות לפנסיה מבוססות על חישוב אקטוארי הלווקח בחשבון את גיל הפרישה על פי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. החישוב האקטוארי נערך בשיטת הערכה של הטבות נצברות בהתחשב בפרמטרים שונים, ביניהם הסתברות על בסיס ניסיון העבר לגבי שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכות כספי פיצויים ותגמולים, נכות וכו'. במחקר שבוצע בשנת 2017 המסתמך על ניסיון העבר, נמצא שכ-3.5% מושכים פיצויים ותגמולים בפרישה רגילה ו-10% בפרישה מוקדמת. בנוסף, הפורשים בגיל הפרישה יהוונו כ-20% מההתחייבות ואילו הפורשים בפרישה מוקדמת יהוונו כ-25% מההתחייבות. תוצאות המחקר הביאו לגידול בהתחייבות בסך של כ-80 מיליון ש"ח שנקצפו לרווח כולל אחר.

צבירת ההתחייבות הינה בשיטת הקו-הישר עד לגיל הפרישה המוקדמת (ממוצע גילאי הפרישה בפועל של עובדי דור א' בשנים האחרונות, גברים ונשים). לאחר מועד זה, הטבות נוספות המיוחסות לשנים העוקבות נצברות בהתבסס על נוסחת תכנית ההטבות של עובדי דור א'. כמו כן מבוצע החישוב בהנחת עליית שכר ריאלית המבוססת על ניסיון העבר ומשתנה בהתאם לגיל העובד.

החישוב האקטוארי מבוסס על הוראות עדכניות של האקטואר הראשי במשרד האוצר לגבי שיעורי תמותה מחודש נובמבר 2019 אשר נקבעו על ידי הממונה על שוק ההון בטוח וחסכון לחברות הביטוח, ואשר אומצו לאוכלוסיית עובדי הבנק.

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמה, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

בהקשר זה יצויין כי ביום 6 בנובמבר 2019 פורסם חוזר על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לעניין עדכון ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה. לחוזר האמור לא היתה השפעה מהותית על היקף ההתחייבויות לעובדים.

חישוב ההתחייבות האקטוארית של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה למועד הדיווח. מסיבות פרקטיות נקבע שחישוב המרווח יתבסס על מרווחי אגרות החוב הקונצרניות בארה"ב.

במהלך שנת 2019 נרשם במסגרת התנועה בזכויות עובדים הפסד אקטוארי נטו ממש שנזקף ישירות להון העצמי בסך של 2.2 מיליארד ש"ח, בעיקר על רקע הירידה בריבית, הסכם השכר ותכנית הפרישה מרצון. תנועה זו משקפת תנועה נטו ממש בהתחייבויות בסך של כ-3 מיליארד ש"ח בקיזוז תנועה נטו ממש בנכסי התכנית והפחתות בסך של 0.8 מיליארד ש"ח, שמקורה בין היתר בתשואה העודפת על התשואה החזויה על רקע התשואות הגבוהות בשוק ההון ועל רקע המעבר לקופה משלמת בגין עובדים שפרשו (0.3 מיליארד ש"ח נטו ממש) ובהפחתות השוטפות של קרן ההון לדוח רווח והפסד. בדוח רווח והפסד נרשמה בשנת 2019 הוצאה בגין עלות השירות בסך של 149 מיליון ש"ח, הוצאה בגין עלות הריבית בסך של 640 מיליון ש"ח, בקיזוז תשואה חזויה על נכסי תכנית בסך של 364 מיליון ש"ח והוצאה בגין הפחתות שוטפות בסך של 401 מיליון ש"ח.

ההתחייבות לפנסיה של הבנק, לגבי עובדים שפרשו ונבחרו כפנסיה, וכן זו המוזכרת בסעיף ג. להלן, מכוסה על ידי עתודה לפנסיה, המחושבת על פי הערך הנוכחי של ההתחייבות כפי שחושב על ידי אקטואר.

2.

הטבות ל"בוגרי לאומי"

בנוסף לתשלומי הפנסיה ו/או התגמולים והפיצויים, זכאי "בוגר לאומי", להטבות נוספות שעיקרן שי לחג, שכר לימוד לילדי הפנסיונר וסקר רפואי לזכאים.

"בוגר לאומי" הינו מי שסיים עבודתו בבנק לאחר שהשלים 25 שנות עבודה בבנק, או מי שסיים עבודתו לאחר 15 שנות עבודה בבנק וגילו 50 שנים ויותר.

הסכום שנצבר ליום 31 בדצמבר 2019 עבור העלויות הצפויות בגין הזכויות הנ"ל בתקופה שלאחר תקופת ההעסקה על פי חישוב אקטוארי מסתכם בכ-320 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 255 מיליון ש"ח).

ג. תנאי העסקה ופרישה לבעלי חוזים אישיים

1.

כללי

תנאי ההעסקה והפרישה המקובלים לבעלי חוזים אישיים בבנק כוללים רכיבי תגמול קבוע ובכלל זה משכורת חודשית, זכויות סוציאליות, תנאים נלווים כגון קרן השתלמות, ביטוח בריאות, הסדרי ביטוח, פטור ושיפוי ותנאי פרישה וסיום העסקה, כגון תשלום הודעה מוקדמת. עוד כוללים תנאי ההעסקה לבעלי חוזים אישיים בבנק, רכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע ובכלל זה: מענק שנתי מותנה ביצועים, מענק אישי איכותי ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה יכול שיהיו זכאים גם למענקים נוספים כגון מענק הצלחה והצטיינות יתרה. נושאי משרה בבנק יכול שיהיו זכאים, בנוסף על האמור, גם למענק הסתגלות בסכום של עד 6 משכורות חודשיות בעת סיום יחסי עבודה בבנק. כמו כן, נושאי משרה בבנק יכול שיתחייבו כלפי הבנק לתקופת אי-תחרות של עד 6 חודשים ממועד הפסקת עבודתם בפועל בבנק.

הסדרי פרישה ופנסיה לבעלי חוזים אישיים

זכויות הפרישה והפנסיה של בעלי החוזים האישיים בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק: דור א', דור ב' ודור ג' ולפי נסיבות סיום ההעסקה (פיטורין, התפטרות, או פרישה). הסדרי הפרישה בבנק לעובדים אלו כוללים זכאות לפיצויים בשיעור שבין 100% ועד ל-250%, בתוספת הכספים שנצברו בקופת התגמולים. זכאות זו באה במקום זכאות העובדים לפיצויים על פי דין והיא כוללת את הכספים והזכויות שנצברו בקופת הפיצויים של העובד במהלך העסקתו (לרבות רווחים).

בגין תנאי ההעסקה בדור א' רשאי העובד במקרה של סיום יחסי עובד ומעביד (פיטורין, התפטרות או פרישה, לפי העניין ולפי התנאים בחוזה) לוותר על הזכויות והכספים העומדים לזכותו בקופת התגמולים והפיצויים (בגין זכויות דור א') בתמורה לזכאות לפנסיה תקציבית מהבנק ("קצבת הפרישה"). העובד זכאי לקבל את קצבת הפרישה החל מהגעתו לגיל פרישה או, בכפוף לעמידה בתנאים של ותק וגיל, לקבל את קצבת הפרישה באופן מידי (מלא או מופחת, לפי העניין).

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

בגין תנאי ההעסקה בדור ב' במקרה של סיום יחסי עובד ומעביד (פיטורין, התפטרות או פרישה, לפי העניין ולפי התנאים בחוזה) ובכפוף לעמידה בתנאים של ותק וגיל, רשאי העובד לבחור ולקבל, במקום הזכאות להשלמת פיצויים, קצבת ביניים מהבנק (מלאה או מופחתת, לפי העניין) עד למועד הזכאות לקבלת פנסיה בהתאם לתנאי תקנון הקופה החיצונית והוראות הדין.

שיעור קצבת הפרישה או קצבת הביניים לפי העניין הינו 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות. לאחר מכן - שיעור של 1.5% לשנה בגין כל שנה עד לחתימת חוזה אישי, 2% לשנה בגין כל שנה בה כיהן עם חוזה אישי ו-2.5% לשנה בגין כל שנת כהונה כחבר הנהלה, והכל עד לשיעור מרבי של 70%. הזכאות לקבל קצבת פרישה מהבנק מותנית בכך שכל הזכויות והכספים שיעמדו לזכות העובד בקופת התגמולים והפיצויים (בגין זכויות דור א') יהוו מקור לתשלום קצבת הפרישה מהבנק כאמור.

סכום ההוצאה המירבית הנוספת של הבנק, במידה שהעובדים הכלולים בסעיף זה יפוטרו מיידית ועל פי הזכאות בכל תקופה, יסתכם בסך 153 מיליון ש"ח (כולל מס שזר על הפנסיה) (2018 - 161 מיליון ש"ח). הסיבה לירידה נובעת משינויי בהנחות מועד וסבירות הפרישה.

2.

המנכ"ל

המנכ"ל המכהן

מר חנן פרידמן מכהן כנושא משרה בבנק החל מיום 1 בספטמבר 2014, וכמנכ"ל של הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2019 ("מועד התחילה"). ביום 23 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל שחלים ממועד התחילה. תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, ונקבעו בהתאם לקבוע בהוראה 301A ולמגבלות הקבועות בחוק מגבלת התגמול.

תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל:

1. **משכורת** - המנכ"ל זכאי החל ממועד התחילה למשכורת חודשית בסך כולל של 228,000 ש"ח, צמוד לעליית מדד המחירים לצרכן הידוע במועד התחילה¹ ויכול שיהיה צמוד לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול ובכפוף להוראותיו ("המשכורת").

המנכ"ל יכול שיהיה זכאי, בכפוף לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף, אשר גובהו יקבע כך שסך רכיבי התגמול למנכ"ל (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף (ב) לחוק מגבלת התגמול². בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

2. **הפסקת עבודה בהודעה מוקדמת** - הסכם ההעסקה של המנכ"ל הוא לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בהסכם במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש.

3. **הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות** - הבנק יבצע הפרשות לתגמולים ולביטוח בגין אובדן כושר עבודה בגין המנכ"ל, אשר יועברו מדי חודש בחודשו לביטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שיוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 7.5% וכן ינכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 6% ממשכורת המנכ"ל לתגמולים (להלן: "ההפרשות לתגמולים"). הבנק יבצע הפרשות לפיצויים אשר יועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8^{1/3}% ממשכורת³ המנכ"ל וכן יפריש עבור המנכ"ל לקרן השתלמות, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, ובמקביל ינכה הבנק, על חשבון המנכ"ל, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת, וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, ויעבירם לקרן השתלמות.

4. **תנאי פרישה** - כאמור לעיל, המנכ"ל מכהן כנושא משרה בבנק החל מיום 1 בספטמבר 2014. בעת כניסת חוק מגבלת התגמול לתוקף ביום 12 באוקטובר 2016 ("המועד הקובע"), עודדנו תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה שניהנו באותה עת בבנק בהתאם לקבוע בחוק זה, ובכלל זה תנאי הכהונה וההעסקה של מר פרידמן, לרבות זכויותיו במקרה של פרישה. לפיכך, במקרה של פרישה יהיה זכאי המנכ"ל לזכויות פרישה בגין כהונתו בבנק בתקופה שממועד תחילת כהונתו בבנק ועד למועד הקובע, וכן לזכויות פרישה בגין כהונתו בבנק בתקופה שמהמועד הקובע ועד למועד סיום יחסי העבודה עם הבנק, כמפורט להלן:

¹ מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של המשכורת.
² יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא יכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין. עוד יצוין כי הואיל וסך עלות השכר של המנכ"ל עולה על התקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר לא מוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 32 (17) בפקודת מס הכנסה.
³ לרבות כל הרכיבים בגינם ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

במקרה של ניתוק יחסי העבודה בין המנכ"ל לבין הבנק (פיטורין, התפטרות או פרישה לפנסיה) יהיה זכאי המנכ"ל לזכויות הבאות (במצטבר):

(1) בגין תקופת עבודת המנכ"ל החל מהמועד הקובע - המנכ"ל יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בסכום השווה ל-100%⁴ מהמשכורת החודשית האחרונה הידועה בעת ניתוק יחסי העבודה בינו לבין הבנק כפול מספר השנים שמהמועד הקובע ועד למועד ניתוק יחסי העבודה, ובתוספת הכספים והזכויות שנצברו בקופות התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שנעשו על ידי הבנק והמנכ"ל בגין תקופת העסקת המנכ"ל בתקופה הנ"ל (מהמועד הקובע ועד למועד סיום יחסי העבודה).

(2) בגין תקופת עבודת המנכ"ל עד למועד הקובע: המנכ"ל יהיה זכאי לפיצויים בסכום השווה ל-250% מהמשכורת החודשית נכון לערב המועד הקובע כפול במספר שנות עבודתו בבנק עד למועד הקובע, ובתוספת הכספים והזכויות שנצברו בקופות התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שנעשו על ידי הבנק והמנכ"ל בגין תקופת העסקת המנכ"ל בתקופה כאמור (עד המועד הקובע)⁵. בנוסף, יהיה זכאי המנכ"ל גם למענק הסתגלות בהתאם לסכום המענק הסתגלות שהופרש בגינו בספרי הבנק ערב המועד הקובע.⁶

5. **אי תחרות** - המנכ"ל התחייב כלפי הבנק לתקופת אי תחרות של 6 חודשים ממועד סיום עבודתו בבנק ("תקופת אי תחרות"). בתקופת אי התחרות יהיה זכאי המנכ"ל למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים, למעט הפרשות לתנאים סוציאליים.

6. **פטור, ביטוח ושיפוי** - המנכ"ל זכאי לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.

7. **ימי חופשה, דמי הבראה וימי מחלה** - כמקובל לבכירים בבנק על פי נהלי הבנק.

8. **תנאים נלווים** - המנכ"ל יהיה זכאי להטבות כמקובל לבכירים בבנק.

9. **הוראות בנושא מענקים שנתיים** - המנכ"ל אינו זכאי למענק שנתי משתנה החל ממועד התחילה. יחד עם זאת, מובהר כי המנכ"ל יכול שיהיה זכאי למענק שנתי משתנה בגין חלק יחסי של שנת 2019 עד תחילת ההונתו כמנכ"ל הבנק.

המנכ"ל היוצאת

גב' רקפת רוסק-עמינח כיהנה כמנכ"ל הבנק החל מיום 1 במאי 2012 ועד ליום 31 באוקטובר 2019 (להלן: "מועד הסיום"). בחודש נובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עדכון בתנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל היוצאת, שהיו בתוקף החל מיום 12 באוקטובר 2016 (להלן: "מועד התחילה"). תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל היוצאת כאמור, נקבעו בהתאם למדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה בבנק, שאף היא אושרה על ידי האסיפה הכללית בחודש נובמבר 2016.

במסגרת עדכון תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל היוצאת כאמור, הותאם והופחת גובה התגמול הכולל של המנכ"ל היוצאת כך שיעמוד בתקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, כאשר לצורך כך, ויתרה המנכ"ל היוצאת, בין השאר, על זכאותה להמשך צבירת זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לתנאי העסקה של דור א' בבנק בגין התקופה שלאחר מועד התחילה, תוך הקפאה ושימור הזכויות שכבר נצברו לזכותה עד למועד התחילה והפקדת הסכום האמור בקופה חיצונית.

תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל היוצאת:

1. **משכורת** - המנכ"ל היוצאת הייתה זכאית החל ממועד התחילה למשכורת חודשית בסך כולל של 195,400 ש"ח, צמוד לעליית מדד המחירים לצרכן הידוע במועד התחילה וצמוד לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול ובכפוף להוראותיו ("המשכורת").

⁴ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של הפרשות לפיצויים שנעשו באותה תקופה או סכום השווה לגובה הפרשות כאמור.

⁵ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של הפרשות לקופת הפיצויים.

⁶ שש פעמים המשכורת החודשית ערב המועד הקובע.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

המנכ"ל היוצאת היה יכול שתהיה זכאית, בכפוף לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף, אשר גובהו יקבע כך שסך רכיבי התגמול למנכ"ל היוצאת (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) היו עומדים במגבלה שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול⁷. בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

2. **הפסקת עבודה בהודעה מוקדמת** - הסכם ההעסקה של המנכ"ל היוצאת היה לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים היה רשאי לסיים את ההתקשרות בהסכם במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש.

3. **הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות** - הבנק ביצע הפרשות לתגמולים ולביטוח בגין אובדן כושר עבודה בגין המנכ"ל היוצאת, אשר הועברו מדי חודש בחודשו לביטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שהוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 7.5% וכן ניכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 6% ממשכורת המנכ"ל היוצאת לתגמולים (להלן: "ההפרשות לתגמולים"). הבנק ביצע הפרשות לפיצויים אשר הועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של $8\frac{1}{2}\%$ ממשכורת⁸ המנכ"ל היוצאת וכן הפריש עבור המנכ"ל היוצאת לקרן השתלמות, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, ובמקביל ניכה הבנק, על חשבון המנכ"ל היוצאת, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת, וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, והעבירם לקרן השתלמות.

4. **זכויות המנכ"ל היוצאת בעת ניתוק יחסי עבודה** - לאחר ניתוק יחסי העבודה בין המנכ"ל היוצאת לבין הבנק (פיטורין, התפטרות או פרישה לפנסיה) זכאית המנכ"ל היוצאת לזכויות הבאות (במצטבר): בגין תקופת עבודת המנכ"ל היוצאת החל ממועד התחילה, זכאית המנכ"ל היוצאת לפיצויים בסכום השווה ל-100%⁹ מהמשכורת החודשית האחרונה כפול מספר השנים שממועד התחילה ועד למועד הסיום ובתוספת הכספים והזכויות שנצברו בקופות התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שנעשו על ידי הבנק והמנכ"ל היוצאת בגין תקופת העסקת המנכ"ל היוצאת ממועד התחילה ועד למועד הסיום.

5. בגין תקופת עבודת המנכ"ל היוצאת עד למועד התחילה, זכאית המנכ"ל היוצאת לזכויות כדלקמן: (א) זכויות על פי תנאי דור א': הזכויות שנצברו לזכותה עד מועד התחילה בגין התחייבות הבנק לקצבת פרישה מיידית; וכן (ב) זכויות על פי דור ב': המנכ"ל היוצאת זכאית לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שבוצעו על ידי הבנק והמנכ"ל היוצאת בגין תקופת העסקת המנכ"ל היוצאת בבנק עד למועד התחילה בתנאי דור ב' וכן לזכויות שנצברו לזכותה עד מועד התחילה בגין התחייבות הבנק לקצבת ביניים עד הגיעה לגיל פרישה בגין תנאי דור ב'.

6. **מענק הסתגלות ואי תחרות** - המנכ"ל היוצאת התחייבה כלפי הבנק לתקופת אי תחרות של 6 חודשים ממועד סיום כהונתה בפועל בבנק (להלן: "תקופת אי תחרות"). בתקופת האי תחרות זכאית המנכ"ל היוצאת למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים, למעט הפרשות לתנאים סוציאליים. עוד זכאית המנכ"ל היוצאת, בעת סיום יחסי עבודה בבנק, למענק הסתגלות בסכום של 6 משכורות חודשיות. בהתאם לסכום המשכורת של המנכ"ל היוצאת בטרם העדכון שבוצע בשנת 2016 ושהופקד בקופה חיצונית כאמור לעיל.

7. **פטור, ביטוח ושיפוי** - המנכ"ל היוצאת זכאית לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.

8. **ימי חופשה, דמי הבראה וימי מחלה** - כמקובל לבכירים בבנק על פי נהלי הבנק.

9. **תנאים נלווים** - המנכ"ל היוצאת הייתה זכאית להטבות כמקובל לבכירים בבנק.

10. **הוראות בנושא מענקים שנתיים** - המנכ"ל היוצאת לא הייתה זכאית למענק שנתי משתנה החל ממועד התחילה.

⁷ יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא נכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין. עוד יצוין כי הואיל וכתוצאה מכך שסך עלות השכר של המנכ"ל היוצאת עלה על התקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר אינו מוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 171(32) לפקודת מס הכנסה.

⁸ לרבות כל הרכיבים בגינם ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

⁹ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של הפרשות לפיצויים שנעשו באותה תקופה או סכום השווה לגובה הפרשות כאמור.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

3. יושב ראש הדירקטוריון של הבנק יושב ראש הדירקטוריון המכהן

ד"ר סאמר חאג' יחיא החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 30 בספטמבר 2014, והחל לכהן כיו"ר הדירקטוריון ("היו"ר", או "יו"ר הדירקטוריון") ביום 22 ביולי 2019 (בסעיף זה, "מועד התחילה").

ביום 23 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה וההעסקה של היו"ר שחלים ממועד התחילה. תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון כאמור, הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק.

תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון נקבעו בהתאם להוראה 301A הקובעת כי יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לתגמול קבוע בלבד, וכן לתנאים סוציאליים והוצאות נלוות.

תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון:

1. **משכורת** - החל ממועד התחילה, זכאי יו"ר הדירקטוריון למשכורת חודשית בסך כולל של 228,000 ש"ח צמוד לעליית המדד הידוע במועד התחילה¹⁰ ויכול שיהיה צמוד לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול ובכפוף להוראותיו ("המשכורת").

2. **תגמול קבוע המותאם להוראות הדין** - יו"ר הדירקטוריון יכול שיהיה זכאי, בכפוף לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף. גובהו של רכיב זה ייקבע כך שסך רכיבי התגמול ליו"ר הדירקטוריון (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול¹¹. בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

3. **תקופת ההעסקה וסיומה** - תנאי העסקת יו"ר הדירקטוריון הינם לתקופת העסקתו החל ממועד התחילה ("תקופת ההעסקה") והם יהיו בתוקף כל עוד הוא מכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק או ככל שהדבר יתחייב בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בעניין זה עד סוף שנת 2020¹² או מועד אחר שיקבע בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. במהלך תקופת ההעסקה כל אחד מהצדדים יהיה רשאי לסיים את ההתקשרות במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש.

4. הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות

4.1 הבנק יבצע הפרשות לתגמולים¹³ בגין יו"ר הדירקטוריון, אשר יועברו מדי חודש בחודשו לביטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שיוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 7.5%, וכן ינכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 6% ממשכורת יו"ר הדירקטוריון לתגמולים (להלן: "הפרשות לתגמולים").

4.2 הבנק יבצע הפרשות לפיצויים אשר יועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8^{1/3}% ממשכורת¹⁴ יו"ר הדירקטוריון.

4.3 הבנק יפריש עבור יו"ר הדירקטוריון לקרן השתלמות, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, ובמקביל ינכה הבנק, על חשבון יו"ר הדירקטוריון, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, ויעבירם לקרן השתלמות.

¹⁰ מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של המשכורת.
¹¹ יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא יכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין.

עוד יצוין כי הואיל וסך עלות השכר של יו"ר הדירקטוריון עולה על התקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר לא מוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 32 (17) בפקודת מס הכנסה.

¹² בהתאם לקבוע במכתב המפקחת על הבנקים מיום 1 באוגוסט 2020 בעניין "עקרונות לקביעת תנאי הכהונה של יו"ר דירקטוריון בבנק בלא גרעין שליטה".

¹³ כולל ביטוח מפני אובדן כושר עבודה, ככל שיירכש ביטוח כזה.

¹⁴ לרבות כל הרכיבים בגינם ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

5. **תנאי פרישה** - זכויות יו"ר הדירקטוריון בעת סיום כהונה יהיו כדלקמן:

5.1. **פיצויים ותגמולים** - עם סיום כהונתו של יו"ר הדירקטוריון בבנק, מכל סיבה שהיא, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לזכויות הבאות: יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויים בסך 100%¹⁵ מהמשכורת האחרונה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון במהלך תקופת ההעסקה, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שבוצעו על ידי הבנק ויו"ר הדירקטוריון בגין תקופת ההעסקה.

5.2. **אי תחרות** - יו"ר הדירקטוריון התחייב כלפי הבנק לתקופת אי תחרות של 6 חודשים לאחר מועד סיום כהונתו ("תקופת אי תחרות"). בתקופת אי התחרות יהיה זכאי יו"ר הדירקטוריון למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים, למעט הפרשות לתנאים סוציאליים.

6. **פטור, ביטוח ושיפוי** - היו"ר זכאי לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.

7. **ימי חופשה, דמי הבראה וימי מחלה** - כמקובל בבנק.

8. **תנאים נלווים** - יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי להטבות כמקובל בבנק.

9. **הוראות בנושא מענקים שנתיים** - יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי למענק שנתי משתנה.

יושב ראש הדירקטוריון היוצא

מר דוד ברודט נבחר לראשונה לכהן כדירקטור בבנק וכיו"ר הדירקטוריון בשנת 2010. בשנים 2013 ו-2016 נבחר יו"ר הדירקטוריון לכהן כדירקטור בבנק וכיו"ר הדירקטוריון לשתי קדנציות נוספות בנות שלוש שנים כל אחת. מר ברודט סיים את כהונתו כדירקטור וכיו"ר הדירקטוריון ביום 21 ביולי 2019 (להלן: "מועד הסיום").

בחודש נובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עדכון בתנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון היוצא של הבנק, שהיו בתוקף החל מיום 22 ביולי 2016, מועד תחילת תקופת הקדנציה האחרונה של מר ברודט כדירקטור ויו"ר דירקטוריון (להלן: "מועד התחילה"). תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון היוצא כאמור, הינם בהתאם למדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה בבנק, שאף היא אושרה על ידי האסיפה הכללית בחודש נובמבר 2016.

עדכון תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון היוצא, נעשה בהתאם להוראה 301A הקובעת כי יו"ר הדירקטוריון היוצא יהיה זכאי לתגמול קבוע בלבד, וכן לתנאים סוציאליים והוצאות נלוות כמקובל לנושאי משרה בבנק. כמו כן לנוכח חקיקת חוק מגבלת התגמול, הותאמו והופחתו תנאי כהונתו והעסקתו של יו"ר הדירקטוריון היוצא כך שיעמדו בדרישות החוק האמור.

תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון היוצא:

1. **משכורת** - החל ממועד התחילה, היה זכאי יו"ר הדירקטוריון היוצא למשכורת חודשית בסך כולל של 168,200 ש"ח צמוד לעליית המדד הידוע במועד התחילה¹⁶ וצמוד לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול ובכפוף להוראותיו ("המשכורת").

2. **תגמול קבוע** - יו"ר הדירקטוריון היוצא היה זכאי, בכפוף לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף. גובהו של רכיב זה נקבע כך שסך רכיבי התגמול ליו"ר הדירקטוריון היוצא (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול¹⁷. בגין רכיב קבוע זה לא בוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

3. **תקופת ההעסקה וסיומה** - במהלך תקופת ההעסקה כל אחד מהצדדים היה רשאי לסיים את ההתקשרות במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש.

¹⁵ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של הפרשות לפיצויים שנעשו או סכום השווה לגובה הפרשות כאמור.

¹⁶ מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא הייתה הקטנה בהתאם של המשכורת.

¹⁷ יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא נכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין. עוד יצוין כי כתוצאה מכך שסך עלות השכר של יו"ר הדירקטוריון עלה על התקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר אינו מוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 32 (17) בכפוף מס הכנסה.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

4. הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות

4.1. הבנק ביצע הפרשות לתגמולים בגין יו"ר הדירקטוריון היוצא, אשר הועברו מדי חודש בחודשו לכיטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שהוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 6.5%, וכן ניכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 6% ממשכורת יו"ר הדירקטוריון היוצא לתגמולים (להלן: "ההפרשות לתגמולים"). לחילופין, יו"ר הדירקטוריון היוצא היה רשאי לבחור, לפי שיקול דעתו הבלעדי, כי חלף ההפרשות לתגמולים, כולן או חלקן, ישולמו לו באופן שוטף הסכומים שהיו אמורים להיות משולמים כהפרשות הבנק לתגמולים.

4.2. הבנק ביצע הפרשות לפיצויים אשר הועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8¹³ ממשכורת¹⁸ יו"ר הדירקטוריון היוצא.

4.3. הבנק הפריש עבור יו"ר הדירקטוריון היוצא לקרן השתלמות, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, ובמקביל ניכה הבנק, על חשבון יו"ר הדירקטוריון היוצא, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, והעבירם לקרן השתלמות.

5. תנאי פרישה - זכויות יו"ר הדירקטוריון היוצא בעת סיום כהונה הן כדלקמן:

5.1. **פיצויים ותגמולים** - עקב סיום כהונתו של יו"ר הדירקטוריון היוצא בבנק, מכל סיבה שהיא, יו"ר הדירקטוריון היוצא זכאי לזכויות הבאות:

א. בגין תקופת כהונת יו"ר הדירקטוריון היוצא עד מועד התחילה - יו"ר הדירקטוריון היוצא זכאי לפיצויים בסך 150% מהמשכורת האחרונה ששולמה לו לפני מועד התחילה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון עד מועד התחילה, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר היוצא לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים והפיצויים בגין הפרשות לתגמולים ולפיצויים שבוצעו על ידי הבנק ויו"ר הדירקטוריון היוצא בגין התקופה עד מועד התחילה.

ב. בגין תקופת כהונת יו"ר הדירקטוריון היוצא החל ממועד התחילה ועד למועד הסיום ("התקופה הנוספת") - יו"ר הדירקטוריון היוצא זכאי לפיצויים בסך 100%¹⁹ מהמשכורת האחרונה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון במהלך התקופה הנוספת, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר היוצא לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שבוצעו על ידי הבנק ויו"ר הדירקטוריון היוצא בגין התקופה הנוספת.

5.2. **מענק הסתגלות** - החל ממועד הסיום, היו"ר היוצא זכאי למענק הסתגלות בסכום של 6 משכורות חודשיות²⁰, וכן התחייב לתקופת אי-תחרות של 6 חודשים ממועד הסיום.

6. **פטור, ביטוח ושיפוי** - היו"ר היוצא זכאי לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.

7. **ימי חופשה, דמי הבראה וימי מחלה** - כמקובל בבנק.

8. **תנאים נלווים** - יו"ר הדירקטוריון היוצא היה זכאי להטבות כמקובל בבנק.

9. **הוראות בנושא מענקים שנתיים** - יו"ר הדירקטוריון היוצא לא היה זכאי למענק שנתי משנתה החל ממועד התחילה.

ד. עתודה לחופשה

בסעיף התחייבויות אחרות קיימת הפרשה בגין ימי חופשה שטרם נוצלו אשר חושבה על בסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים. בנוסף קיימת הפרשה עבור ימי מחלה שימרו לימי חופשה אשר חושבה על בסיס אקטוארי. ההפרשות מסתכמות לסך 215 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 191 מיליון ש"ח).

¹⁸ לרבות כל הרכיבים בניגוד ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

¹⁹ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של ההפרשות לפיצויים שנעשו בגין התקופה הנוספת או סכום השווה לגובה ההפרשות כאמור.

²⁰ כולל תנאים נלווים אך למעט זכויות סוציאליות.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ה. התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק

הבנק מפיקד, עבור העובדים בדור א', כספים לתגמולים ולמרכיב פיצויים בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים של עובדי הבנק, אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה.

בחוודש מרס 2015, התקשר הבנק עם גופים מוסדיים מקבוצת מגדל בהסכם להעברת כספי תגמולים שנצברו או ייצברו משנת 2008 ואילך וכספי פיצויים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, על שם עובדי דור א' שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול קצבה (מלאה או חלקית), אל קופה משלמת בניהול מגדל.

כמו כן, ביום 25 במרס 2015, התקבל בבנק אישור מרשות המיסים להעברת כספי פיצויים הצבורים בקופה המרכזית לפיצויים של הבנק לטובת מרכיב הפיצויים בקופות גמל אישיות המתנהלות על שם העובדים וכן נקבעו תנאים ומנגנון למשיכת עודפי הכספים מהקופה המרכזית לפיצויים.

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק כאשר לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 קיימות הפקדות שוטפות לפיצויים ותגמולים ולגביהם לבנק אין חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פטורין, וככלל לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 הפורשים מעבודתם בבנק, בהתקיים תנאים מסויימים, הזכות לבחור בין קבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או הסדר ביטחון סוציאלי, או שילוב של החלופות, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים. עבור עובדים אלה מופקדים כספים לתגמולים ולפיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה. במהלך שנת 2019 התקשר הבנק עם גופים מוסדיים להעברת כספי תגמולים וכספי פיצויים של עובדים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול של הסדר ביטחון סוציאלי, לקופה משלמת. כמו כן התקשר הבנק בהסכם לרכישת פוליסת ביטוח לפורשים ממקורותיו העצמיים.

1. מדיניות תגמול נושאי משרה בבנק

ביום 23 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול תחול מתחילת שנת 2020 ועד לתום שנת 2022. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

במדיניות התגמול נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות, תנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע ובכלל זה: מענק שנתי מדיד מותנה ביצועים, המורכב מרכיב מענק המבוסס על תשואה משוקללת להון של הבנק, רכיב מענק המבוסס על תשואת המנייה המשוקללת של הבנק בהשוואה לתשואת מדד ת"א-בנקים ורכיב מענק המבוסס על יחס היעילות המשוקלל של הבנק; מענק אישי איכותי, המתבסס על השגת יעדים אישיים וקריטריונים איכותיים בהתאם לתחומי אחריותו של נושא המשרה הרלוונטי; ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. יצוין כי חברי הדירקטוריון לרבות יו"ר הדירקטוריון, אינם זכאים למענק שנתי משתנה. מנכ"ל הבנק אינו זכאי למענק שנתי משתנה, אלא אם יקבע אחרת על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבל בתקרה של 8 משכורות חודשיות בשנה, כאשר בגין אירועים מיוחדים יהיו רשאים ועדת הביקורת והדירקטוריון לאשר מענק מיוחד נוסף למי מנושאי המשרה, שלא יעלה על משכורת חודשית אחת.

בנוסף, לדירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, הסמכות להפחית את המענק השנתי המדיד, בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, נקבע במדיניות התגמול, בהתאם להוראה 301A, מנגנון השבת מענקים משתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

עוד נקבעו במסגרת מדיניות התגמול הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה, אשר תשלומם כפוף לעמידת הבנק ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההשלה.

במדיניות התגמול נקבעו מנגנונים והסדרים שונים שנועדו לאפשר לוועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק לאשר עדכונים במדיניות התגמול או ברכיבי התגמול בתנאי כהונה וההעסקה של נושאי המשרה שמדיניות התגמול חלה עליהם במהלך תקופת מדיניות התגמול, מבלי להידרש לקבלת אישור מחודש של האסיפה הכללית של הבנק במועד העדכון כאמור. עדכונים כאמור במדיניות ייעשו ככל שהנסיבות הקיימות במועד העדכון, יצדיקו לדעת ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק את ביצוע העדכונים כאמור.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

כך למשל, נקבע במדיניות התגמול כי ועדת הביקורת והדירקטוריון יהיו רשאים להצמיד את התגמול הנמוך ביותר בבנק לצורך סעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול לתקרת התגמול של נושאי המשרה בבנק, באופן שסך רכיבי התגמול לנושאי המשרה (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים) יעלה בשיעור זהה לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק באותה עת. עוד נקבע במדיניות התגמול כי גם התגמול של מי מנושאי המשרה בבנק הכפופים למנכ"ל (בנוסף על יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל) יכול שיעלה בהתאם להחלטת ועדת הביקורת והדירקטוריון על הרף הקבוע בסעיף 2(א) לחוק מגבלת התגמול, ובמקרה כזה חלק מהשכר של אותם נושאי משרה לא יוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 17(17) לפקודת מס הכנסה.

ז. מדיניות תגמול עובדים מרכזיים

מדיניות התגמול ל"עובדים מרכזיים" בבנק, שאינם נושאי משרה, קובעת את המסגרת לתגמול עובדים מרכזיים כאמור והיא כוללת, בין היתר, התייחסות למרכיב השכר, לתנאים הנלווים, לתנאי הפרישה, ולמרכיב המענקים השנתי. מדיניות זו גובשה בשנים לב לעקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, בהתאמות הנדרשות ובהתאם לקבוע ולנדרש בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין. בכונת הבנק לגבש ולקבוע מדיניות תגמול מעודכנת לעובדים המרכזיים כאמור, בכפוף לקבלת אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון הבנק.

ח. מדיניות תגמול לכלל העובדים

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק (שאינם עובדים מרכזיים) מושתתת על הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין.

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק כאמור, נועדה לשמש כלי לקידום עמידה ביעדים העסקיים של הבנק ובכלל זה לאפשר גיוס עובדים איכותיים לעבודה בבנק, לשמר אותם לאורך זמן, להניע אותם לשיפור ביצועים ולהשגת המטרות והיעדים העסקיים של הבנק, תוך מניעת נטילת סיכונים שחורגים מתיאבון הסיכון של הבנק.

מדיניות התגמול מתייחסת בין היתר, למשכורת ולתנאים הנלווים לשכר וכן למענקים, לתנאי פרישה ולתשלומים אחרים להם זכאים כלל העובדים.

בכונת הבנק לגבש ולקבוע מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק כאמור, בכפוף לקבלת אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון הבנק.

ט. מכירת מניות בנק לאומי המוחזקות על ידי המדינה

ביום 18 ביולי 2019 התקיימה אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של הבנק, במסגרתה הוחלט, בין היתר, לאשר הצעת 12,364 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב של הבנק למר דוד ברודט, יו"ר הדירקטוריון דאז במסגרת מתאר להצעת מניות שבבעלות מדינת ישראל לעובדי הבנק.

למידע בעניין מכירת מניות הבנק על ידי מדינת ישראל לעובדי הבנק, ראה [ביאור 23. דוח הכספי השנתי של הבנק לשנת 2018](#).

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב הטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
17,995	15,867	20,470
סכום ההתחייבות		
6,708	6,235	7,614
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
11,287	9,632	12,856
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
חופשת יובל צבורה		
47	41	36
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
47	41	36
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
הטבות אחרות		
584	533	635
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
584	533	635
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
סך הכל¹		
11,918	10,206	13,527
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"		
74	64	61
מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל		

2. תכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
16,948	17,995	15,867
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת השנה		
146	145	149
עלות שירות		
696	653	640
עלות ריבית		
46	39	39
הפקדות משתפי תכנית		
1,560	(1,801)	4,526
הפסד (רווח) אקטוארי		
(18)	20	(22)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ		
(1,383)	(1,184)	(698)
הטבות ששולמו ^(א)		
-	-	(31)
אחר		
17,995	15,867	20,470
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף השנה		
17,016	15,063	18,902
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה		

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

1. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

ליום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
6,819	6,708	6,235	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה
399	(60)	1,143	תשואה בפועל על נכסי תכנית ^(א)
131	110	403	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי
46	39	39	הפקדות משתתפי תכנית
(17)	3	(24)	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(691)	(572)	(182)	הטבות ששולמו ^(א)
21	7	-	אחר
6,708	6,235	7,614	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף השנה
11,287	9,632	12,856	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף השנה

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.
(ב) בשנת 2019 לרבות השפעת המעבר לקופה משלמה בגין פורשים. ראה [סעיף ה](#) בביאור זה.

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
-	-	-	סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
11,287	9,632	12,856	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
11,287	9,632	12,856	התחייבות נטו שהוכרה בסוף שנה

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני ש"ח			
4,408	2,668	5,908	הפסד אקטוארי, נטו
-	-	-	התחייבות נטו בגין המעבר
4,408	2,668	5,908	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

1. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה שנכללו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
146	145	149
696	653	640
(364)	(356)	(364)
330	356	401
-	-	31
808	798	857
204	200	170
1,012	998	1,027

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
1,525	(1,385)	^(א) 3,678
(330)	(356)	(401)
(21)	(7)	(31)
(7)	8	(6)
1,167	(1,740)	3,240
808	798	857
1,975	(942)	4,097

(א) כולל התאמות בגין שנים קודמות.

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2020 לפני השפעת המס

במיליוני ש"ח	
556	הפסד אקטוארי נטו
556	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

1. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר.

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

31 בדצמבר		
2017	2018	2019
באחוזים		
2.06	2.74	1.22
1.60	1.59	1.42
0.1-3.7	0.1-3.7	0.1-3.7
0-6.3	0-6.3	0-6.3

שיעור היוון

שיעור עליית המדד

שיעור עזיבה

שיעור גידול בתגמול

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
באחוזים		
2.51	2.22	2.16
5.50	5.50	5.50
0-6.3	0-6.3	0-6.3

שיעור היוון

תשואה חזויה על נכסי תכנית לטווח ארוך

שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר			31 בדצמבר		
2017	2018	2019	2017	2018	2019
במיליוני ש"ח					
2,943	2,457	3,435	(2,360)	(1,993)	(2,760)
69	-	714	(69)	-	(635)
(191)	(179)	(202)	217	200	233
(610)	(499)	(635)	702	571	714

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

בהקשר זה יצויין כי ביום 6 בנובמבר 2019 פורסם חוזר על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לעניין עדכון ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה. לחוזר האמור לא היתה השפעה מהותית על היקף ההתחייבויות לעובדים.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 31 בדצמבר 2019			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח			
323	-	-	323
מזומנים ופיקדונות בכנקים			
2,011	106	82	1,823
מניות			
884	-	186	698
אגרות חוב ממשלתיות			
1,319	-	35	1,284
אגרות חוב קונצרניות			
3,077	2,779	94	204
אחר			
7,614	2,885	397	4,332
סך הכל			

ליום 31 בדצמבר 2018			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח			
160	-	-	160
מזומנים ופיקדונות בכנקים			
2,326	101	-	2,225
מניות			
1,040	-	159	881
אגרות חוב ממשלתיות			
1,714	-	30	1,684
אגרות חוב קונצרניות			
995	601	89	305
אחר			
6,235	702	278	5,255
סך הכל			

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2020

אחוז מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
באחוזים			
3	4	4	
מזומנים ופיקדונות בכנקים			
37	27	38	
מניות			
17	12	13	
אגרות חוב ממשלתיות			
27	17	27	
אגרות חוב קונצרניות			
16	40	18	
אחר			
100	100	100	
סך הכל			

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

ג. התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדדו על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
תשואה בפועל על נכסי התכנית						
יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/מחוץ לרמה 3	יתרה סגירה	
במיליוני ש"ח						
101	4	(11)	12	-	106	מניות
601	(1)	460	490	1,229	2,779	אחר
702	3	449	502	1,229	2,885	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
תשואה בפועל על נכסי התכנית						
יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/מחוץ לרמה 3	יתרה סגירה	
במיליוני ש"ח						
130	-	-	(29)	-	101	מניות
413	37	18	133	-	601	אחר
543	37	18	104	-	702	סך הכל

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים
א. הפקדות

הפקדות בפועל			
לשנה שהסתיימה ביום			תחזית ^(א)
2017	2018	2019	2020
במיליוני ש"ח			
177	149	442	136
			הפקדות

(א) אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתכנית להטבה מוגדרת במהלך שנת 2020.

ב. ההטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2020	1,055
2021	727
2022	683
2023	716
2024	728
2025-2029	4,181
2030 ואילך	9,796
סך הכל	17,886

(א) בערכים מהוונים.

ביאור 24 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. כללי

בהתאם למדיניות תגמול שאושרה ביום 11 בפברואר 2014 על ידי האסיפה הכללית של הבנק, מחצית מהמענק השנתי המשתנה לנושאי משרה בכירה בבנק ישולם ביחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units או יחידות PSU).

לפרטים ראה [ביאור 25.ג.](#)

בנוסף, הבנק העניק לשני נושאי משרה בבנק מניות חסומות (Restricted Share Units או יחידות RSU). יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים, מומרות אוטומטית למניות רגילות של הבנק, המוחזקות על ידי הבנק כמניות רדומות וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו.

יחידות RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961.

לפרטים ראה [ביאור 25.ג.](#)

ב. פרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

מספר יחידות ליום 31 בדצמבר 2019									
מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל		יו"ר דירקטוריון		מנהלים שפרשו	
חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות
-	30,270	-	166,944	-	94,100	-	63,368	-	344,189
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	(22,565)	-	(120,677)	-	(68,836)	-	(48,997)	-	(244,798)
-	(4,614)	-	(25,477)	-	(25,264)	-	(14,371)	-	69,726
-	-	-	(8,017)	-	8,017	-	-	-	-
-	3,091	-	12,773	-	8,017	-	-	-	169,117
מספר יחידות ליום 31 בדצמבר 2018									
מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל		יו"ר דירקטוריון		מנהלים שפרשו	
חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות
-	52,834	-	373,028	-	162,935	-	112,364	-	503,575
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	(22,564)	-	(156,757)	-	(68,835)	-	(48,996)	-	(208,713)
-	-	-	(49,327)	-	-	-	-	-	49,327
-	30,270	-	166,944	-	94,100	-	63,368	-	344,189

ביאור א25 - הון

א. הון המניות

31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019	
מונפק ונפרט ^(א)	רשום	מונפק ונפרט ^(א)	רשום
ש"ח			
1,524,021,394	3,215,000,000	1,524,527,267	3,215,000,000

(א) כל המניות שהונפקו רשומות על שם המניות שהונפקו ושיונפקו הומרו או יומרו לסטוק רגיל הניתן להעברה ביחידות בנות 1.0 ש"ח. הזכויות הנלוות למניות הבנק קבועות בתקנון הבנק.

הסטוק הרגיל רשום למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

925,750,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 400), הונפקו על ידי הבנק ביום 21 בינואר 2016, וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות ל-150,680,438 מניות רגילות של הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2019.

613,800,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 401) ו-209,100,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 402) הונפקו על ידי הבנק ביום 8 ביולי 2018, וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות ל-59,299,188 ו-20,201,140 מניות רגילות של הבנק, בהתאמה, נכון ליום 31 בדצמבר 2019.

664,150,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 403) הונפקו על ידי הבנק ביום 31 בינואר 2019 ו-777,000,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 403) נוספים הונפקו על ידי הבנק ביום 13 במרס 2019 בדרך של הרחבת סדרה. כתבי התחייבות הנדחים הנ"ל ניתנים להמרה בנסיבות מיוחדות ל-129,026,491 מניות רגילות של הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2019.

1,240,950,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 404) הונפקו על ידי הבנק ביום 15 ביולי 2019. כתבי התחייבות הנדחים הנ"ל ניתנים להמרה בנסיבות מיוחדות ל-101,709,609 מניות רגילות של הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2019.

750,000,000 דולר ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה לאומי \$ 2031) הונפקו על ידי הבנק ביום 29 בינואר 2020 וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות ל-208,055,925 מניות רגילות של הבנק, נכון ליום ההנפקה.

ב. תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

במהלך שנת 2019, בוצעה תכנית לרכישה עצמית על ידי הבנק בהיקף של כ-700 מיליון ש"ח על פי מנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה הרשות לניירות ערך (עמדה משפטית מספר 8-199). הרכישה העצמית בוצעה בשני שלבים. השלב הראשון, על פי התכנית האמורה, החל ביום 28 במאי 2019, והסתיים ביום 2 באוגוסט 2019, במסגרתו נרכשו באמצעות חבר בורסה חיצוני 11,961,092 מניות בהיקף של כ-301 מיליון ש"ח. השלב השני החל ביום 15 באוגוסט 2019, ובו הועבר לחבר בורסה חיצוני סך נוסף של כ-399 מיליון ש"ח לצורך המשך ביצוע הרכישה העצמית על פי התכנית. ביום 21 בנובמבר 2019 הסתיימה תכנית הרכישה העצמית וסך הכל נרכשו על פי התכנית האמורה 27,923,659 מניות בהיקף כספי כולל של 700 מיליון ש"ח.

נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 58,336,237 מניות רדומות.

ביום 26 בפברואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 700 מיליון ש"ח, החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 26 בפברואר 2021. תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל על פי ייפוי כוח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה תתבצע בשלושה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם יהיה בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א'", "שלב ב'" ו-"שלב ג'"). ביצוע שלב א' יחל ביום 1 במרס 2020, ויסתיים במוקדם מבין (א) יום 3 במאי 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב א', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ב', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ב' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ב'. במקרה כזה, יסתיים שלב ב' במוקדם מבין: (א) יום 2 באוגוסט 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב ב', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ג', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ג' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ג'. במקרה כזה, יסתיים שלב ג' במוקדם מבין: (א) יום 26 בפברואר 2021; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 700 מיליון ש"ח, בניכוי סך הרכישות שבוצעו בפועל במסגרת שלב א' ושלב ב'. אם לאחר סיום שלב א' או שלב ב', תתקבל החלטה שלא לבצע את שלב ב' או שלב ג', לפי העניין, יפרסם על כך הבנק דיווח מיידי.

ביאור 25א - הון (המשך)

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 332, התקבל בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רובד 1 של 10.9% לפחות.

ג. תכנית תגמול מבוסס מניות

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק בגין השנים 2013-2016 (להלן - "מדיניות התגמול הקודמת"), וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצת ועדת התגמול. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק ועל הקבוע בהוראה A301 להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

בהתאם למדיניות התגמול הקודמת, מחצית המענק השנתי המשנתה לנושאי משרה בכירה בבנק ישולם ביחידות מניה (Performance Share Units או יחידות PSU).

בהתאם לאמור במדיניות התגמול הקודמת, שיעור הכמות הכוללת והמצטברת של יחידות ה-PSU שתוקצינה לכלל הבכירים (יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל וחברי הנהלת הבנק) בגין כל שנות תכנית המענקים (2013 עד 2016) לא תעלה על 0.38% מההון המונפק והנפרע של הבנק.

כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2015 ובהתאם למדיניות התגמול הקודמת, ביום 15 במרס 2016 הנפיק הבנק 938,657 יחידות PSU חדשות (להלן - "יחידות 2016 PSU"), על שם הנאמן, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן - "הנאמן"), עבור יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל ונושאי משרה אחרים בבנק במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתקיים התנאי למימוש יחידות 2016 PSU בכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט להלן, תבשלנה יחידות 2016 PSU ויומרו באופן אוטומטי ל-938,657 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר היוו כ-0.064% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת היחידות 2016 PSU. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 הבשילו כל יחידות ה-2016 PSU.

על פי דוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 29 בפברואר 2016 כולל ההבטחות שפורסמו בגינו ביום 13 במרס 2016, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות 2016 PSU הסתכם לסך של כ-12.3 מיליון ש"ח.

בנוסף, כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2016 ובהתאם למדיניות התגמול הקודמת וכן מדיניות התגמול החדשה לשנים 2019-2017 אשר אושרה באסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בנובמבר 2016, וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול (להלן: "מדיניות התגמול החדשה"), ביום 6 באפריל 2017 הנפיק הבנק 578,969 יחידות PSU חדשות (להלן - "יחידות 2017 PSU"), על שם הנאמן עבור יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל ונושאי משרה אחרים בבנק במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתקיים התנאי למימוש יחידות 2017 PSU בכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט להלן, תבשלנה יחידות 2017 PSU ויומרו באופן אוטומטי ל-578,969 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר היוו כ-0.038% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת היחידות 2017 PSU. על פי דוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 30 במרס 2017 השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות 2017 PSU הסתכם לסך של כ-9.3 מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 הבשילו יחידות 2017 PSU למניות רגילות, ונתו 192,997 יחידות 2017 PSU שטרם הבשילו.

הבשלת יחידות 2016 ו-2017 PSU בכל אחד ממועדי ההבשלה תותנה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפרסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, תידחה הבשלת המנה הרלבנטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שיפרסם.

יחידות 2016 ו-2017 PSU ויחידות 2017 PSU שהוקצו כאמור אינן חירות, כאשר בהתאם לאישור הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן - "הבורסה"), המניות שתנבענה מהבשלת היחידות הנ"ל תירשמה למסחר בבורסה על-שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

הבשלתן של יחידות 2016 ו-2017 PSU ויחידות 2017 PSU נעשית בשלוש מנות שוות והיא מותנית בתוצאות העסקיות של הבנק, של כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2016, 2017 ו-2018 בגין יחידות 2016 ושל כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2017, 2018 ו-2019 בגין יחידות 2017 בהתאם ובכפוף לאמור ולתנאי הקבוע במדיניות התגמול החדשה וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית 2016 ובדוח ההצעה הפרטית 2017 בהתאמה, כאשר בכפוף להתקיימות התנאי ביחס לאותו מועד הבשלה, תומר כל יחידת 2016 ו-2017 PSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה (להלן: "התנאים להבשלת יחידות ה-PSU").

ביאור 25 - הון (המשך)

ד. שינויים בהון הבנק

בהתאם לתכנית התגמול של הבנק התנאי להבשלת השלישי השלישי והאחרון של יחידות ה-PSU (אשר הוקצו ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל ולנושאי משרה אחרים בבנק (להלן - "נושאי משרה בבנק"), כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2016) (להלן - "יחידות ה-PSU 2016") וכן להבשלת השלישי השני של יחידות ה-PSU אשר הוקצו לנושאי משרה בבנק כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2017) (להלן - "יחידות ה-PSU 2017") למניות, התקיים, ולפיכך השלישי השלישי והאחרון של יחידות ה-PSU 2016 והשלישי השני של יחידות ה-PSU 2017 הבשילו למניות. בהתאם, ביום 6 במרס 2019 הוקצו לנושאי המשרה בבנק מניות בהתאם למספר יחידות ה-PSU 2016 ויחידות ה-PSU 2017 אשר הבשילו למועד זה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2018](#).

על פי הקבוע במדיניות התגמול, המניות המוקצות בשל הבשלת יחידות ה-PSU 2016 ויחידות ה-PSU 2017 כאמור, הופקדו בידי הנאמן לתכנית התגמול, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן - "הנאמן לתכנית").

המניות שהוקצו בגין הבשלת יחידות ה-PSU 2017 כמפורט לעיל, היו חסומות עד תום שנתיים ממועד הקצאת יחידות ה-PSU 2017, דהיינו עד 5 באפריל 2019.

הבשלת יחידות ה-PSU 2016 וה-PSU 2017 בכל אחד ממועדי ההבשלה תותנה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי ההוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפרסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, תידחה הבשלת המנה הרלוונטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שיפרסם.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2018](#).

ביום 20 במרס 2016 החליט דירקטוריון הבנק להנפיק 48,938,037 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. של הבנק, המהוות כ-3.21% מההון המונפק והנפרע של הבנק לאחר ההקצאה, על שם הנאמן, תמיר פישמן נאמניות 2004 בע"מ, בגין תוצאות ההצעה לעובדים ונושאי משרה שדווחו על ידי הבנק בתאריכים 16 במרס 2016 וביום 20 במרס 2016 על פי מתאר שפורסם על ידי הבנק ביום 18 בפברואר 2016 (המרת זכויות עובדים ונושאי משרה) כפי שתוקן ביום 23 בפברואר 2016.

לפירוט נוסף, ראה [ביאור 23 לדוחות הכספיים לשנת 2016](#).

כל המניות שהוקצו היו חסומות לתקופה של שנתיים עד לתאריך 19 במרס 2018, למעט ביחס לעובדים מרכזיים (למעט נושאי משרה שלהם מחצית מהמענק שולם ביחידות PSU ולא במניות חסומות), לגביהם 664,727 מהמניות שהוקצו תהיינה חסומות לתקופה של שלוש שנים, עד לתאריך 19 במרס 2019, בהתאם להוראות מדיניות התגמול הקודמת.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2018](#).

ה. תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 25 במאי 2018 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות לניירות ערך.

על פי דוח הצעת מדף מיום 30 בינואר 2019, הנפיק הבנק, בתאריך 31 בינואר 2019 סך של כ-1.69 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 180. אגרות החוב עומדות לפירעון בשני תשלומים שווים ביום 28 בפברואר 2023 וביום 28 בפברואר 2025, ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 2.02% לשנה, אשר תשולם אחת לשנה ביום 28 בפברואר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2025 (כולל). אגרות החוב סדרה 180 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

על פי דוח הצעת מדף מיום 30 בינואר 2019, הנפיק הבנק, בתאריך 31 בינואר 2019 סך של 664.2 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 403.

על פי דוח הצעת מדף מיום 12 במרס 2019, בוצעה בתאריך 13 במרס 2019 הרחבה של סדרה 403, במסגרתה הנפיק הבנק, סך של 777 מיליון ש"ח ע.ג. כתבי התחייבויות נדחים, בתמורה לכ-798.4 מיליון ש"ח.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה 403 עומדים לפדיון בתשלום אחד ביום 28 בפברואר 2030 עם אופציה למנפיק לפדיון מוקדם לא לפני יום 31 בינואר 2025, ולא יאוחר מיום 28 בפברואר 2025. כתבי ההתחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 2.42% לשנה, עד ליום 28 בפברואר 2025. במועד זה, בהיתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה בכתבי ההתחייבות הנדחים סדרה 403 בהתאם להפרש בין ריבית העגון (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

ביאור 25א - הון (המשך)

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה 403 למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (11.53 ש"ח, כפוף להתאמות), כגבוה מביניהם.

על פי דוח הצעת מדף מיום 4 ביולי 2019 אשר תוקן ביום 9 ביולי 2019, הציע הבנק שתי הצעות רכש חליפין כדלקמן: (1) הצעה לכלל מחזיקי שטרי ההון הנדחים (סדרה 201) לרכוש מהם את כל כמות שטרי ההון סדרה 201 המוחזקים על ידם, בדרך של הצעת רכש חליפין שאינה מוגבלת בכמות, בתמורה להנפקה של יחידות בנות 50,000 ש"ח ע.ג. כל אחת של כתבי התחייבות נדחים (סדרה 404) של הבנק, נושאי ריבית שנתית של 1.95%, לפי יחס החלפה של 50,000 : 49,262, והכל כמפורט בדוח הצעת המדף. (2) הצעה לכלל מחזיקי כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יד') לרכוש מהם את כל כמות כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה יד' המוחזקים על ידם, בדרך של הצעת רכש חליפין שאינה מוגבלת בכמות, בתמורה להנפקה של יחידות בנות 50,000 ש"ח ע.ג. כל אחת של כתבי התחייבות נדחים (סדרה 404) של הבנק, נושאי ריבית שנתית של 1.95%, לפי יחס החלפה של 50,000 : 44,445, והכל כמפורט בדוח הצעת המדף.

בהתאם להיענות המשקיעים להצעות רכש החליפין הנ"ל, ביום 15 ביולי 2019 הוחלפו כ-139.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 201 בתמורה לכ-142 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, וכן הוחלפו כ-976.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה יד' בתמורה לכ-1,099 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, כך שבסך הכל הונפקו כ-1,241 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404. כתוצאה מההחלפה נרשם הפסד חשבונאי של כ-54 מיליון ש"ח.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה 404 עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 30 בספטמבר 2029 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני יום 19 בספטמבר 2024, ולא יאוחר מיום 30 בספטמבר 2024. כתבי ההתחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.95% לשנה, עד ליום 30 בספטמבר 2024. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה בכתבי ההתחייבות הנדחים סדרה 404 בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה 404 למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (12.54 ש"ח, כפוף להתאמות), כגבוה מביניהם.

ביום 29 בינואר 2020, הנפיק הבנק סך של 750 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים סדרה לאומי \$ 2031. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל-אביב.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 עומדים לפדיון בתשלום אחד, לאחר 11 שנים ממועד הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם לאחר 6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לתנאים מסוימים.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.275% לשנה, עד ליום 29 בינואר 2026, אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה בכתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031, כך שמאותו מועד, הריבית השנתית תהיה שווה לסכום של תשואת אג"ח ממשלת ארה"ב ל-5 שנים במועד שינוי הריבית, ומרווח בשיעור של 1.631%, כמפורט במסמכי ההנפקה.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה (מתורגם לדולר ארה"ב לפי השער באותו מועד), או על פי שער הרצפה שנקבע (3.6048 דולר ארה"ב, כפוף להתאמות), כגבוה מביניהם.

כתבי התחייבות סדרות 404, 403 ולאומי \$ 2031 כשירים להכלל בהון רוברד 2 החל ממועדי הנפקתם.

למידע נוסף, ראה [סעיף א](#), לעיל.

ביום 17 בפברואר 2020 דיווח הבנק כי הוא בוחן אפשרות לכיצוע הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות חוב רגילות של הבנק ורישומם למסחר בבורסה.

ביאור 25א - הון (המשך)

1. פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 10 בפברואר 2019 החליט דירקטוריון הבנק לפדות במהלך אפריל-מאי 2019 בפדיון מוקדם מלא 1 מיליארד ש"ח ע.ג. שטרי הון נדחים (לא סחירים) צמודים למדד אשר הונפקו בשנת 2009. בהתאם לכך, במהלך החודשים אפריל ומאי 2019 נפדו שטרי הון בסכום כולל של כ-1.2 מיליארד ש"ח.

2. מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 6 במרס 2019 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

ביום 26 בפברואר 2020 אישר הדירקטוריון בגין הרבעון הרביעי של שנת 2019 דיבידנד בגובה של 40% מהרווח הנקי של הרבעון. סכום הדיבידנד שאושר הסתכם לסך של כ-297 מיליון ש"ח, המהווה כ-20.251% אג' לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב רכישה עצמית של מניות ועקב הנפקת מניות בעקבות הבשלת יחידות PSU כמפורט [בסעיף ג](#) לעיל, וזאת בכפוף לעמידה בתנאים להבשלת יחידות ה-PSU כמפורט [בסעיף ד](#). במידה ויבשילו יחידות ה-PSU הנ"ל, סכום הדיבידנד לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. יהיה כ-20.248% אג', כפוף לשינויים עקב רכישה עצמית של מניות. הדירקטוריון קבע את יום 12 במרס 2020 כיום הקובע לענין תשלום דיבידנד ואת יום 23 במרס 2020 כיום התשלום.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
6 במרס 2018	28 במרס 2018	22.41	342
24 במאי 2018	19 ביוני 2018	19.18	292
14 באוגוסט 2018	6 בספטמבר 2018	23.96	361
12 בנובמבר 2018	10 בדצמבר 2018	25.08	375
6 במרס 2019	3 באפריל 2019	18.40	275
26 במאי 2019	23 ביוני 2019	29.27	437
13 באוגוסט 2019	8 בספטמבר 2019	24.95	369
26 בנובמבר 2019	22 בדצמבר 2019	20.87	306

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

- רכיבי ההון הפיקוחי.
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.
- טיפול בחשיפות לתאגידי פיננסיים.
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכ מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2019 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 30%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

ביום 15 במרס 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר שבמסגרתו עודכנו שיעורי השקלול של הלוואות המובטחות במלואן על ידי משכנתאות על נכס למגורים, כך שחלף משקל סיכון של 75% נקבע משקל סיכון של 60% בלבד, עבור הלוואות בשיעור מימון הגבוה מ-60%, זאת רק בנוגע להלוואות שניתנו מיום זה ואילך.

ביום 13 בנובמבר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר שבמסגרתו עודכן שיעור מקדם ההמרה לאשראי בגין ערביינות להבטחת השקעות של רוכשי דירות שניתנו על פי חוק המכר. בהתאם לחוזר הערביינות כאמור אשר טרם נמסרה הדירה למשתכן הופחת מקדם ההמרה לאשראי משיעור של 50% לשיעור של 30%.

רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדוטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016.

ביום 13 בינואר 2020 התקבל אישור בנק ישראל להארכת תוקף האישור עד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 (כולל).

שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדוטיות הנובעת משינויים בריבית להיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 17,934 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 37,603 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 20,915 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 33,125 מיליון ש"ח.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

31 בדצמבר		
2018	2019	במיליוני ש"ח
א. נתונים		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
35,190	37,603	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(ב)
11,033	11,987	הון רובד 2, לאחר ניכויים
46,223	49,590	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
288,862	288,340	סיכון אשראי ^{(ב)(ג)}
6,295	5,008	סיכויי שוק
22,713	23,116	סיכון תפעולי
317,870	316,464	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.07%	11.88%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.54%	15.67%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.25%	10.27%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
13.75%	13.77%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
ב. חברות בנות משמעותיות		
לאומי קארד בע"מ^(ה)		
15.10%	-	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
17.30%	-	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	-	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
11.50%	-	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
בנק לאומי ארה"ב		
14.06%	14.04%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.97%	14.91%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
6.38%	7.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ג)
9.88%	10.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ג)

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 31 בדצמבר 2019, הינו 10.27%-13.77% בהתאמה.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "התאמות בגין תכניות ההתייעלות"). בהתאם למכתב כאמור, ההקלות שניתנו לצרכי יחסי הלימות ההון ויחס המינוף בגין תכניות ההתייעלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביוני 2016 וביוני 2017 פוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 וליום 30 ביוני 2022 בהתאמה. ביוני 2019 אושרה בדירקטוריון תכנית התייעלות נוספת. בהתאם למכתב המפקחת, ההקלות שניתנו לצרכי ההון הפיקוחי ויחס המינוף בגין תכנית זו פוחתות בהדרגה עד ליום 30 בספטמבר 2024. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכניות ההתייעלות ראה [סעיף ד](#), להלן. מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 283 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות (ליום 31 בדצמבר 2018 התווספו 157 מיליון ש"ח).

(ג) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית הינו 4.5%-8%. בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת כרית לשימור הון של 2.5% נכון ליום 31 בדצמבר 2019.

(ד) ביום 1 ביוני 2016 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 472, בנושא "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי יחסי", על פיה יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.5%.

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 136. כדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

(ו) הוצג מחדש.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	
2018	2019
במיליוני ש"ח	
1. הון עצמי רובד 1	
35,305	35,406
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	
399	266
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט	
-	-
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - בגין הטבות לעובדים	
(577)	1,687
התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום ממוצע נע 8 רבעונים ^(א)	
35,127	37,359
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	
התאמות פיקוחיות וניכויים:	
(178)	(148)
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים	
(251)	-
מיסים נדחים לקבל	
(17)	(11)
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1	
(446)	(159)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1	
509	403
סך ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות	
35,190	37,603
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	
2. הון רובד 2	
7,790	8,897
הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים	
3,243	3,090
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	
11,033	11,987
סך הון רובד 2 לפני ניכויים	
ניכויים:	
-	-
סך הכל ניכויים - הון רובד 2	
11,033	11,987
סך הכל הון רובד 2	
46,223	49,590
סך הכל הון כולל	

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר	
2018	2019
באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון	
10.92%	11.74%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות ^(א)	
0.15%	0.14%
השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ^(ב)	
11.07%	11.88%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המוקבלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

(ב) כיום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית" של המערכת הבנקאית בישראל. בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון. לפרטים נוספים ראה [ביאור 23](#).

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות נגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

31 בדצמבר		
2019	2018	
במיליוני ש"ח		
א. בנתוני המאוחד^(א)		
הון רובד 1	37,603	35,190
סך החשיפות	512,173	499,412
יחס המינוף		
יחס המינוף	7.34%	7.05%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות		
לאומי קארד בע"מ^(ב)		
יחס המינוף	-	10.80%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	-	5.00%
בנק לאומי ארה"ב		
יחס המינוף	12.46%	11.72%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	5.00%	5.00%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב כאמור, ההקלות שניתנו לצרכי יחסי הלימות ההון ויחס המינוף בגין תכניות ההתייעלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביוני 2016 וביולי 2017, פוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 ויום 30 ביוני 2022 בהתאמה. ביוני 2019 אושרה בדירקטוריון תכנית התייעלות נוספת. בהתאם למכתב המפקחת, ההקלות שניתנו לצרכי ההון הפיקוחי ויחס המינוף בגין תכנית זו, פוחתות בהדרגה עד ליום 30 בספטמבר 2024. ההשפעה של ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף הסתכמה בכ-0.08% ליום 31 בדצמבר 2019 (0.1% ליום 31 בדצמבר 2018). לפריטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [טעיף ד](#) לעיל.

כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נט של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

(ב) למידע נוסף ראה [ביאור 36א](#).

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

31 בדצמבר		
2018	2019	באחוזים
א. בנתוני המאוחד		
		יחס כיסוי הנזילות
121	123	
		יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
100	100	
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי		
		יחס כיסוי הנזילות
122	121	
		יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
100	100	

הערה: לאומי קארד ובנק לאומי ארה"ב אינן נדרשות ביחס כיסוי נזילות.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה^(א)

יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה^(ב)

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	במיליוני ש"ח
288	295	מטבע ישראלי לא צמוד
1,336	1,197	מטבע ישראלי צמוד למדד
1,624	1,492	סך הכל

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה ליום 31 בדצמבר

סך הכל 2018	סך הכל 2019	מכל עשרים שנים	מכל	מכל	מכל	מכל	עד שנה
			עד עשרים שנים	עד עשר שנים	עד חמש שנים	עד שלוש שנים	

במיליוני ש"ח

במגזר הצמוד למדד^(א)

47	37	1	3	7	7	11	8	תזרימים חוזיים עתידיים
46	36	-	3	7	7	11	8	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
41	32	-	2	6	6	10	8	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ^(ב)
במגזר השקלי הלא צמוד								
3	2	-	-	-	-	1	1	תזרימים חוזיים עתידיים
3	2	-	-	-	-	1	1	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
3	2	-	-	-	-	1	1	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ^(ב)

- (א) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלות גבייה (במקום מרווח).
 (ב) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגין בסך 118 מיליון ש"ח (2018 - 99 מיליון ש"ח) לא נכללו בלוח זה.
 (ג) כולל מגזר מט"ח.
 (ד) ההיוון בוצע לפי שיעור 2.31% (2018 - לפי שיעור 3.08%).

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

2018	2019
במיליוני ש"ח	
מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:	
95	118
הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה	
19	27
הלוואות עומדות	

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
במיליוני ש"ח	
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות	
259	244
בשנה ראשונה	
199	182
בשנה שניה	
141	152
בשנה שלישית	
130	113
בשנה רביעית	
116	102
בשנה חמישית	
1,078	657
מעל 5 שנים	
^(א) 1,923	1,450
סך הכל חוזי שכירות לזמן ארוך	
674	692
(2) התחייבויות לרכישת ניירות ערך	
^(א) 38	30
(3) התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם	

- (א) כולל יתרות חוזי שכירות בסך 441 מיליון ש"ח והתחייבויות להשקעה בבניינים וציוד בסך 24 מיליון ש"ח, בגין נכסים המוחזקים למכירה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. ערבויות לפי מועד פירעון

ליום 31 בדצמבר 2019				
עד שנה	שנה עד שלוש שנים	שלוש עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
4,119	809	124	241	5,293
ערבויות להבטחת אשראי				
-	21,248	-	-	21,248
ערבויות לרוכשי דירות				
9,629	3,043	2,072	1,513	16,257
ערבויות והתחייבויות אחרות				
13,748	25,100	2,196	1,754	42,798
סך הכל ערבויות				

ליום 31 בדצמבר 2018				
עד שנה	שנה עד שלוש שנים	שלוש עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
3,953	888	87	303	5,231
ערבויות להבטחת אשראי				
2	18,665	-	-	18,667
ערבויות לרוכשי דירות				
8,733	3,884	2,058	1,796	16,471
ערבויות והתחייבויות אחרות				
12,688	23,437	2,145	2,099	40,369
סך הכל ערבויות				

יתרת המזומנים אשר זמינים לבנק במטרה לפצות על הפסדים שמומשו תחת ערבויות אלה ושיפויים הסתכמו לסך של כ-809 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2018 - 816 מיליון ש"ח). כמו כן, ניירות ערך ונכסים סחירים אחרים, המוחזקים כביטחונות, הסתכמו לסך של כ-200 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2018 - 250 מיליון ש"ח). נתוני הביטחונות משקפים ביטחונות שהבנק קיבל ספציפית כנגד ערבויות.

ד. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-180 מיליון ש"ח.

1. להלן פירוט של תובענות שהוגשו נגד הבנק שהסכום הנטען בהן מהותי. לדעת הנהלת הבנק המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

1.1 תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו)

א. ביום 5 ביוני 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקש, הפרשי המרת מט"ח מהווים "עמלה" המחייבת גילוי נאות על ידי הבנקים ולפיכך, בין היתר, גבייתה נעשית שלא כדין, וכן הבנק גובה עמלה ביתר. הנזק שלטענת המבקש נגרם לכל חברי הקבוצה אותה הוא מתיימר לייצג עומד על כ-8 מיליארד ש"ח (המבקש טוען לנזקים נוספים שלא כומתו), מתוכם מיוחס לבנק סך של כ-2.2 מיליארד ש"ח.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. ביום 21 בינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. עניינה של התובענה בטענת המבקשים לפיה הבנק מחייב, לכאורה, את כלל לקוחותיו (יחידים, עסקים קטנים ועסקים גדולים) עבור עסקאות לרכישת מוצרים ו/או שירותים מחו"ל, בין אם לשימוש עצמי ובין אם לצורך העברתם לחו"ל ו/או יבואם לארץ, לפי פרק 7 לתעריפון - "סחר חוץ" וזאת במקום לחייב בעמלות הנמוכות יותר לפי פרק 5 לתעריפון - "מטבע חוץ". המבקשים מעריכים את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה, אותה הם מתיימרים לייצג, בעשרות מיליוני שקלים.

1.2 תובענות תלויות ועומדות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות

א. ביום 2 בדצמבר 2013 הוגשה בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק בנושא עמלת פירעון מוקדם של הלוואות שלא לדיוור. לטענת המבקשים, חישוב עמלת פירעון מוקדם על ידי הבנק, הן ביחס להלוואות לגביהן חלים עקרונות חישוב הקבועים בהוראות ניהול בנקאי תקין והן ביחס להלוואות לגביהן חלים כללים שקבע הבנק, לא נעשה כדין. לטענת המבקשים, אין באפשרותם להעריך בשלב זה, את סכום התביעה הכולל. ביום 3 בנובמבר 2019 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב שאישרה באופן חלקי את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, ביחס לסוגיה של דרך חישוב עמלת הפירעון המוקדם בהלוואות שאינן מפוקחות, וביום 22 בדצמבר 2019 הגישו המבקשים ערעור לבית משפט העליון על החלטה זו.

ב. ביום 11 בפברואר 2015, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-2.3 מיליארד ש"ח (שמאוחר יותר הופחת ל-1.5 מיליארד ש"ח). לטענת המבקש, הבנק מנהל לכאורה "רשימה שחורה" של לקוחות, לפיה הוא נוהג לסמן לקוחות בכוכבית במערכות הבנק לזמן בלתי מוגבל, באופן הפוגע או מקשה עליהם, לטענתו, לקבל אשראי או לבצע פעילות עסקית אחרת מול הבנק.

ג. ביום 29 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה כ-150 מיליון ש"ח. לטענת המבקש, כספים של ניצולי שואה, אשר הופקדו לפני מלחמת העולם השנייה בבנק אפ"ק ולא נמשכו על ידי הלקוחות במהלך המלחמה, מושבים לניצולים או ליורשיהם כשהם אינם משוערכים כביכול לערכים ריאליים.

ד. ביום 22 ביולי 2015 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד הבנק. לטענת המבקשת, תשלומים המשולמים ישירות לבנק על חשבון חוב אשר בנינו מתנהל הליך גבייה בהוצאה לפועל, מדווחים על ידי הבנק להוצאה לפועל באיחור, וכתוצאה מכך נוצר, כביכול, פער בין החוב האמיתי לחוב הרשום בתיק הוצאה לפועל. המבקשת מעריכה את סכום התביעה הקבוצתית במיליוני ש"ח.

ה. ביום 11 בפברואר 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים, בטענה שהבנקים נותנים הטבות לסטודנטים, אולם מגבילים את גילם של הסטודנטים. סכום התביעה הכולל מוערך על ידי התובע ב-219 מיליון ש"ח. ביום 26 בספטמבר 2019 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לאישור התובענה הייצוגית, וביום 4 בנובמבר 2019 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין הנ"ל של בית המשפט המחוזי.

ו. ביום 7 במרס 2016 הוגשה לבית המשפט בארה"ב תביעה, על ידי מספר רב של תובעים, כנגד עשרות נתבעים, וביניהם: הבנק, בנק לאומי USA ובנק הפועלים, בטענה שהנתבעים תומכים בהתנחלויות, באופן שפוגע בתושבים פלסטינאים, ברכושם ובזכויותיהם, בין היתר, באמצעות ביצוע העברות בנקאיות. סכום התביעה הנטען נגד כל הנתבעים יחדיו היה במקור 34.5 מיליארד דולר ובהמשך הופחת לסך של 1 מיליארד דולר ארה"ב. ביום 29 באוגוסט 2017 ניתן אישור על ידי בית המשפט בארה"ב לבקשה לסילוק על הסף של התובענה. ביום 8 בספטמבר 2017 הגישו התובעים ערעור על החלטה זו, וביום 19 בפברואר 2019 קיבל בית המשפט את הערעור שהגישו התובעים וביטל את ההחלטה שאישרה את הסילוק על הסף.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ז. ביום 22 במאי 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, ונגד בנקים אחרים, בטענה שכאשר הבנקים גובים במזומן עמלות פעולה על ידי פקיד, הם גובים את העמלה הנקובה בתעריפון ללא הטבות שאמורות לחול על קבוצות אוכלוסיה מסוימות, וכן אינם לוקחים עמלות אלו בחשבון בעת חישוב עמלת המינימום הנגבית בחשבון הלקוחות. לדברי המבקשים, הם אינם יכולים להעריך את הסכום המדויק שנגבה לטענתם שלא כדין על ידי הנתבעים השונים מכל חברי הקבוצה. ביום 20 בספטמבר 2018 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים. וביום 12 בנובמבר 2018 הגישו המבקשים ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון.

ח. ביום 22 בינואר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. ענינה של התובענה בטענה שהבנק מבצע לכאורה פעולת המרה של יתרות זכות במט"ח אשר מופקדות לזכות חשבונות מטבע ישראלי של לקוחות, וזאת גם אם הלקוחות לא ביקשו שירות זה. לטענת המבקש, הנזק לכאורה שנגרם ללקוחות כתוצאה מכך, הינו עמלת ההמרה וההפרש בין המרה לפי שער יציג לבין המרה לפי השער בו בוצעה ההמרה בפועל, שהוא נמוך יותר. המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-38 ש"ח, את הנזק שנגרם לקבוצה מעריך במיליון ש"ח, ללא פירוט.

ט. ביום 29 במרס 2017, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק (ותביעות מקבילות גם נגד בנקים אחרים). לטענת המבקש, הבנק אינו רשאי לגבות "עמלת קורספונדנט" בעת שהבנק מבצע העברת מט"ח מחשבון לקוח לזכות חשבון בנק בחו"ל, ולחילופין, טוען המבקש כי הבנק רשאי לגבות עמלת קורספונדנט רק בהתאם להוצאה הממשית שהיתה לו (הסכום שבפועל שילם הבנק לקורספונדנט). המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-30 דולר, והנזק הקבוצתי לא ניתן להערכה.

י. ביום 6 במאי 2018 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. טענת המבקש היא, כי הבנק אינו ממלא כביכול את חובתו לעשות מאמץ סביר לאיתור בעלי חשבונות ללא תנועה שמעל סכום חובת ההשקעה לפי צו הבנקאות "פקדונות ללא תנועה" התש"ס-2000, וכי לא די בשערך החשבונות שהבנק מבצע על פי הוראות הצו, אלא על הבנק לשערך את החשבונות בסכומים גבוהים יותר. לטענת המבקש, כלל הנזק של חברי הקבוצה לא ניתן להערכה.

יא. ביום 16 בספטמבר 2018 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. לטענת המבקש, כאשר הבנק משיב ללקוחותיו כספים שגבה מהם שלא כדין (למשל בטעות), הוא משיב אותם בערכם הנומינלי בשיעור שבו נגבו, בלי לשלם את שווי התעשרותו של הבנק כתוצאה מהחזקת הכספים, ובלי לשלם הפרשי הצמדה וריבית על פי חוק. לטענת המבקש, הנזק שנגרם לו הוא 0.51 ש"ח, ואין לו יכולת להעריך את היקף הנזק שנגרם לקבוצה.

1.3 תובענות שהסתיימו בתקופת הדוח (ולאחריו ככל שהיו)

א. ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשה בקשה לאשר תובענה כייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים צורפו כמשיבים פורמאליים. עניינה של הבקשה היא טענה בדבר גבייה, כביכול, של עמלות שלא כדין, בקשר לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, מבלי שניתן לכך גילוי נאות. הנזק שלטענת המבקשים נגרם ללקוחות (כפי שעודכן בבקשה "מקוצרת" שהוגשה על ידי המבקשים), עומד על כ-2.6 מיליארד ש"ח (המבקשים טוענים לנזקים נוספים שלא כומתו).

ביום 20 בינואר 2015, החליט בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בעניין דומה, בסכום של 200 מיליון ש"ח, גם כנגד חברות כרטיסי האשראי (לרבות כנגד חברת לאומי קארד) לבית המשפט הדין בבקשה המתוארת בסעיף זה.

ביום 1 במרס 2018 ניתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי, שדחה את הבקשות לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים. ביום 1 באפריל 2019 ניתן פסק דין של בית המשפט העליון שדחה את הערעור שהוגש ביום 18 במרס 2018 על ידי המבקשים על פסק הדין. בכך הסתיימה התובענה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. ביום 17 במרס 2014 הגיש המנהל המיוחד של חברה בפירוק, בקשה למתן הוראות נגד הבנק, במסגרתה ביקש שבית המשפט יצהיר כי הבנק יישא בתשלום לחברה (קופת הפירוק) בסך מצטבר של 1,200 מיליון ש"ח, מתוכו סך של 635 מיליון ש"ח לכיסוי כל חובות החברה לנושיה וסך של 565 מיליון ש"ח בגין החזר מלוא שווי נכסי החברה. לטענת המנהל המיוחד, על הבנק לשאת באחריות אישית לחבויות החברה. במסגרת הבקשה שמר המנהל המיוחד על זכות להגיש הליכים נוספים נגד הבנק ו/או נושאי משרה נוספים בחברה ו/או יחידים מטעם הבנק ועורכי דין שיעצו לבנק, ביום 4 באוגוסט 2019 אישר בית המשפט הסדר נושים לחברה שבפירוק וביום 12 בנובמבר 2019 הורה בית המשפט על דחיית הבקשות שהוגשו נגד הבנק, לאחר שהתקיימו כל תנאיו של הסדר הנושים. בכך הסתיימו ההליכים.

ג. ביום 21 ביוני 2015 הוגשה נגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית בטענה לפיה הבנק מחייב, כביכול, לקוחות המבקשים לבצע העברת מט"ח מחשבונם לזכות חשבון מט"ח על שמם בבנק אחר, בעמלת חליפין, על אף שמדובר באותו מטבע ולא בוצעה כל פעולת חליפין. בנוסף טען המבקש כי הבנק מחייב, כביכול, את הלקוחות בעמלת קורספונדנט אשר שיעורה נקוב באירו, לפי שער שגובה מהשער היציג, וכי הבנק גובה, כביכול, מלקוחותיו, בעת סגירת חשבון, עמלות שעולות על סכומי העמלות המירביים אותם ניתן לגבות לפי הדין בעת סגירת חשבון. המבקש העריך את סכום התביעה הקבוצתית במיליון ש"ח. ביום 7 בינואר 2019 אישר בית המשפט הסדר הסתלקות בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.

ד. ביום 15 במאי 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק (במקביל לתביעות דומות שמתנהלות נגד בנקים אחרים, ולתביעה בעילה זהה שהוגשה נגד הבנק ביום 12 בפברואר 2017 שעודנה תלויה ועומדת). לטענת המבקשים, הבנק אינו מסווג עסקים כ"עסקים קטנים" וכתוצאה מכך גובה מהם, שלא כדין, עמלות שלא לפי התעריפון שחל על עסק קטן. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-462 מיליון ש"ח. ביום 17 באפריל 2018 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב על מחיקת הבקשה לאישור תביעה ייצוגית מיום 15 במאי 2017. ביום 21 במאי 2019 נדחה הערעור שהגישו המבקשים לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב מיום 17 באפריל 2018. בכך הסתיימה התובענה, ולפי קביעת בית המשפט התביעה שתמשיך להתנהל נגד הבנק תהיה הבקשה לאישור תביעה ייצוגית שהוגשה ביום 12 בפברואר 2017 בה סכום הנזק הנטען 100 מיליון ש"ח.

1.4 למועד פרסום הדוחות הכספיים לא מתנהלות תביעות מהותיות נגד חברות בנות של הבנק. ביום 25 בפברואר 2019 הושלמה מכירת לאומי קארד בע"מ ולפיכך תביעות תלויות ועומדות נגד לאומי קארד אינן מפורטות בביאור זה.

ה. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

1. הליכים אחרים

ביום 2 בנובמבר 2017 התקיימה ישיבת סקופינג (scoping) עם מחלקת האכיפה של ה-Financial Conduct Authority ("FCA"), להליך ב-Bank Leumi UK ("BLUK"), בנושא בקורות ומערכות ליישום רגולציית איסור הלבנת הון. ההליך שננקט במסגרת מכלול הסמכויות שמוקנות ל-FCA. ביום 11 ביולי 2019 התקבל אישור מה FCA בדבר סיום ההליך ללא נקיטת צעדים כלפי BLUK.

2. עיצום כספי לפי סעיף 38 לחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995

ביום 11 באוגוסט 2019 התקבלה בבנק דרישה מאת רשות ניירות ערך, לתשלום עיצום כספי בסך של 220 אלפי ש"ח. סכום העיצום הכספי הינו לאחר הפחתה של 45% עליו החליטה הרשות, בין היתר בשל פעולות שנקט כבר הבנק למניעת הישנות ההפרה. העיצום הכספי הוטל בשל מקרה שבו יועץ השקעות שוחח עם לקוח שפנה לסניף לשם מתן ייפוי כח למנהל תיקים, באופן שנחשב לפי הכרעת הרשות כניסיון להניא את הלקוח מלהתקשר עם מנהל התיקים וזאת בניגוד להוראות הרשות בדבר הפניית לקוחות לקבלת שירותי ניהול תיקים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1. הבנק ערב כלפי עמיתי חלק מקופות הגמל שהיו מנהלות על ידי לאומי שרותי שוק ההון בע"מ (לשעבר לאומי גמל בע"מ), ואשר פעילותן נמכרה לפריזמה קופות גמל בע"מ ("פריזמה"). הערבות מבטיחה את החזר סכומי הקרן המקוריים שהופקדו המסתכמים ב-31 בדצמבר 2018 בערכים נומינליים ב-1,806 מיליון ש"ח. ערך הנכסים של הקופות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2018 מסתכם ב-4,312 מיליון ש"ח. בנוסף, ערבות זו אינה חלה על הפקדות בחשבונות שנפתחו בקופות הנ"ל לאחר 22 בינואר 2007.

כנגד ההתחייבות האמורה, התחייבה פריזמה כי במקרה של מימוש הערבויות, או כל חלק מהן, היא תשלם לבנק השתתפות בסכום שלא יעלה על 35 מיליון ש"ח לשנה קלנדרית, כשסכום זה צמוד למדד מיום 30 באוקטובר 2006 ועד ליום התשלום. סכום השתתפות שלא נוצל בשנה מסוימת לא יועבר לשנים הבאות.

2. כתבי שיפוי

1. הבנק התחייב מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ואת בעלי החוזים האישיים הניהוליים בבנק שאינם נושאי משרה ("בעלי חוזים ניהוליים") בגין חבות כספית וזאת עקב מילוי תפקידם בבנק ובחברות מוחזקות מטעם הבנק בגין רשימת אירועים המזכים בשיפוי, שלדעת ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק ניתן לצפותם בהתחשב בפעילות הבנק ובנסיבות העניין הכוללים, בין היתר, את הפעילות הבנקאית השגרתית של הבנק, הצעת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף, דיווחים לציבור ולרשויות הפיקוח, פעילות בנושא חוק ההגבלים העסקיים, אירועי סייבר וכל פעילות אחרת הנלווית לפעילות הבנק. הסכום המירבי שישלם הבנק בגין מימוש השיפויים בפועל של השיפויים אשר ניתנו וינתנו לכל נושאי המשרה בבנק ולנושאי המשרה בחברות הבת, במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המזכים בשיפוי, לא יעלה על 25% (עשרים וחמישה אחוזים) מההון העצמי של הבנק על פי דוחותיו הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני מועד השיפוי בפועל (להלן: "סכום השיפוי המירבי"). סכום השיפוי המירבי הינו בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת הביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכש הבנק, אם רכש ו/או במסגרת ביטוח ו/או שיפוי של צד אחר זולת הבנק (כך שסכום השיפוי המירבי לא יפחת עקב תשלומי ביטוח ו/או שיפוי כאמור ששולמו, ככל ששולמו). בנוסף, בין היתר, התחייב הבנק מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ובעלי החוזים הניהוליים, בגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות הוצאות כאמור שהוצאו עקב חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום ומבלי שהוטלה חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. עוד כולל כתב השיפוי התחייבות לשיפוי בשל הוצאות ו/או תשלום לנפגע ההפרה על פי ובכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה) התשע"א-2011 ("חוק ייעול הליכי אכיפה") וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך לפי פרק ז-1 לחוק ההגבלים העסקיים - התשמ"ח-1988.

ביום 23 בדצמבר 2019, החליטה אסיפת בעלי מניות מיוחדת של הבנק לאשר תיקון לרשימת האירועים לכתבי ההתחייבות לשיפוי (להלן: "כתב התחייבות לשיפוי מתוקן") לדירקטורים המכהנים בבנק, לרבות אלה אשר יכהנו בבנק מעת רשימת האירועים עודכנה בהתאם לאירועים שלדעת הבנק הינם אירועים צפויים לאור פעילותו בפועל בעת מתן ההתחייבות לשיפוי. כמו כן, במסגרת אסיפה זו, הוחלט על אישור תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון, לרבות הענקת כתב התחייבות לשיפוי מתוקן.

תיקון כתבי השיפוי כאמור חל גם בהתייחס לנושאי משרה אחרים בבנק ולבעלי חוזים ניהוליים שאינם נושאי משרה בבנק, בהתאם להחלטת ועדת הביקורת מיום 24 בספטמבר 2019 ודירקטוריון הבנק מיום 29 באוקטובר 2019.

תיקון רשימת האירועים לכתב ההתחייבות לשיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה בבנק תואם את תקנון הבנק ואת מדיניות התגמול המעודכנת של הבנק.

בנוסף, ביום 15 בפברואר 2004 קיבלה האסיפה הכללית של הבנק החלטה על מתן פטור מראש מאחריות לדירקטורים, בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות שלהם כלפי הבנק. ההחלטה על מתן פטור כאמור חלה גם בהתייחס לנושאי המשרה אחרים בבנק, בהתאם להחלטת ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מחודש יוני 2003.

2. הבנק התחייב לשפות את עובדי הבנק בגין הוצאות ו/או בכל תשלום לנפגע הפרה על פי או בכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה, וזאת בהתאם לתנאים המקובלים בכתבי שיפוי הניתנים על ידי הבנק.

3. הבנק התחייב לשפות יועצים חיצוניים מסוימים ולרבות בקשר עם תכניות להענקת או הצעת נירות ערך לנושאי משרה או עובדים של הבנק או חברות בנות, בהתאם לעניין, בגין חבות או הפסד, ובמקרים שונים לרבות בגין הוצאות משפטיות אחרות, בקשר עם השירותים שניתנו לבנק על ידם.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

4. הבנק וחברות הבנות התחייבו לשפות את חברות כרטיסי האשראי הבינלאומיות, "ויזה" ו"מאסטרקארד" בגין ביצוע התחייבויות של מקס איט פיננסיים בע"מ ושל חברות הבנות בנוגע לפעילות בכרטיסי אשראי מסוג "ויזה" ו"מאסטרקארד", לפי המקרה.
5. הבנק וחברות הבנות נוהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים, והכל במהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, וכן כולל בהתייחס לחובות החלות על הבנק כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, ולרבות במסגרת עסקאות למכירת החזקות בחברות בקבוצה והסכמי תפעול הנפקה וסליקה עם חברות כרטיסי האשראי.
6. הבנק נותן, מעת לעת, לחברות בנות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, לצורך מתן השיפויים על ידיהן לנושאי משרה וזאת בשל סיכונים החלים על נושאי משרה בחברות וכן לצורך עמידה של חברות בנות בהוראות רגולטוריות. כמו כן הבנק נותן כתבי שיפוי לעובדים של הבנק ולנושאי משרה של חברות בנות וזאת בגין רשימה של אירועים אשר פורטו בהם.
7. במסגרת עסקת מכירת פעילות בנק לאומי שוויץ ליוליוס בר, העניק בנק לאומי ערבות ליוליוס בר, המוגבלת בסכום של עד 250 מיליון פר"ש, כגיבוי לשיפוי שניתן על ידי בנק לאומי שוויץ לאירועים המוגדרים בהסכם, לתקופה של שנתיים ממועד הסגירה של העסקה (מארס 2015) (בכפוף לחריגים לגביהם התקופה תהיה חמש שנים).
8. במסגרת הסכם מכירת פעילות בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א. ("לאומי לוקסמבורג") ל- Banque J Safra Sarasin (Luxemburg) S.A. ("הקונה") בנובמבר 2015, התחייב לאומי לוקסמבורג לשפות את הקונה בשיפויים שונים לתקופה של שנתיים ממועד הסגירה של העסקה (ינואר 2016) (בכפוף לחריגים בהם ההתחייבות היא לתקופה של חמש שנים). גובה השיפוי מוגבל לסכום הנגזר מההון העצמי של לאומי לוקסמבורג (כ-37.4 מיליון דולר). ההתחייבות לשיפוי של לאומי לוקסמבורג מגובה בערבות של הבנק במקרה שלאומי לוקסמבורג לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו לשיפוי כאמור.
9. במסגרת הסכם המכירה של לאומי קארד בע"מ, נקבע מנגנון לשיפוי כלפי הרוכשת בגין הפרת מצגים. מנגנון השיפוי קובע רף תחתון להפעלת המנגנון בשיעור של 1.5% מהתמורה והוא מוגבל לשיפוי מצטבר מקסימאלי של 10% מסכום העסקה (למעט בגין הפרת מצגים יסודיים או במקרה של תרמית).
10. במסגרת הסכם המכירה של לאומי רומניה באפריל 2019, ניתן שיפוי לנושאים שונים, חלקם מוגבלים בסך של 15 מיליון אירו לתקופה של עד חמש שנים ממועד המכירה, וחלקם ללא הגבלה בסכום. להערכת הבנק השיפוי שאינו מוגבל בסכום מתייחס לנושאים שגם ככל ויתממשו, החשיפה בגינם אינה מהותית. כמו כן, ניתן שיפוי לדירקטורים שניהנו בלאומי רומניה עד מועד המכירה, בהתאם לנוסח כתבי השיפוי המקובלים בבנק לדירקטורים ונושאי משרה, וכן שיפוי לעובדים בלאומי רומניה ובבנק בקשר עם הליך המכירה.
11. במסגרת הנפקה בינלאומית של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה כפוייה למניות רגילות של הבנק, בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 202, אשר הוצעו לרוכשים מוסדיים מאושרים בארה"ב (Qualified Institutional Investors) על פי כלל 144A לחוק ניירות ערך של ארה"ב 1933 (the United States Securities Act of 1933) (להלן: "חוק ניירות ערך של ארה"ב") ומחוץ לארה"ב בהסתמך על תקנה S לחוק ניירות ערך של ארה"ב, אשר בוצעה בינואר 2020 (להלן: "ההנפקה"), נדרש הבנק, תחת הסכם המכירה (Purchase Agreement) למול החתמים, אשר נחתם בסמוך לאחר השלמת תמחור ההנפקה, לשפות את החתמים, וצדדים הקשורים להם, בגין נזקים, תביעות, והפסדים אשר ייגרמו להם, ככל שיגרמו, תחת חוק ניירות הערך בארה"ב ו/או תחת חוק המסחר בניירות ערך משנת 1934 (the United States Securities Exchange Act of 1934) ביחס לפרטים מהותיים לא נכונים, או כאלה שנטען לגביהם כי אינם נכונים, אשר נכללו במסמכי ההנפקה או בכל מידע אחר שנמסר על ידי הבנק או בשמו בקשר עם ההנפקה, או השמטה של פרטים מהותיים ו/או טענה לגבי השמטה של פרטים כאמור ממסמכים או ממידע כאמור.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ח. כרטיסי אשראי

שיעור העמלה הצולבת

ביום 25 בנובמבר 2018 פורסם צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקאות בכרטיס חיוב ושל עסקאות חיוב מיידיות), התשע"ט-2018, במסגרתו הוכרז השירות שנותן סולק לבית עסק בקשר לסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב, כשירות בר פיקוח לעניין שיעור העמלה הצולבת, ונקבע מתווה הפחתה בשיעור העמלה הצולבת, כמפורט להלן:

החל ביום 1 בינואר 2019 (ירידה מ-0.7% ל-0.6%);

החל ביום 1 בינואר 2020: ירידה מ-0.6% ל-0.575%;

החל ביום 1 בינואר 2021 ירידה מ-0.575% ל-0.55%;

החל ביום 1 בינואר 2022 ירידה מ-0.55% ל-0.525%;

והחל ביום 1 בינואר 2023 ירידה מ-0.525% ל-0.5%.

בנוסף נקבע, כי בעסקאות חיוב מיידיות תופחת העמלה הצולבת (העומדת כיום על שיעור של 0.3%), בהתאם למתווה שלהלן:

החל ביום 1 בינואר 2021 ירידה מ-0.3% ל-0.275%;

והחל ביום 1 בינואר 2023 ירידה מ-0.275% ל-0.25%.

במסגרת הצו האמור הוסדר גם מתווה הפחתה מואץ בשיעור העמלה הצולבת של עסקאות בכרטיסי חיוב, ללקוח שהוא מוסד ציבורי.

הסכמי הנפקה ותפעול הנפקה

בהתאם לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, החל מחודש פברואר 2019 הבנק מחויב לתפעל הנפקה של כרטיסי אשראי חדשים, המונפקים ללקוחות הבנק, באמצעות שני מתפעלי הנפקה, לכל הפחות, כאשר חלקו של מתפעל הנפקה כלשהו לא יעלה על 52% מהכרטיסים החדשים כאמור שיופקו על ידי הבנק.

לצורך יישום האמור לעיל, חתם הבנק במהלך השנים 2018 ו-2019 על הסכמי הנפקה ותפעול הנפקה של כרטיסי חיוב עם חברות כרטיסי האשראי הבאות: ישראל כרטיס בע"מ ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (מקבוצת ישראל כרטיס), כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ודיינרס קלוב ישראל בע"מ (מקבוצת כאל) ומקס איט פיננסים בע"מ (לשעבר: לאומי קארד בע"מ). נכון לתום תקופת הדיווח, מפיק הבנק כרטיסי חיוב בהתאם להסכמים האמורים עם שלוש חברות כרטיסי האשראי - קבוצת כאל, מקס איט פיננסים וקבוצת ישראל כרטיס.

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים

ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2018, אגרות חוב וכתבי התחייבות שהונפקו על ידי חברות מאוחדות בארץ אינן מובטחות על ידי שעבודים שוטפים על נכסיהן. חברות מאוחדות שיעבדו ניירות ערך ונכסים אחרים להבטחת פיקדונות שנתקבלו מ-FHLB (Federal Home Loan Bank) וכן התחייבויות מסוימות בהתאם לדרישת שלטונות הארצות בהן הם פועלים. הנכסים המשועבדים מסתכמים בסך 2,810 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 2,720 מיליון ש"ח). סך ההתחייבויות בניגון שועבדו הנכסים מסתכמות בסך 1,987 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 1,919 מיליון ש"ח).

כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, הבנק הינו חבר בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה.

הסכום של קרן הסיכונים יהיה בגובה היתרה התקופתית לחיוב הגבוהה ביותר שהייתה לחבר בששת החודשים שהסתיימו בחודש הקלנדרי שקדם למועד העדכון. הקרן מעדכנת את הסכומים 4 פעמים בשנה.

בנוסף - הבנק חתם על מסגרת אשראי בגובה 150 מיליון דולר עם מסלקת יורוקליר להבטחת סליקת ניירות ערך של לקוחות. מסגרת האשראי מגובה בניירות ערך שמחזיק הבנק במסלקת יורוקליר.

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים (המשך)

כל אחד מהחברים בקרן הסיכונים משעבד ניירות ערך לטובת מסלקת הבורסה בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן, אשר מבטיחים את חיובי החבר כלפי המסלקה ואת חלקו של החבר בקרן הסיכונים. כמו כן מבטיחים בטחונות אלו גם את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים, וזאת אם הבטחונות שהעמיד החבר האחר לא יספיקו לכיסוי כל חיובי החבר האחר, ובהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהחברים בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת הבורסה, לפי הנמוך. לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן של מסלקת הבורסה הינו 171 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 124 מיליון ש"ח). סך כל הנכסים ששועבדו על ידי הבנק למסלקת הבורסה הינו 180 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 183 מיליון ש"ח).

הבנק הינו חבר גם בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף. הבנק התחייב כלפי מסלקת המעו"ף לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאותיו במעו"ף עבור לקוחותיו, הנוסטרו שלו ומעסקאות מעו"ף של חשש"ס (חבר בורסה אחר שאינו סולק בעצמו במסלקת מעו"ף). סכום ההתחייבות של הבנק מוצג [כביאור T30](#). מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

הבנק משעבד למסלקת המעו"ף בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן הסיכונים וכן בגין התחייבויותיו כאמור לעיל, אשר מבטיחים את חיוביו כלפי מסלקת המעו"ף ואת חלקו בקרן הסיכונים. בנוסף, מבטיחים הבטחונות את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים. במקרה שהבטחונות שהעמיד חבר אחר בקרן לא הספיקו לכיסוי כל חיוביו, רשאית מסלקת המעו"ף לממש גם את הבטחונות שהעמידו לה חברי קרן הסיכונים האחרים, בהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהם בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת מעו"ף, לפי הנמוך.

לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף עומד על כ-88 מיליון ש"ח.

הבנק כמו כל חבר מסלקה אחר, רשאי להבטיח את חיוביו לקרן הסיכונים של מסלקת מעו"ף, באמצעות שעבוד אגרות חוב ממשתליות ופיקדונות. סך כל אגרות החוב ופיקדונות ששועבדו על ידי הבנק למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הלקוחות, הנוסטרו וקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019 הינו 822 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 711 מיליון ש"ח).

הבנק משתתף בהסדר להבטחת סופיות הסליקה במצבי כשל בהם אין יתרה מספקת בחשבון הסליקה של אחד או יותר מהמשתתפים האחרים, וזאת כמשתתף במערכת זה"ב ובעל חשבון סליקה במערכת וחבר במערכות התשלומים מס"ב ומסלקת הצ'קים ("משתתף"). במקרה של כשל, ישא כל משתתף שלא כשל ("משתתף שורד") בחיובי המשתתף שכשל, על פי חלקו היחסי של המשתתף השורד חלקי ההפרש בין 100% לחלקו היחסי של המשתתף שכשל. חלקו היחסי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 במס"ב הינו 19.5% ובמסלקת הצ'קים - 21.99% אחוז זה מתעדכן אחת לשישה חודשים על פי המשקל היחסי של חיובי כל משתתף אשר הועברו במערכת התשלומים הרלוונטית בששת החודשים הקודמים. תקרה כוללת להשתתפות כל המשתתפים עומדת על 300 מיליון ש"ח במס"ב ו-150 מיליון ש"ח במסלקת הצ'קים. במקרה של כשל, ביום העסקים העוקב ליום הכשל, מייד לאחר פתיחת המערכת, בנק ישראל ישגר למערכת הוראת תשלום רב-צדדית לחיוב חשבון הסליקה של המשתתף הכושל ולזיכוי חשבונות הסליקה של המשתתפים השורדים בסכום אותו שילם כל משתתף שורד במסגרת ההסדר, בתוספת ריבית בנק ישראל. הסדר הכשל לא נועד לטפל במצב של חדלות פירעון ידועה או קרובה לוודאית. במקרה של חדלות פירעון הטיפול יועבר לפיקוח על הבנקים.

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA - (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין הצדדים בעת מסחר בנגזרים. על פי ההסכמים מידי תקופה מובצעת מדידה של שווי כלל העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש מחייב הצד האמור להעביר לצד השני פיקדונות בגובה סכום החשיפה, עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2019 העמידה הקבוצה לטובת צדדים נגדיים פיקדונות בסכום כולל של 753 מיליון דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2018 - 742 מיליון דולר ארה"ב).

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים, לצורך ביצוע עסקאות עתידיות סחירות בבורסות בחו"ל עבורם ועבור לקוחותיהם. ליום 31 בדצמבר 2019 הפקידה הקבוצה בצדדים נגדיים הנ"ל סכום של 633 מיליון דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2018 - 1,120 מיליון דולר ארה"ב). כמו כן, הקבוצה העבירה בהעברה לתיחום חשיפה אגרות חוב בסך 565 מיליון דולר ארה"ב ו-315 מיליון אירו (2018 - 360 מיליון דולר ארה"ב ו-122 מיליון אירו). יש לציין, שעיקר הביטחונות שהועברו בגין פעילות הלקוחות בעסקאות אלו היו כספי הלקוחות בהתאם להסכמי תיחום החשיפה שחתם הבנק עמם.

הבנק חתם על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד קבוע ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, לטובת בנק ישראל, את כל הנכסים והזכויות בחשבונות ספציפיים המתנהלים ע"ש בנק ישראל, במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, ב-Euroclear Bank או בכל מסלקה אחרת עליה יסכימו הבנק ובנק ישראל. הנכסים המשועבדים בחשבון ב-Euroclear Bank, או בחשבון אחר המתנהל במסלקה מחוץ לישראל, משועבדים גם בשעבוד צף ראשון בדרגה לטובת בנק ישראל.

שעבוד זה בא להבטיח את כל התחייבויות הבנק בקשר עם אשראים שבנק ישראל נתן או ייתן לבנק והעמדת בטוחות להבטחתם, כמפורט במסמכי האשראי, למעט אשראים על פי הסכם אשראי בין בנק ישראל לבנק ואגרת חוב מובטחת מיום 21 במאי 2008.

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים (המשך)

ביום 21 במאי 2008 חתם הבנק על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בשקלים שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל.

שעבוד זה בא להבטיח אשראים שבנק ישראל יעמיד לרשות הבנק לצורך פעילות הבנק כספק שירותי נזילות בשקלים לבנק ה- (Continuous Linked Settlement Bank) - CLS, בצרוף ריבית ועלויות והוצאות הכרוכות במימוש השעבוד, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי הסכם האשראי שנחתם בין הצדדים לענין זה. לאומי לא ניצל אשראי מסוג זה במהלך השנים 2010-2019.

31 בדצמבר		
2018	2019	במיליוני ש"ח
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
1,257	1,470	ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
השימושים בניירות ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות ערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
541	476	ניירות ערך שהושאלו בעסקאות השאלת ניירות ערך כנגד מזומן

מלבד ניירות ערך אלו, נכון ליום המאזן, הועמדו כבטחון ניירות ערך נוספים המוצגים בסעיף ניירות ערך כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבד.

בנוסף הבנק מפקיד אג"ח ממשלתיים כביטחונות לפעילות בחוזים סחירים, במקום מזומן. ניירות אלו מוחזקים בתיק הזמין.

הבנק מפקיד מעת לעת בבנק לאומי ארה"ב, פקדונות כספיים לגיבוי התחייבויות הבנק, בקשר עם אשראים הניתנים על ידי בנק לאומי ארה"ב בבטחון התחייבויות של בנק לאומי לישראל, וזאת על פי הוראות ה-Federal Reserve. פקדונות אלו מופקדים במסגרת הסכם Designated Deposit Agreement שנחתם במאי 2018 והחליף שטר מישכון מספטמבר 2010. סכום הפקדונות הכספיים המופקדים כאמור ליום 31 בדצמבר 2019 היה 265 מיליון דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2018 - 323 מיליון דולר ארה"ב).

ביאור 28א - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

כללי

הפעילות הנ"ל כרוכה בנטילת סיכונים שהעיקריים בהם הינם:

- סיכון אשראי הנמדד על פי סכום ההפסד המירבי הצפוי אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה. לכיסוי הסיכון נדרשים ביטחונות מהלקוח בהתאם לסיכון הנובע מהעסקאות. הביטחונות הנדרשים נכללים במסגרת הנדרש בגין סך כל חבות הלקוח.
- סיכונים שוק כוללים סיכונים הנובעים משינויים בשיעורי הריבית, בשיערי החליפין, במדד המחירים לצרכן, בשיערי ניירות ערך/מדדים ובשיערי סחורות. סיכונים השוק הנובעים מעסקאות במכשירים נגזרים, הינם חלק מסך כל סיכונים השוק של המכשירים הפיננסיים. הפעילות במכשירים נגזרים מתבצעת במסגרת הגבולות המותרים לחשיפה לסיכונים שוק, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריונים של חברות הקבוצה.
- סיכון נזילות הנובע מאי וודאות לגבי המחיר שהבנק יצטרך לשלם לכיסוי העסקה. סיכון זה קיים בעיקר במכשירים אשר סחירותם, או סחירות נכס הבסיס, נמוכה. במסגרת הדרישות לביטחונות נלקח בחשבון סיכון זה.
- הפעילות הנ"ל אינה מתייחסת למכשירים נגזרים המשובצים (EMBEDDED) בפעילויות אחרות.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2019		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
25,397	24,316	1,081
חוזי Forward-I Futures		
18,070	18,070	-
אופציות שנכתבו		
16,227	16,227	-
אופציות שנקנו		
312,664	275,579	37,085
Swaps ^(א)		
372,358	334,192	38,166
סך הכל ^(ב)		
3,682	-	3,682
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
209,221	176,729	32,492
חוזי Forward-I Futures ^(ד)		
27,964	26,722	1,242
אופציות שנכתבו		
30,334	29,092	1,242
אופציות שנקנו		
19,865	19,155	710
Swaps ^(א)		
287,384	251,698	35,686
סך הכל		
-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים ^(א)		
(ג) חוזים בגין מניות		
142,193	141,575	618
חוזי Forward-I Futures		
62,577	61,474	1,103
אופציות שנכתבו		
62,565	61,378	1,187
אופציות שנקנו ^(ה)		
52,613	52,584	29
Swaps		
319,948	317,011	2,937
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
1,133	1,133	-
חוזי Forward-I Futures		
444	444	-
אופציות שנכתבו		
441	441	-
אופציות שנקנו		
279	279	-
Swaps		
2,297	2,297	-
סך הכל		
(ה) חוזי אשראי		
-	-	-
הבנק ערב		
-	-	-
הבנק מוטב		
-	-	-
סך הכל		
981,987	905,198	76,789
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 164,068 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 15,522 מיליון ש"ח.

(ג) הבנק מבצע את הגידור על ידי עסקאות החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 11,436 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בכורסה בסך 61,181 מיליון ש"ח.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2018 ⁽¹⁾		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
74,586	69,935	4,651
חוזי Forward-I Futures		
39,682	39,682	-
אופציות שנכתבו		
37,097	37,097	-
אופציות שנקנו		
259,059	233,740	25,319
Swaps ^(א)		
410,424	380,454	29,970
סך הכל ^(ב)		
2,246	-	2,246
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
214,830	179,038	35,792
חוזי Forward-I Futures ^(ד)		
42,361	41,180	1,181
אופציות שנכתבו		
42,726	41,545	1,181
אופציות שנקנו		
24,175	23,363	812
Swaps ^(א)		
324,092	285,126	38,966
סך הכל		
-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ג) חוזים בגין מניית		
115,944	115,095	849
חוזי Forward-I Futures		
22,488	20,726	1,762
אופציות שנכתבו		
22,831	20,929	1,902
אופציות שנקנו ^(ה)		
47,968	47,787	181
Swaps		
209,231	204,537	4,694
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
1,006	1,006	-
חוזי Forward-I Futures		
667	667	-
אופציות שנכתבו		
667	667	-
אופציות שנקנו		
211	211	-
Swaps		
2,551	2,551	-
סך הכל		
(ה) חוזי אשראי		
-	-	-
הבנק ערב		
-	-	-
הבנק מוטב		
-	-	-
סך הכל		
946,298	872,668	73,630
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 130,341 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 18,744 מיליון ש"ח.

(ג) הבנק מבצע את הגידור על ידי עסקאות החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 13,967 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים כבורסה בסך 20,869 מיליון ש"ח.

(ו) סווג מחדש בגין יישום לראשונה של כללי החשבוונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים ונידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כג.1](#).

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
4,746	4,495	251	4,657	4,527	130
171	3	168	10	-	10
2,977	2,819	158	2,443	2,294	149
-	-	-	-	-	-
3,812	3,708	104	3,826	3,721	105
43	43	-	44	44	-
-	-	-	-	-	-
11,578	11,065	513	10,970	10,586	384
-	-	-	-	-	-
11,578	11,065	513	10,970	10,586	384
358	347	11	173	173	-

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוכצים בסך - מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוכצים בסך 50 מיליון ש"ח.

31 בדצמבר 2018 ⁽²⁾					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
3,629	3,345	284	3,725	3,592	133
17	-	17	48	-	48
3,886	3,767	119	4,443	4,345	98
-	-	-	-	-	-
4,509	4,475	34	4,507	4,491	16
81	81	-	81	81	-
-	-	-	-	-	-
12,105	11,668	437	12,756	12,509	247
-	-	-	-	-	-
12,105	11,668	437	12,756	12,509	247
920	920	-	354	352	2

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוכצים בסך 6 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוכצים בסך 16 מיליון ש"ח.
 (ב) סווג מחדש בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים ונידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כג.1](#).

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. השפעת חשבונאות גידור תזרים מזומנים על דוח (הפסד) כולל אחר מצטבר

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018		2019	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)
מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים	מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים
במיליוני ש"ח			
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(א)			
-		(3)	
-		-	
חוזי ריבית			

2. השפעת חשבונאות גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
במיליוני ש"ח	
סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד^(א)	
7	(13)
ההשפעה של גידורי שווי הוגן:	
א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן	
חוזי ריבית	
פריטים מגודרים	
(10)	176
נגזרים מגדרים	
17	(189)

(א) עד ליום 1 בינואר 2019 סכומים רווח (הפסד) שסוגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בהתאם לאפקטיביות הגידור. החל מיום 1 בינואר 2019 כל הסכומים נכללים בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית.
(ב) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

3. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018		2019	
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים של הפריט המוגדר	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים של הפריט המוגדר	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים של הפריט המוגדר	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים של הפריט המוגדר
הערך בספרים של הפריט המוגדר	הערך בספרים של הפריט המוגדר	הערך בספרים של הפריט המוגדר	הערך בספרים של הפריט המוגדר
יחסי גידור קיימים שהופסקו	יחסי גידור קיימים שהופסקו	יחסי גידור קיימים שהופסקו	יחסי גידור קיימים שהופסקו
במיליוני ש"ח			
-		4,024	
(77)		127	
2,259		-	
ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה			

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

4. השפעת גידור השקעה נטו בפעילות חוץ על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ועל דוח רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018		2019	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
במיליוני ש"ח			
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו			
פיקדונות במטבע חוץ		178	
(182)		-	
-		-	

(א) עד ליום 1 בינואר 2019 סכומים רווח (הפסד) שסוגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בהתאם לאפקטיביות הגידור. החל מיום 1 בינואר 2019 כל הסכומים נכללים בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית.

5. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)
במיליוני ש"ח	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
(100)	(154)
2,730	(1,145)
(147)	183
1	4
2,484	(1,112)
סך הכל	

(א) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2019						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
10,970	2,229	141	2,039	6,386	175	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,820	1,303	-	1,352	4,165	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
3,314	474	133	617	2,090	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
836	452	8	70	131	175	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
20,702	9,014	84	4,825	6,312	467	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
8,542	4,837	-	1,295	2,410	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
12,160	4,177	84	3,530	3,902	467	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
12,996	4,629	92	3,600	4,033	642	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
11,578	5,525	-	1,422	4,477	154	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,820	1,303	-	1,352	4,165	-	מכשירים פיננסיים
3,335	3,095	-	62	178	-	בטחון במזומן ששועבד
1,423	1,127	-	8	134	154	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
31 בדצמבר 2018						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
12,756	6,740	19	1,202 ^(א)	4,591 ^(א)	204	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,025	1,214	19	1,076	3,716	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
4,899	4,125	-	68	706	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,832	1,401	-	58	169	204	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
16,749	6,998	73	3,834 ^(א)	5,398 ^(א)	446	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
5,558	1,010	44	1,663	2,841	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
11,191	5,988	29	2,171	2,557	446	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
13,023	7,389	29	2,229	2,726	650	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
12,105	2,358	101	2,904 ^(א)	6,488 ^(א)	254	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,024	1,214	18	1,076	3,716	-	מכשירים פיננסיים
3,922	93	83	1,197	2,549	-	בטחון במזומן ששועבד
2,159	1,051	-	631	223	254	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 10,970 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 12,750 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 11,528 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 12,089 מיליון ש"ח).

(ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

(ה) הפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(ו) סווג מחדש.

הערה:

בשנים 2019 ו-2018 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

31 בדצמבר 2019					
מכלול	מכלול	מכלול	מכלול	מכלול	
עד שלושה חודשים	שלושה חודשים ועד שנה	שנה ועד חמש שנים	מכלול	סך הכל	
2,001	4,635	6,268	2,618	15,522	חוזי ריבית:
50,213	71,773	160,318	74,532	356,836	שקל - מדד
185,140	85,138	13,290	3,816	287,384	אחר
270,121	48,177	1,650	-	319,948	חוזי מטבע חוץ
1,991	306	-	-	2,297	חוזים בגין מניות
509,466	210,029	181,526	80,966	981,987	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

31 בדצמבר 2018					
מכלול	מכלול	מכלול	מכלול	מכלול	
עד שלושה חודשים	שלושה חודשים ועד שנה	שנה ועד חמש שנים	מכלול	סך הכל	
2,029	4,319	9,648	2,748	18,744	חוזי ריבית:
101,363	59,524	158,082	72,711	391,680	שקל - מדד
186,191	114,076	18,988	4,837	324,092	אחר
172,096	35,879	1,256	-	209,231	חוזי מטבע חוץ
1,254	966	331	-	2,551	חוזים בגין מניות
462,933	214,764	188,305	80,296	946,298	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים

א. כללי

מגזר פעילות פיקוחי - מרכיב בתאגיד הבנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות.

ב. תיאור מגזרי הפעילות העיקריים שנקבעו על פי הוראות בנק ישראל:

1. מגזר משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
2. מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
3. מגזר עסקים זעירים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) קטן מ-10 מיליון ש"ח.
4. מגזר עסקים קטנים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
5. מגזר עסקים בינוניים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
6. מגזר עסקים גדולים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
7. מגזר ניהול פיננסי - כולל את הפעילויות הבאות:
  - א. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.
  - ב. פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומכשירים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.
  - ג. פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים.
  - ד. אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
8. מגזר אחר - לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

סיווג לקוחות

בהתאם לחוזר, סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי התאגיד הבנקאי (לרבות מסגרת אשראי וכו'), התאגיד הבנקאי רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים. במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע ותהליך טיוב הנתונים.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
פעילות בישראל			
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)
במיליוני ש"ח			
3,392	4	2,404	842
319	176	189	262
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
3,073	(172)	2,215	580
(505)	287	(16)	284
מחיצוניים			
בימגזרי			
2,568	115	2,199	864
952	145	760	306
סך הכנסות ריבית, נטו			
סך הכנסות שאינן מריבית			
סך כל הכנסות			
157	-	372	31
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
3,063	100	1,581	502
1	-	-	-
לחיצוניים			
בימגזרי			
3,064	100	1,581	502
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
299	160	1,006	637
95	57	360	229
רווח לפני מיסים			
204	103	646	408
הפרשה למיסים על הרווח			
רווח לאחר מיסים			
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
204	103	646	408
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
204	103	646	408
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			
96,868	333	62,263	28,452
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
97,500	328	62,744	28,702
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
99,370	346	62,727	29,578
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
310	-	762	259
יתרת חובות פגומים			
888	-	72	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
107,842	23,498	58,035	38,456
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
107,746	23,491	57,926	38,357
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
106,796	23,717	57,988	40,919
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
69,266	746	54,184	30,276
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
69,901	742	55,936	31,712
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
67,701	43,681	51,617	26,111
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,153	2	1,941	652
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
415	113	258	212
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
אחר			
2,568	115	2,199	864
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיר ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 12,903 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל									
סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽¹⁾
11,437	1,340	162	1,106	72	10,097	-	1,449	33	1,973
2,596	290	15	172	103	2,306	-	517	490	353
8,841	1,050	147	934	(31)	7,791	-	932	(457)	1,620
-	(39)	25	(199)	135	39	5	(484)	631	(163)
8,841	1,011	172	735	104	7,830	5	448	174	1,457
5,081	279	80	113	86	4,802	369	1,541	170	559
13,922	1,290	252	848	190	12,632	374	1,989	344	2,016
609	58	-	59	(1)	551	-	(30)	(6)	27
7,908	832	138	483	211	7,076	813	269	252	496
-	(7)	(7)	-	-	7	-	4	1	1
7,908	825	131	483	211	7,083	813	273	253	497
5,405	407	121	306	(20)	4,998	(439)	1,746	97	1,492
1,830	72	1	77	(6)	1,758	(216)	661	36	536
3,575	335	120	229	(14)	3,240	(223)	1,085	61	956
(15)	-	-	-	-	(15)	-	(15)	-	-
3,560	335	120	229	(14)	3,225	(223)	1,070	61	956
38	38	12	29	(3)	-	-	-	-	-
3,522	297	108	200	(11)	3,225	(223)	1,070	61	956
460,499	32,196	7,573	23,386	1,237	428,303	10,207	163,553	2,138	64,489
625	-	-	-	-	625	-	625	-	-
280,556	24,333	1	23,476	856	256,223	-	-	2,142	64,807
285,806	23,219	-	22,667	552	262,587	-	-	3,399	67,167
2,531	501	-	500	1	2,030	-	-	-	699
1,002	25	-	25	-	977	-	-	-	17
424,522	25,339	1,647	18,494	5,198	399,183	13,152	40,126	66,919	51,155
365,403	24,339	870	18,348	5,121	341,064	-	-	65,932	47,612
373,644	22,364	838	15,334	6,192	351,280	-	-	68,329	53,531
313,160	32,424	3,092	28,770	562	280,736	18,104	25,422	995	81,743
316,464	30,527	2,245	27,849	433	285,937	17,675	26,200	1,022	82,749
1,064,513	17,453	-	1,198	16,255	1,047,060	-	51,368	735,417	71,165
9,826	1,179	729	440	10	8,647	4	2,593	1	1,301
(2,026)	(286)	(675)	295	94	(1,740)	-	(3,066)	172	156
1,041	118	118	-	-	923	1	921	1	-
8,841	1,011	172	735	104	7,830	5	448	174	1,457

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 ^(א)			
פעילות בישראל			
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)
במיליוני ש"ח			
3,737	5	2,466	823
388	170	142	163
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
3,349	(165)	2,324	660
מחיצוניים			
(664)	273	(101)	134
בימגזרי			
2,685	108	2,223	794
סך הכנסות ריבית, נטו			
1,603	145	857	338
סך הכנסות שאינן מריבית			
4,288	253	3,080	1,132
סך כל הכנסות			
266	-	288	(174)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
3,478	104	1,636	535
לחיצוניים			
3	-	-	-
בימגזרי			
3,481	104	1,636	535
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
541	149	1,156	771
רווח לפני מיסים			
181	51	400	270
הפרשה למיסים על הרווח			
360	98	756	501
רווח לאחר מיסים			
-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
360	98	756	501
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
46	-	3	2
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
314	98	753	499
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			
99,915	326	63,000	26,116
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
100,606	320	63,454	26,330
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^{(א)(ה)}			
103,004	325	63,421	27,470
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
382	-	771	116
יתרת חובות פגומים			
913	-	81	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
104,509	22,637	59,532	36,653
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
104,478	22,624	56,397	35,319
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^{(א)(ו)}			
106,821	23,919	57,414	39,227
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
75,463	787	53,965	28,601
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
75,866	742	55,341	29,233
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
69,951	41,283	50,531	25,942
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,332	3	2,007	632
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
353	105	216	162
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
אחר			
2,685	108	2,223	794
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 12,956 מיליון ש"ח.

(ה) כולל יתרה ממוצעת של נכסים שסווגו כמוחזקים למכירה בסך 8,461 מיליון ש"ח.

(ו) כולל יתרה ממוצעת של התחייבויות שסווגו כמוחזקות למכירה בסך 77 מיליון ש"ח.

(ז) סווג מחדש, לרבות בגין טיוב שבוצע בשנת 2019.

פעילות חו"ל									
סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾
11,346	1,380	181	1,154	45	9,966	-	1,080	27	1,828
2,456	263	12	219	32	2,193	-	487	522	321
8,890	1,117	169	935	13	7,773	-	593	(495)	1,507
-	(37)	44	(199)	118	37	1	(86)	660	(180)
8,890	1,080	213	736	131	7,810	1	507	165	1,327
4,871	300	102	124	74	4,571	79	713	213	623
13,761	1,380	315	860	205	12,381	80	1,220	378	1,950
519	92	-	93	(1)	427	-	21	4	22
8,337	890	88	554	248	7,447	663	275	268	488
-	3	3	-	-	(3)	8	(15)	1	-
8,337	893	91	554	248	7,444	671	260	269	488
4,905	395	224	213	(42)	4,510	(591)	939	105	1,440
1,619	92	52	52	(12)	1,527	(226)	315	37	499
3,286	303	172	161	(30)	2,983	(365)	624	68	941
36	-	-	-	-	36	-	36	-	-
3,322	303	172	161	(30)	3,019	(365)	660	68	941
65	19	13	9	(3)	46	(4)	(3)	(1)	3
3,257	284	159	152	(27)	2,973	(361)	663	69	938
451,698	33,234	8,276	23,916	1,042	418,464	7,594	161,283	1,318	58,912
758	-	-	-	-	758	-	758	-	-
275,329	24,530	5	23,472	1,053	250,799	-	-	1,291	58,798
284,164	25,753	2	24,650	1,101	258,411	-	-	687	63,504
2,796	610	-	577	33	2,186	-	-	-	917
1,023	27	-	27	-	996	-	-	-	2
417,402	26,505	1,646	20,034	4,825	390,897	12,484	35,396	68,820	50,866
359,147	25,477	869	19,824	4,784	333,670	-	-	67,058	47,794
364,785	25,908	885	20,120	4,903	338,877	-	-	61,126	50,370
309,744	32,587	3,149	28,717	721	277,157	16,152	23,386	754	78,049
317,870	34,157	3,460	30,031	666	283,713	16,265	25,685	1,122	79,459
1,016,142	18,220	1	1,702	16,517	997,922	-	43,110	693,109	73,996
10,085	1,198	765	411	22	8,887	1	2,698	12	1,202
(1,847)	(259)	(693)	325	109	(1,588)	-	(2,701)	152	125
652	141	141	-	-	511	-	510	1	-
8,890	1,080	213	736	131	7,810	1	507	165	1,327

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ^(ה)			
פעילות בישראל			
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)
במיליוני ש"ח			
3,334	5	2,385	749
365	129	101	104
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
2,969	(124)	2,284	645
(538)	200	(199)	38
מחיצוניים			
בימגזרי			
2,431	76	2,085	683
1,529	135	826	335
סך הכנסות ריבית, נטו			
סך הכנסות שאינן מריבית			
סך כל הכנסות			
185	-	250	(44)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
3,552	100	1,634	527
1	-	-	-
לחיצוניים			
בימגזרי			
3,553	100	1,634	527
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
222	111	1,027	535
55	43	391	208
רווח לפני מיסים			
167	68	636	327
-	-	-	-
הפרשה למיסים על הרווח			
167	68	636	327
רווח לאחר מיסים			
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
167	68	636	327
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
27	-	2	1
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
140	68	634	326
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			
100,067	303	61,689	24,479
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
100,726	298	62,122	24,608
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
101,233	323	62,766	25,311
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
372	-	734	283
יתרת חובות פגומים			
807	-	62	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
109,464	22,088	53,368	34,709
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
105,591	22,015	52,540	34,254
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
103,363	22,825	50,331	35,416
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
75,502	758	52,281	27,625
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
75,493	828	53,525	27,573
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
71,128	37,777	44,552	26,291
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,162	3	1,953	585
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
269	73	132	98
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
אחר			
2,431	76	2,085	683
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיוור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 12,446 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות בגין טיוב שבוצע בשנת 2019.

פעילות חו"ל									
סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾
10,069	1,135	165	933	37	8,934	-	705	27	1,729
2,023	142	4	112	26	1,881	-	564	426	192
8,046	993	161	821	11	7,053	-	141	(399)	1,537
-	(24)	55	(178)	99	24	-	384	490	(351)
8,046	969	216	643	110	7,077	-	525	91	1,186
5,342	291	93	107	91	5,051	374	1,003	188	661
13,388	1,260	309	750	201	12,128	374	1,528	279	1,847
172	54	(2)	60	(4)	118	-	(24)	2	(251)
8,415	832	92	511	229	7,583	695	314	258	503
-	3	3	-	-	(3)	14	(21)	2	1
8,415	835	95	511	229	7,580	709	293	260	504
4,801	371	216	179	(24)	4,430	(335)	1,259	17	1,594
1,692	153	116	45	(8)	1,539	(96)	325	7	606
3,109	218	100	134	(16)	2,891	(239)	934	10	988
92	-	-	-	-	92	-	92	-	-
3,201	218	100	134	(16)	2,983	(239)	1,026	10	988
29	-	-	-	-	29	(2)	(1)	-	2
3,172	218	100	134	(16)	2,954	(237)	1,027	10	986
438,465	34,283	10,852	22,294	1,137	404,182	7,944	152,823	1,841	55,036
890	-	-	-	-	890	-	890	-	-
267,023	23,283	14	22,274	995	243,740	-	-	1,849	54,137
271,977	23,507	3	22,505	999	248,470	-	-	2,087	56,750
3,455	674	-	640	34	2,781	-	-	-	1,392
886	12	-	12	-	874	-	-	-	5
406,006	26,532	1,713	19,181	5,638	379,474	10,646	41,108	61,508	46,583
345,566	25,267	685	19,001	5,581	320,299	-	-	59,474	46,425
362,854	25,299	778	19,663	4,858	337,555	-	-	70,574	55,046
292,165	22,915	1,991	20,347	577	269,250	17,341	19,717	689	75,337
303,292	31,078	2,782	27,540	756	272,214	15,673	22,603	653	75,866
896,397	18,930	5	1,851	17,074	877,467	-	36,190	585,099	76,430
9,199	967	602	347	18	8,232	-	2,407	13	1,109
(1,329)	(142)	(529)	295	92	(1,187)	-	(1,912)	76	77
176	144	143	1	-	32	-	30	2	-
8,046	969	216	643	110	7,077	-	525	91	1,186

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019									
סך הכל אנשים פרטיים	בנקאות פרטית				משקי בית				סך הכל
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
במיליוני ש"ח									
3,396	4	2	-	2	3,392	1,403	71	1,918	הכנסות ריבית מחיצוניים
495	176	176	-	-	319	319	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
2,901	(172)	(174)	-	2	3,073	1,084	71	1,918	מחיצוניים
(218)	287	288	-	(1)	(505)	567	-	(1,072)	בימגזרי
2,683	115	114	-	1	2,568	1,651	71	846	סך הכנסות ריבית, נטו
1,097	145	144	1	-	952	705	204	43	סך הכנסות שאינן מריבית
3,780	260	258	1	1	3,520	2,356	275	889	סך כל הכנסות
157	-	-	-	-	157	142	2	13	הוצאות בנין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,163	100	97	3	-	3,063	2,598	224	241	לחיצוניים
1	-	-	-	-	1	-	-	1	בימגזרי
3,164	100	97	3	-	3,064	2,598	224	242	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
459	160	161	(2)	1	299	(384)	49	634	רווח (הפסד) לפני מיסים
152	57	58	(1)	-	95	(149)	18	226	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח
307	103	103	(1)	1	204	(235)	31	408	רווח (הפסד) לאחר מיסים
									חלקו של הבנק ברווחים של חברות
									כלולות לאחר השפעת מס
									רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות
307	103	103	(1)	1	204	(235)	31	408	שאינן מקנות שליטה
									רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן
									מקנות שליטה
									רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
307	103	103	(1)	1	204	(235)	31	408	
97,201	333	185	90	58	96,868	22,731	4,205	69,932	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
97,828	328	179	91	58	97,500	22,988	4,245	70,267	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
99,716	346	182	94	70	99,370	23,232	4,176	71,962	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
310	-	-	-	-	310	310	-	-	יתרת חובות פגומים
888	-	-	-	-	888	58	-	830	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום ^(א)
131,340	23,498	23,498	-	-	107,842	107,834	8	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
131,237	23,491	23,491	-	-	107,746	107,746	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
130,513	23,717	23,717	-	-	106,796	106,796	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
70,012	746	330	233	183	69,266	19,830	4,120	45,316	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
70,643	742	335	242	165	69,901	19,889	4,052	45,960	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
111,382	43,681	43,681	-	-	67,701	67,701	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,155	2	1	-	1	2,153	1,236	71	846	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
528	113	113	-	-	415	415	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,683	115	114	-	1	2,568	1,651	71	846	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 ^(א)									
סך הכל אנשים פרטיים	בנקאות פרטית				משקי בית				סך הכל
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
במיליוני ש"ח									
3,742	5	3	-	2	3,737	1,358	361	2,018	הכנסות ריבית מחיצוניים
558	170	170	-	-	388	388	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:									
3,184	(165)	(167)	-	2	3,349	970	361	2,018	מחיצוניים
(391)	273	274	-	(1)	(664)	588	(2)	(1,250)	בינגזרי
2,793	108	107	-	1	2,685	1,558	359	768	סך הכנסות ריבית, נטו
1,748	145	142	3	-	1,603	706	851	46	סך הכנסות שאינן מריבית
4,541	253	249	3	1	4,288	2,264	1,210	814	סך כל הכנסות
266	-	-	-	-	266	129	105	32	הוצאות בנין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
3,582	104	102	2	-	3,478	2,477	751	250	לחיצוניים
3	-	-	-	-	3	-	2	1	בינגזרי
3,585	104	102	2	-	3,481	2,477	753	251	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
690	149	147	1	1	541	(342)	352	531	רווח (הפסד) לפני מיסים
232	51	51	-	-	181	(118)	116	183	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח
458	98	96	1	1	360	(224)	236	348	רווח (הפסד) לאחר מיסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
458	98	96	1	1	360	(224)	236	348	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
46	-	-	-	-	46	-	46	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
412	98	96	1	1	314	(224)	190	348	
100,241	326	182	85	59	99,915	21,978	11,763	66,174	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
100,926	320	175	86	59	100,606	22,310	11,758	66,538	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
103,329	325	179	89	57	103,004	22,787	11,885	68,332	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
382	-	-	-	-	382	338	44	-	יתרת חובות פגומים
913	-	-	-	-	913	51	-	862	יתרת ממוצעת של התחייבויות ^(א) מעל 90 יום
127,146	22,637	22,637	-	-	104,509	104,423	86	-	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
127,102	22,624	22,624	-	-	104,478	104,401	77	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
130,740	23,919	23,919	-	-	106,821	106,750	71	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
76,250	787	362	257	168	75,463	20,541	11,214	43,708	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
76,608	742	332	222	188	75,866	19,849	11,085	44,932	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
111,234	41,283	41,283	-	-	69,951	69,951	-	-	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,335	3	2	-	1	2,332	1,205	359	768	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
458	105	105	-	-	353	353	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,793	108	107	-	1	2,685	1,558	359	768	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סווג מחדש, לרבות בנין טיוב שבוצע בשנת 2019.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019									
עסקים קטנים וזעירים		עסקים בינוניים			עסקים גדולים				
בינוני ונדל"ן במיליוני ש"ח	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל
746	1,658	2,404	296	546	842	829	1,144	1,973	5,219
33	156	189	19	243	262	20	333	353	804
הכנסות ריבית מחיצוניים									
713	1,502	2,215	277	303	580	809	811	1,620	4,415
(69)	53	(16)	(28)	312	284	(153)	(10)	(163)	105
הכנסות ריבית מחיצוניים									
644	1,555	2,199	249	615	864	656	801	1,457	4,520
133	627	760	62	244	306	313	246	559	1,625
סך הכנסות ריבית, נטו									
13	73	86	1	3	4	-	2	2	92
מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי									
777	2,182	2,959	311	859	1,170	969	1,047	2,016	6,145
11	361	372	(25)	56	31	41	(14)	27	430
סך כל הכנסות									
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
285	1,296	1,581	91	411	502	198	298	496	2,579
-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
לחיצוניים									
285	1,296	1,581	91	411	502	199	298	497	2,580
481	525	1,006	245	392	637	729	763	1,492	3,135
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
171	189	360	89	140	229	252	284	536	1,125
310	336	646	156	252	408	477	479	956	2,010
רווח לפני מיסים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הפרשה למיסים על הרווח									
310	336	646	156	252	408	477	479	956	2,010
רווח לאחר מיסים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס									
310	336	646	156	252	408	477	479	956	2,010
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
310	336	646	156	252	408	477	479	956	2,010
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק									
19,485	42,778	62,263	9,251	19,201	28,452	23,965	40,524	64,489	155,204
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)									
19,485	42,778	62,263	9,251	19,201	28,452	23,965	40,524	64,489	155,204
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)									
19,620	43,124	62,744	9,445	19,257	28,702	24,003	40,804	64,807	156,253
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)									
20,270	42,457	62,727	9,850	19,728	29,578	25,545	41,622	67,167	159,472
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח									
232	530	762	14	245	259	354	345	699	1,720
9	63	72	-	-	-	12	5	17	89
יתרת חובות פגומים									
11,187	46,848	58,035	5,489	32,967	38,456	8,817	42,338	51,155	147,646
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום									
11,096	46,830	57,926	5,422	32,935	38,357	8,453	42,338	51,155	143,895
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א) מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)									
11,600	46,388	57,988	5,839	35,080	40,919	9,230	44,301	53,531	152,438
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
20,025	34,159	54,184	10,880	19,396	30,276	41,274	40,469	81,743	166,203
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}									
20,843	35,093	55,936	11,352	20,360	31,712	44,539	38,210	82,749	170,397
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)									
8,884	42,733	51,617	3,868	22,243	26,111	13,926	57,239	71,165	148,893
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}									
601	1,340	1,941	231	421	652	634	667	1,301	3,894
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
43	215	258	18	194	212	22	134	156	626
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אחר									
644	1,555	2,199	249	615	864	656	801	1,457	4,520
סך הכל הכנסות ריבית, נטו									

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 ^(א)									
עסקים קטנים וזעירים			עסקים בינוניים			עסקים גדולים			
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח									
713	1,753	2,466	289	534	823	751	1,077	1,828	5,117
20	122	142	10	153	163	13	308	321	626
693	1,631	2,324	279	381	660	738	769	1,507	4,491
(79)	(22)	(101)	(52)	186	134	(160)	(20)	(180)	(147)
614	1,609	2,223	227	567	794	578	749	1,327	4,344
133	724	857	57	281	338	304	319	623	1,818
10	138	148	1	42	43	-	71	71	262
747	2,333	3,080	284	848	1,132	882	1,068	1,950	6,162
(6)	294	288	(101)	(73)	(174)	(16)	38	22	136
267	1,369	1,636	86	449	535	117	371	488	2,659
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
267	1,369	1,636	86	449	535	117	371	488	2,659
486	670	1,156	299	472	771	781	659	1,440	3,367
168	232	400	104	166	270	267	232	499	1,169
318	438	756	195	306	501	514	427	941	2,198
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
318	438	756	195	306	501	514	427	941	2,198
-	3	3	-	2	2	-	3	3	8
318	435	753	195	304	499	514	424	938	2,190
18,564	44,436	63,000	8,416	17,700	26,116	21,200	37,712	58,912	148,028
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18,669	44,785	63,454	8,461	17,869	26,330	21,183	37,615	58,798	148,582
19,374	44,047	63,421	8,833	18,637	27,470	23,091	40,413	63,504	154,395
245	526	771	6	110	116	302	615	917	1,804
25	56	81	-	-	-	-	2	2	83
10,256	49,276	59,532	5,066	31,587	36,653	8,423	42,443	50,866	147,051
9,988	46,409	56,397	5,001	30,318	35,319	8,387	39,407	47,794	139,510
10,455	46,959	57,414	5,308	33,919	39,227	9,127	41,243	50,370	147,011
19,466	34,499	53,965	10,134	18,467	28,601	42,740	35,309	78,049	160,615
18,882	36,459	55,341	10,270	18,963	29,233	39,822	39,637	79,459	164,033
7,625	42,906	50,531	3,275	22,667	25,942	11,915	62,081	73,996	150,469
582	1,425	2,007	216	416	632	559	643	1,202	3,841
32	184	216	11	151	162	19	106	125	503
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
614	1,609	2,223	227	567	794	578	749	1,327	4,344

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סווג מחדש, לרבות בגין טיוב שבוצע בשנת 2019.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר במיליוני ש"ח
1,449	3	1	1,410	35
517	-	-	514	3
932	3	1	896	32
(484)	41	(5)	(457)	(63)
448	44	(4)	439	(31) ^(א)
1,541	88	331	725	397 ^(א)
1,989	132	327	1,164	366
(30)	(23)	-	(7)	-
269	91	18	(5)	165
4	1	4	(1)	-
273	92	22	(6)	165
1,746	63	305	1,177	201
661	12	114	463	72
1,085	51	191	714	129
(15)	-	(15)	-	-
1,070	51	176	714	129
-	-	-	-	-
1,070	51	176	714	129
163,553	279	1,941	143,785	17,548
625	-	625	-	-
40,126	622	53	25,630	13,821
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
25,422	-	2,624	16,930	5,868
26,200	-	2,859	14,814	8,527
51,368	51,368	-	-	-
-	-	-	38	208
-	-	-	30	24
-	-	-	1,450	(134)
-	-	-	-	38
-	-	-	(614)	-
-	-	-	904	136
-	-	-	172	-
-	-	-	97	-
-	-	-	(9)	230
-	-	-	1,164	366

- (א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 (ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 (ד) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.
 (ה) הכנסות ריבית נטו מפעילות למסחר בביאור 2 אינן כוללות יתרות בינמגזריות בסך 63 מיליון ש"ח.
 (ו) הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות למסחר בביאור 3 אינן כוללות עמלות והכנסות אחרות בסך 49 מיליון ש"ח ויתרות בינמגזריות בסך 69 מיליון ש"ח וכוללות הכנסות שאינן מריבית בגין פעילות חו"ל בסך 20 מיליון ש"ח.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ניהול פיננסי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 ^(א)				
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר במילוני ש"ח
1,080	5	1	1,035	39
487	9	-	476	2
הכנסות ריבית, נטו:				
593	(4)	1	559	37
מחיצוניים				
(86)	32	(4)	(21)	(93)
בימגזרי				
507	28	(3)	538	(56)
סך הכנסות ריבית, נטו				
713	61	377	140	135
סך הכנסות שאינן מריבית				
1,220	89	374	678	79
סך כל הכנסות				
21	-	-	21	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
275	78	22	2	173
לחיצוניים				
(15)	2	1	(18)	-
בימגזרי				
260	80	23	(16)	173
סך הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות				
939	9	351	673	(94)
רווח (הפסד) לפני מיסים				
315	(10)	134	223	(32)
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח				
624	19	217	450	(62)
רווח (הפסד) לאחר מיסים				
36	-	36	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס				
660	19	253	450	(62)
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
(3)	(3)	-	-	-
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
663	22	253	450	(62)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק				
161,283	455	1,937	141,040	17,851
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)				
758	-	758	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)				
35,396	-	42	21,789	13,565
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)				
-	-	-	-	-
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)				
-	-	-	-	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח				
23,386	53	2,410	15,659	5,264
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}				
25,685	-	2,675	12,936	10,074
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)				
43,110	43,110	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)				
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית, נטו:				
-	-	-	(158)	206
הפרשי שער, נטו ^(ד)				
-	-	-	197	(54)
הפרשי שער, מדד ^(ד)				
-	-	-	1,150	68
חשיפות ריבית, נטו ^(ד)				
-	-	-	-	(13)
חשיפות למניות, נטו ^(ד)				
-	-	-	(367)	-
מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי				
-	-	-	822	207
סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה				
-	-	-	(17)	-
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב				
-	-	-	(137)	-
שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד				
-	-	-	10	(128)
הכנסות אחרות שאינן מריבית				
-	-	-	678	79
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית				

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. מידע על הפעילות לפי אזורים גיאוגרפיים^(א)

31 בדצמבר 2019						
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	בריטניה	ארה"ב	ישראל
במיליוני ש"ח						
13,922	1,171	2	(2)	109	1,062	12,751
סך כל ההכנסות (הוצאות) ^(ב)						
3,522	179	28	(13)	(64)	228	3,343
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק						
469,134	29,858	26	-	6,058	23,774	439,276
סך כל הנכסים						
31 בדצמבר 2018						
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	בריטניה	ארה"ב	ישראל
במיליוני ש"ח						
13,761	1,479	(1)	74	331	1,075	12,282
סך כל ההכנסות (הוצאות) ^(ב)						
3,257	383	2	31	131	219	2,874
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק						
460,780	34,780	33	1,071	7,263	26,413	426,000 ^(ג)
סך כל הנכסים						
31 בדצמבר 2017						
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	בריטניה	ארה"ב	ישראל
במיליוני ש"ח						
13,388	1,257	7	54	235	961	12,131 ^(א)
סך כל ההכנסות ^(ב)						
3,172	223	18	17	44	144	2,949
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק						

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

(ג) סווג מחדש.

ביאור 229 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

א. כללי

מגזר פעילות על פי גישת הנהלה - מרכיב בתאגיד הבנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו. כמו כן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק ובהתאם להחלטת הנהלת הבנק והדירקטוריון.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

פעילות הבנק בארץ מנוהלת כדלקמן:

1. בנקאית - מתן שירותים בנקאיים ללקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים. קו העסקים כולל את מערך המשכנתאות ואת מערך הבנקאות הפרטית. פועל במבנה של ארבעה מערכים: עסקים קטנים, בנקאות פרטית, פרימיום וקמעונאות. השרות והמוצרים מותאמים לכל מגזרי הלקוחות באופן דיפרנציאלי, על פי אופי פעילותם הבנקאית, מאפייניהם וצרכיהם.

2. מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות בינוניות (Middle Market) ובעלי העניין של חברות אלו.

3. עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק, בפעילותן בארץ ובעולם.

4. נדל"ן - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.

5. שוקי הון - ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול נכסים והתייכויים וניהול השקעות נכסים פיננסיים.

6. אחר - פעילויות שאינן נזקפות לקווי העסקים האחרים.

תוצאות הפעילות נזקפות לקו העסקים שבו מתנהל חשבון הלקוח.

1. הכנסות ריבית נטו - קו העסקים מזוכה בריבית המתקבלת מהלוואות שהעמיד, בניכוי עלות גיוס המקורות (מחיר מעבר). כמו כן, קו העסקים מזוכה במחיר מעבר בגין פיקדונות שגייס בניכוי הריבית ששולמה ללקוחות.

2. הכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) - מיוחסות לקווי העסקים בהתאם לפעילות הלקוח.

3. הוצאות קווי העסקים - כוללות את ההוצאות הישירות של קווי העסקים, וכן מועמסות על קווי העסקים ואת הוצאות יחידות המטה הנותנות להם שירותים.

תוצאות פעילות קווי העסקים, הן בצד המאזני והן בצד הרווח והפסד, נבחנות באופן שוטף על ידי הדירקטוריון והנהלה. בחינת התוצאות מבוצעת אל מול יעדים הנקבעים במסגרת תכנית עבודה שנתית ומול נתוני תקופה מקבילה אשתקד. כמו כן, מבוצעת בחינה של מגוון מדדים נוספים הנוגעים לפעילות קווי העסקים.

ביאור 229 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	
במיליוני ש"ח												
												הכנסות ריבית, נטו:
8,841	1,047	81	1	522	821	888	972	4,509	2,311	1,271	927	הכנסות ריבית - מחיצוניים
-	(36)	12	3	192	(194)	(255)	305	(27)	(1,294)	43	1,224	הכנסות (הוצאות) ריבית - בינמגזרי
8,841	1,011	93	4	714	627	633	1,277	4,482	1,017	1,314	2,151	הכנסות ריבית, נטו
5,081	279	324	420	1,366	323	205	413	1,751	3	454	1,294	הכנסות שאינן מריבית
13,922	1,290	417	424	2,080	950	838	1,690	6,233	1,020	1,768	3,445	סך כל ההכנסות (הוצאות)
609	58	7	(13)	(37)	71	(124)	80	567	7	329	231	בנין הפסדי אשראי
7,908	825	204	1,059	371	133	350	721	4,245	278	1,097	2,870	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,405	407	206	(622)	1,746	746	612	889	1,421	735	342	344	רווח (הפסד) לפני מס
1,830	72	48	(141)	597	255	209	304	486	251	117	118	הוצאות (הכנסות) מס
3,522	297	141	(481)	1,151	491	403	585	935	484	225	226	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2019												
282,478	22,966	958	5,760	8,358	26,387	37,696	40,661	139,692	85,390	25,110	29,192	אשראי לציבור, נטו
373,644	22,364	-	10	74,326	6,940	20,632	53,313	196,059	-	39,125	156,934	פיקדונות הציבור
1,152,027	17,100	313,901	20,734	547,613	2,294	21,766	24,183	204,436	-	18,175	186,261	נכסים בניהול

ביאור 229 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018												
חברות בנות כח"ל	חברות בנות בארץ	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית										
סך הכל	אחר	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
8,890	1,115	390	6	(23) ^(א)	748	827	1,039	4,788	2,441	1,335	1,012	הכנסות (הוצאות) ריבית - מחיצוניים
-	(36)	(4)	(2)	844 ^(א)	(207)	(242)	123	(476)	(1,529)	10	1,043	הכנסות (הוצאות) ריבית - בינמגזרי
8,890	1,079	386	4	821	541	585	1,162	4,312	912	1,345	2,055	הכנסות ריבית, נטו
4,871	300	1,180	147	485 ^(א)	315	217	408	1,819	10 ^(א)	487	1,322	הכנסות שאינן מריבית
13,761	1,379	1,566	151	1,306	856	802	1,570	6,131	922	1,832	3,377	סך כל ההכנסות
519	92	113	(8)	23	(172)	(70)	28	513	30	270	213	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,337	893	896	958	363	132	276	713	4,106	274	1,099	2,733	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,905	394	557	(799)	920	896	596	829	1,512	618	463	431	רווח (הפסד) לפני מס
1,619	91	158	(254)	315	306	204	283	516	211	158	147	הוצאות (הכנסות) מס ^(א)
3,257	284	383	(545)	611	590	392	546	996	407	305	284	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2018												
272,602	25,421	560 ^(א)	5,946 ^(ב)	6,901	24,384 ^(א)	33,532	38,262 ^(א)	137,596	81,524	26,478	29,594	אשראי לציבור, נטו
364,714	25,908	- ^(ב)	274	66,033 ^(א)	6,597	19,592	49,671	196,639	-	38,046	158,593	פיקדונות הציבור
972,855	17,625	285,016	21,085	421,022	1,008	19,122	22,137	185,840	-	18,354	167,486	נכסים בניהול

(א) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך 8,042 מיליון ש"ח.
 (ב) לא כולל יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה בסך 71 מיליון ש"ח.
 (ג) סווג מחדש.

ביאור 229 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ^(א)												
חברות בנות בחול		חברות בנות בארץ		בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות עסקים קטנים								
סך הכל	אחר	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	פרימיום	קמעונאות	סך הכל	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
8,046	993	283	3	(175)	610	854	1,042	4,436	2,060	1,336	1,040	הכנסות (הוצאות) ריבית - מחיצוניים
-	(23)	(2)	(4)	843	(149)	(273)	(29)	(363)	(1,217)	(29)	883	הכנסות (הוצאות) ריבית - בינמזרי
8,046	970	281	(1)	668	461	581	1,013	4,073	843	1,307	1,923	הכנסות ריבית, נטו
5,342	291	1,113	357	865	324	224	398	1,770	15	477	1,278	הכנסות שאינן מריבית
13,388	1,261	1,394	356	1,533	785	805	1,411	5,843	858	1,784	3,201	סך כל ההכנסות
172	54	77	(27)	(24)	(316)	(72)	26	454	13	273	168	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,415	835	953	921	348	130	275	711	4,242	290	1,037	2,915	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,801	372	364	(538)	1,209	971	602	674	1,147	555	474	118	רווח (הפסד) לפני מס
1,692	153	89	(37)	299	340	211	236	401	194	166	41	הוצאות (הכנסות) מס
3,172	219	335	(501)	913	631	391	438	746	361	308	77	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2017												
268,764	23,204	8,773	5,712	5,249	20,684	33,152	35,712	136,278	78,626	27,438	30,214	אשראי לציבור, נטו
362,854	25,300	65	93	76,441	6,425	21,614	43,484	189,432	-	35,369	154,063	פיקדונות הציבור
974,430	19,282	260,155	22,448	432,806	1,293	21,228	24,432	192,786	-	19,750	173,036	נכסים בניהול

(א) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	דיוור	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
3,816	3	3,813	634	479	2,700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
609	(1)	610	134	22	454	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,449)	-	(1,449)	(417)	(29)	(1,003)	מחיקות חשבונאיות
782	-	782	307	-	475	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(667)	-	(667)	(110)	(29)	(528)	מחיקות חשבונאיות נטו
(16)	-	(16)	-	-	(16)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(26)	-	(26)	(1)	(5)	(20)	מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
3,716	2	3,714	657	467	2,590	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
386	-	386	20	-	366	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר ^(ד)	דיוור	מסחרי ^(ג)	
במיליוני ש"ח						
3,700	3	3,697	741	450	2,506	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
21	-	21	-	-	21	שינויים שנזקפו להון ^(ב)
3,721	3	3,718	741	450	2,527	יתרה ליום 1 בינואר 2018
519	-	519	233	32	254	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,197)	-	(1,197)	(453)	(4)	(740)	מחיקות חשבונאיות
941	-	941	287	-	654	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(256)	-	(256)	(166)	(4)	(86)	מחיקות חשבונאיות נטו
16	-	16	(1)	1	16	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(184)	-	(184)	(173)	-	(11)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)
3,816	3	3,813	634	479	2,700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
461	-	461	20	-	441	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 בחברות בנות בחו"ל.
 (ג) למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).
 (ד) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,708	473	778	3,959	1	3,960	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(9) ^(ב)	(13)	192 ^(ב)	170	2	172	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(785) ^(ב)	(9)	(516) ^(ב)	(1,310)	-	(1,310)	מחיקות חשבונאיות
612 ^(ב)	-	286 ^(ב)	898	-	898	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(173)	(9)	(230)	(412)	-	(412)	מחיקות חשבונאיות נטו
(20)	(1)	1	(20)	-	(20)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,506	450	741	3,697	3	3,700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
448	-	36	484	-	484	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) סוג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א) ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2019					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
130,760	-	795	131,555	12,800	144,355
42,589	84,421	27,241	154,251	282	154,533
714 ^(א)	84,220	-	84,934	-	84,934
173,349	84,421	28,036	285,806	13,082	298,888
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,721	-	176	1,897	2	1,899
503	467	461	1,431	-	1,431
- ^(ה)	466 ^(ב)	-	466	-	466
2,224	467	637	3,328	2	3,330
372	-	167	539	-	539
31 בדצמבר 2018					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
121,621 ^(א)	31	901	122,553	13,662 ^(א)	136,215
46,070 ^(א)	80,860	34,681 ^(א)	161,611	673	162,284
913 ^(א)	80,432	-	81,345	-	81,345
(655)	-	(7,555)	(8,210)	(35)	(8,245)
167,036 ^(א)	80,891	28,027	275,954	14,300	290,254
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,792 ^(א)	5	165 ^(א)	1,962	3	1,965
478 ^(א)	474	606 ^(א)	1,558	-	1,558
- ^(ה)	473 ^(ב)	-	473	-	473
(11)	-	(157)	(168)	-	(168)
2,259	479	614	3,352	3	3,355
459	4	150	613	-	613

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 299 מיליון ש"ח (2018 - 295 מיליון ש"ח).
 (ג) יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).
 (ה) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
 (ו) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2019						
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)				
כפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	כפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים	
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
48	8	23,782	79	102	23,601	בינוי ונדל"ן - בינוי ^(א)
28	13	27,097	300	94	26,703	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(א)
54	4	17,162	4	11	17,147	שרותים פיננסיים
150	64	74,614	1,116	1,155	72,343	מסחרי - אחר
280	89	142,655	1,499	1,362	139,794	סך הכל מסחרי
620	830	84,213	-	830 ^(א)	83,383	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
154	58	27,677	310	302	27,065	אנשים פרטיים - אחר
1,054	977	254,545	1,809	2,494	250,242	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,167	-	-	2,167	בנקים בישראל
-	-	11	-	-	11	ממשלת ישראל
1,054	977	256,723	1,809	2,494	252,420	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
17	3	11,962	362	77	11,523	בינוי ונדל"ן ^(א)
139	22	18,732	359	511	17,862	מסחרי - אחר
156	25	30,694	721	588	29,385	סך הכל מסחרי
-	-	567	1	-	566	אנשים פרטיים
156	25	31,261	722	588	29,951	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	10,171	-	-	10,171	בנקים בחו"ל
-	-	733	-	-	733	ממשלות בחו"ל
156	25	42,165	722	588	40,855	סך הכל פעילות בחו"ל
1,210	1,002	285,806	2,531	3,082	280,193	סך הכל ציבור
-	-	12,338	-	-	12,338	סך הכל בנקים
-	-	744	-	-	744	סך הכל ממשלות
1,210	1,002	298,888	2,531	3,082	293,275	סך הכל

ראה הערות [בעמוד 242](#).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2018					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
220	10	21,995	233	162	21,600
בינוי ונדל"ן - בינוי					
21	15	25,502	315	159	25,028
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
4	2	10,882	8	7	10,867
שרותים פיננסיים					
169	56	75,040	1,242	1,718	72,080
מסחרי - אחר					
414	83	133,419	1,798	2,046 ^(א)	129,575
סך הכל מסחרי					
694	862	80,417	-	862 ^(א)	79,555
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
183	51	34,921	382	576 ^(א)	33,963
אנשים פרטיים - אחר					
(10)	-	(8,210)	(45)	(323)	(7,842) ^(א)
בניכוי יתרות שסוגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)					
1,281	996 ^(א)	240,547	2,135	3,161	235,251
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	2,703	-	-	2,703
בנקים בישראל					
-	-	74	-	-	74
ממשלת ישראל					
-	-	(33)	-	-	(33) ^(א)
בניכוי יתרות שסוגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)					
1,281	996	243,291	2,135	3,161	237,995
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
4	-	11,788	109 ^(א)	12	11,667 ^(א)
בינוי ונדל"ן					
330	27	22,484	474 ^(א)	647	21,363 ^(א)
מסחרי - אחר					
334	27	34,272	583	659	33,030
סך הכל מסחרי					
3	-	1,135	33	15	1,087 ^(א)
אנשים פרטיים					
337	27	35,407	616	674	34,117
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	10,850	-	-	10,850 ^(א)
בנקים בחו"ל					
-	-	708	-	-	708
ממשלות בחו"ל					
-	-	(2)	-	-	(2) ^(א)
בניכוי יתרות שסוגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)					
337	27	46,963	616	674	45,673
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,618	1,023	275,954	2,751	3,835	269,368
סך הכל ציבור					
-	-	13,518	-	-	13,518
סך הכל בנקים^(א)					
-	-	782	-	-	782
סך הכל ממשלות					
1,618	1,023	290,254	2,751	3,835	283,668
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 242](#)

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 2.330.3](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 210 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 416 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 85 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 87 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) 2.7% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעור LTV העולים על 85%.
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 31 בדצמבר 2019, בסך של 977 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 147 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיור ו-830 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור, כאשר מתוכן סך של 218 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 164 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.
- (ט) למידע נוסף ראה [ביאור 136](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.
- (י) בניכוי יתרות בגין בנקים שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה.
- (יא) סווג מחדש.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל. חוב המוערך על בסיס פרטני מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 60 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים, יחזור שוב להיות מטופל כחוב לא מבצע. לגבי הלוואות לדיור, למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2018				
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	לא קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)	קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
426	233	164	14	69
בינוי ונדל"ן - בינוי				
1,176	315	194	27	121
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
422	8	5	1	3
שרותים פיננסיים				
3,234	1,242	369	311	873
מסחרי - אחר				
5,258	1,798	732	353	1,066
סך הכל מסחרי				
801	382	27	152	355
אנשים פרטיים - אחר				
(45)	(45)	(26)	(4)	(19)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ד)				
^(ו) 6,014	2,135	733	501	1,402
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
253	109	5	50	104
בינוי ונדל"ן				
844	474	277	56	197
מסחרי - אחר				
1,097	583	282	106	301
סך הכל מסחרי				
85	33	19	6	14
אנשים פרטיים				
1,182	616	301	112	315
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
7,196	2,751	1,034	613	1,717
סך הכל ציבור				
מזה:				
	2,217	697	550	1,520
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים				
	1,645	731	165	914
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים				

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
 (ד) למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).
 (ה) סווג מחדש.
 (ו) הוצג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018			2019		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
1	1	265	-	1	140
2	4	379	3	5	305
-	-	6	-	-	7
4	10	1,347	5	10	1,152
7	15	1,997	8	16	1,604
-	2	373	-	2	317
-	-	(38)	-	-	-
7	17	2,332	8	18	1,921
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
6	6	133	-	3	153
4	6	520	5	5	380
10	12	653	5	8	533
1	1	20	-	-	9
11	13	673	5	8	542
18	30 ^(ד)	3,005	13	26 ^(ד)	2,463

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 402 מיליון ש"ח (2018 - 294 מיליון ש"ח).

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
1	2	269
בינוי ונדל"ן - בינוי		
12	15	596
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
8	8	161
שרותים פיננסיים		
12	26	1,568
מסחרי - אחר		
33	51	2,594
סך הכל מסחרי		
1	4	305
אנשים פרטיים - אחר		
34	55	2,899
סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
5	5	253
בינוי ונדל"ן		
5	5	411
מסחרי - אחר		
10	10	664
סך הכל מסחרי		
1	1	28
אנשים פרטיים		
11	11	692
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
45	66 ^(ד)	3,591
סך הכל ציבור		

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 324 מיליון ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
2018				2019			
צובר שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)
סך הכל ^(ג)	לא בפיגור	סך הכל ^(ג)	לא בפיגור	סך הכל ^(ג)	לא בפיגור	סך הכל ^(ג)	לא בפיגור
במיליוני ש"ח							
<u>פעילות לווים בישראל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
201	5	-	196	48	15	1	32
בינוי ונדל"ן - בינוי							
233	21	1	211	202	139	-	63
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן							
1	-	-	1	3	1	-	2
שרותים פיננסיים							
612	47	2	563	356	122	8	226
מסחרי - אחר							
1,047	73	3	971	609	277	9	323
סך הכל מסחרי							
335	36	2	297	290	72	5	213
אנשים פרטיים - אחר							
(18)	-	-	(18)	-	-	-	-
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ד)							
1,364	109	5	1,250	899	349	14	536
סך הכל ציבור - פעילות בישראל							
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
46	-	-	46	5	-	-	5
בינוי ונדל"ן							
225	158	-	67	115	24	-	91
מסחרי - אחר							
271	158	-	113	120	24	-	96
סך הכל מסחרי							
10	4	-	6	-	-	-	-
אנשים פרטיים							
281	162	-	119	120	24	-	96
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל							
1,645	271	5	1,369	1,019	373	14	632
סך הכל ציבור							

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) למידע נוסף ראה [ביאור 136. דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

הערה: ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2019 בסך 0 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2018 - 1 מיליון ש"ח).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018			2019		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
47	47	400	40	41	344
בינוי ונדל"ן - בינוי					
33	33	161	26	26	89
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	2	24	2	2	22
שרותים פיננסיים					
248	253	1,762	230	234	1,690
מסחרי - אחר					
329	335	2,347	298	303	2,145
סך הכל מסחרי					
216	217	8,649	168	171	5,317
אנשים פרטיים - אחר					
(37)	(37)	(2,956)	-	-	-
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ב)					
^(א) 508	^(א) 515	^(א) 8,040	466	474	7,462
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
2	2	2	12	12	2
בינוי ונדל"ן					
57	57	6	-	-	-
מסחרי - אחר					
59	59	8	12	12	2
סך הכל מסחרי					
59	59	8	12	12	2
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
567	574	8,048	478	486	7,464
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

(ג) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
463	47	45
בינוי ונדל"ן - בינוי		
270	42	42
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
11	7	- ^(ב)
שרותים פיננסיים		
1,517	266	263
מסחרי - אחר		
2,261	362	350
סך הכל מסחרי		
8,347	177	176
אנשים פרטיים - אחר		
^(א) 10,608	^(א) 539	^(א) 526
סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
5	57	57
בינוי ונדל"ן		
18	182	182
מסחרי - אחר		
23	239	239
סך הכל מסחרי		
2	1	1
אנשים פרטיים		
25	240	240
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
10,633	779	766
סך הכל ציבור		

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
 (ג) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שכשלו^(ב)

31 בדצמבר					
2017		2018		2019	
יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
16	206	15	120	22	176
בינוי ונדל"ן - בינוי					
11	51	14	50	15	40
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
- ^(ה)	7	- ^(ה)	5	1	12
שרותים פיננסיים					
45	693	78	540	104	733
מסחרי - אחר					
72	957	107	715	142	961
סך הכל מסחרי					
37	2,968	49	2,503	58	1,888
אנשים פרטיים - אחר					
-	-	(9)	(1,248)	-	-
בניכוי יתרות שסוגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ד)					
^(ו) 109	^(ו) 3,925	^(ו) 147	^(ו) 1,970	200	2,849
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
-	-	1	2	- ^(ה)	1
בינוי ונדל"ן					
1	1	60	9	- ^(ה)	1
מסחרי - אחר					
1	1	61	11	-	2
סך הכל מסחרי					
-	-	1	2	-	-
אנשים פרטיים					
1	1	62	13	-	2
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל					
110	3,926	209	1,983	200	2,851
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

(ד) למידע נוסף ראה **ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018**.

(ה) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

(ו) סוג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

31 בדצמבר 2019					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	¹ מזה: ריבית משתנה	¹ מזה: בולט ובלון	סך הכל ¹		
במיליוני ש"ח					
2,270	35,258	1,771	54,809	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
303	19,730	659	29,601	מעל 60%	
-	9	-	11		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,573	54,997	2,430	84,421		סך הכל

31 בדצמבר 2018					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	¹ מזה: ריבית משתנה	¹ מזה: בולט ובלון	סך הכל ¹		
במיליוני ש"ח					
1,720	34,151	2,002	52,260	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
203	19,594	748	28,595	מעל 60%	
-	33	1	36		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,923	53,778	2,751	80,891		סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר. (ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2019				
סיכון אשראי חוץ מאזני (א)ו(ב)	אשראי (א)	מספר לווים (ג)	תקרת האשראי	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח	מ
במיליוני ש"ח			עד	
1,194	680	443,831	10	0
1,653	1,074	170,897	20	10
3,234	2,751	194,004	40	20
5,330	6,354	201,655	80	40
4,916	11,413	148,303	150	80
3,778	18,052	104,624	300	150
3,046	27,354	70,958	600	300
4,092	42,494	55,352	1,200	600
2,838	20,295	15,552	2,000	1,200
2,708	13,439	5,914	4,000	2,000
2,993	10,555	2,402	8,000	4,000
4,866	19,345	1,892	20,000	8,000
5,502	20,391	888	40,000	20,000
20,518	55,280	889	200,000	40,000
7,259	15,949	85	400,000	200,000
11,481	10,587	40	800,000	400,000
3,768	4,404	9	1,200,000	800,000
3,387	1,971	4	1,600,000	1,200,000
5,016	3,863	5	2,000,000	1,600,000
3,046	1,538	2	2,400,000	2,000,000
1,458	1,125	1	2,800,000	2,400,000
-	-	-	3,200,000	2,800,000
2,607	1,335	1	3,942,755	3,200,000
104,690	290,249	1,417,308		סך הכל

31 בדצמבר 2018				
סיכון אשראי חוץ מאזני (א)ו(ב)ו(ד)	אשראי (א)ו(ד)	מספר לווים (ג)ו(ד)	תקרת האשראי	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח	מ
במיליוני ש"ח			עד	
2,378	943	736,654	10	0
4,136	1,949	394,202	20	10
7,159	4,618	395,975	40	20
7,902	9,282	301,893	80	40
5,722	13,456	176,899	150	80
3,901	18,355	106,641	300	150
3,076	27,642	71,830	600	300
3,901	40,765	53,378	1,200	600
2,386	18,725	14,172	2,000	1,200
2,518	13,689	5,913	4,000	2,000
2,900	11,243	2,496	8,000	4,000
5,288	18,972	1,844	20,000	8,000
6,002	20,473	899	40,000	20,000
19,284	51,729	849	200,000	40,000
8,136	17,634	88	400,000	200,000
9,028	10,246	33	800,000	400,000
5,090	5,426	11	1,200,000	800,000
3,670	2,079	4	1,600,000	1,200,000
2,787	2,548	3	2,000,000	1,600,000
1,325	1,067	1	2,400,000	2,000,000
1,017	1,469	1	2,486,000	2,400,000
107,606	292,310	2,263,786		סך הכל

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- (א) לפני השפעת הפרשות להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים. באשראי מאזני בתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 4,443 מיליון ש"ח.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (ג) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (ד) כולל יתרת אשראי מאזני בסך 8,210 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 11,659 מיליון ש"ח בגין נכסים שסווגו כמוחזקים למכירה בגין 867,547 לווים.
- (ה) סווג מחדש.

הערות:

החל במדרגת אשראי של 8,000 אלפי ש"ח נערך המיון בשיטת איחוד ספציפי, לגבי יתר הלווים הוצג האשראי באיחוד שכבות. הגדרת "לווה" וכן הגדרת "חבות", לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני הינן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים".

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

31 בדצמבר			
2018		2019	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)
במיליוני ש"ח			
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה - עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
3	1,362	2	729
אשראי תעודות			
88	5,231	74	5,293
ערביות להבטחת אשראי			
12	18,667	18	21,248
ערביות לרוכשי דירות			
240	16,471	158	16,257
ערביות והתחייבויות אחרות ^(ב)			
^(א) 29	^(א) 26,050	13	14,837
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו			
25	12,431	25	12,456
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו			
63	24,291	81	28,655
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ¹			
17	16,372	15	16,723
התחייבויות להוצאת ערבויות			
-	2,748	-	2,921
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו			
-	4,045	-	4,778
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית			

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 207 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 225 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

- (א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
- (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת הבורסה והמעוף בסך 259 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2018 סך של 192 מיליון ש"ח).
- (ג) כולל יתרת חוזים בסך 11,659 מיליון ש"ח ויתרת הפרשה להפסדי אשראי בסך 16 מיליון ש"ח בגין נכסים המוחזקים למכירה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנמכר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר										
2018					2019					
יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר (הפסד)	סך הכל רווח	סיכון אשראי	מזה: אשראי	מזה: אשראי	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר (הפסד)	סך הכל רווח	סיכון אשראי	מזה: אשראי	מזה: אשראי	
הבנק נותן עבורו שירות	אשראי לציבור שנמכר	חוץ מאזני שנמכר	אשראי לציבור שנמכר	אשראי לציבור שנמכר	הבנק נותן עבורו שירות	אשראי לציבור שנמכר	חוץ מאזני ^(א) שנמכר	אשראי לציבור שנמכר	אשראי לציבור שנמכר	
במיליוני ש"ח										
1,089	-	149	190	503	1,500	15	62	35	900	סך הכל מסחרי
1,208	-	-	-	-	1,043	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
2,297	-	149	190	503	2,543	15	62	35	900	סך הכל סיכון אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנרכש

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018			2019		
מזה: סיכון אשראי	סיכון אשראי	אשראי לציבור שנרכש	מזה: סיכון אשראי	סיכון אשראי	אשראי לציבור שנרכש
אשראי לציבור שנמכר	חוץ מאזני שנרכש	בתקופה שנרכש	אשראי לציבור שנמכר	חוץ מאזני שנרכש	בתקופה שנרכש
במיליוני ש"ח					
-	-	3,670	-	-	9,419
-	-	-	-	-	-
-	-	305	-	-	70
-	-	3,975	-	-	9,489

(א) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 1. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2019					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ^(א)			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי	חוץ אשראי	סיכון אשראי	חוץ אשראי	סיכון אשראי	חוץ אשראי
מאזני ^(ב)	לציבור	מאזני ^(ב)	לציבור	מאזני ^(ב)	לציבור
במיליוני ש"ח					
1,602	2,611	3,878	7,996	2,692	3,764
-	-	190	2,940	190	2,927
-	-	-	1	-	1
1,602	2,611	4,068	10,937	2,882	6,692
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
אנשים פרטיים - אחר					
סך הכל סיכון אשראי לציבור					

31 בדצמבר 2018					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ^(א)			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי	חוץ אשראי	סיכון אשראי	חוץ אשראי	סיכון אשראי	חוץ אשראי
מאזני ^(ב)	לציבור	מאזני ^(ב)	לציבור	מאזני ^(ב)	לציבור
במיליוני ש"ח					
1,733	3,129	4,265	9,099	3,034	4,288
-	-	68	3,312	68	3,297
-	-	-	1	-	1
1,733	3,129	4,333	12,412	3,102	7,586
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
אנשים פרטיים - אחר					
סך הכל סיכון אשראי לציבור					

(א) לרבות אם התאגיד הבנקאי נותן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.
 (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2019						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
		במטבעות אחרים	באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
76,213	917	1,859	1,103	6,785	-	65,549
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
84,949	3,712	1,953	5,059	38,649	3,186	32,390
ניירות ערך						
1,470	-	30	59	1,220	-	161
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
282,478	424	5,096	3,775	31,513	43,731	197,939
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
744	-	-	20	713	-	11
אשראי לממשלה						
765	765	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
3,043	3,043	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
10,970	3,693	228	187	2,111	97	4,654
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
מוניטין						
8,486	259	20	3	757	4	7,443
נכסים אחרים						
469,134	12,829	9,186	10,206	81,748	47,018	308,147
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
373,644	1,368	5,220	9,531	99,241	13,878	244,406
פיקדונות הציבור						
6,176	-	67	444	3,385	-	2,280
פיקדונות מבנקים						
315	-	-	8	199	-	108
פיקדונות הממשלה						
476	11	30	59	264	-	112
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
19,958	-	-	-	-	14,337	5,621
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
11,528	3,637	301	185	1,698	285	5,422
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
21,163	350	115	19	496	13,093	7,090
התחייבויות אחרות						
433,260	5,366	5,733	10,246	105,283	41,593	265,039
סך כל ההתחייבויות						
35,874	7,463	3,453	(40)	(23,535)	5,425	43,108
הפרש^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	634	(4,150)	(1,159)	23,180	(3,009)	(15,496)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	(1)	972	(1,351)	-	380
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	8	133	(128)	-	(13)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
35,874	8,097	(690)	(94)	(1,834)	2,416	27,979
סך הכל כללי						
-	-	2	1,496	(1,531)	-	33
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	71	1,188	(113)	-	(1,146)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,328 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2018						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
		במטבעות אחרים	באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
80,113	65	⁽¹⁾ 2,265	⁽¹⁾ 2,153	⁽¹⁾ 7,871	-	67,759
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
74,571	3,558	1,877	2,523	30,894	2,832	32,887
ניירות ערך						
1,257	-	22	47	189	-	999
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
272,602	307	6,007	4,522	⁽¹⁾ 32,824	42,113	186,829
אשראי לציבור, נטו ⁽¹⁾						
782	-	-	33	675	53	21
אשראי לממשלה						
623	623	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,853	2,853	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
12,750	4,250	229	262	5,390	95	2,524
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
17	17	-	-	-	-	-
מוניטין						
6,642	691	32	3	758	4	5,154
נכסים אחרים						
8,570	344	1	2	89	(15)	8,149
נכסים מוחזקים למכירה ^(ה)						
460,780	12,708	10,433	9,545	78,690	45,082	304,322
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
364,714	403	⁽¹⁾ 5,887	⁽¹⁾ 10,811	101,874	16,696	229,043
פיקדונות הציבור						
5,210	-	604	452	2,334	-	1,820
פיקדונות מבנקים						
709	-	-	9	585	-	115
פיקדונות הממשלה						
541	11	23	43	154	-	310
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
17,798	-	-	-	-	13,758	4,040
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
12,089	4,223	204	133	4,316	222	2,991
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
14,780	757	144	19	551	9,970	3,339
התחייבויות אחרות						
8,778	13	1	-	101	11	8,652
התחייבויות מוחזקות למכירה ^(ה)						
424,619	5,407	6,863	11,467	109,915	40,657	250,310
סך כל ההתחייבויות						
36,161	7,301	3,570	(1,922)	(31,225)	4,425	54,012
הפרש^(ז)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	873	(4,351)	820	26,209	(4,233)	(19,318)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	7	388	1,809	-	(2,204)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	4	42	307	1,196	-	(1,549)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
36,161	8,178	(732)	(407)	(2,011)	192	30,941
סך הכל כלי						
-	-	7	517	2,886	-	(3,410)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	202	44	871	5,901	-	(7,018)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,352 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

(ה) למידע נוסף ראה ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

(ו) סווג מחדש.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון^(א)

31 בדצמבר 2019			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
מט"ל שנה עד שנתיים	מט"ל שלושה חודשים עד שנה ^(ב)	מט"ל חודש עד שלושה חודשים ^(ג)	מט"ל עד דרישה ועד חודש ^(ד)
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
34,052	49,105	24,022	115,916
נכסים ¹			
12,157	36,117	18,070	208,260
התחייבויות ²			
21,895	12,988	5,952	(92,344)
הפרש			
28,311	33,209	18,821	46,832
מזה: אשראי לציבור ¹			
7,402	25,431	16,592	199,828
מזה: פיקדונות הציבור ²			
(647)	(8,136)	(4,184)	(6,936)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)			
90	(132)	60	165
אופציות (במונחי נכס הבסיס)			
21,338	4,720	1,828	(99,115)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים			
מטבע חוץ^(א)			
18,434	20,564	9,007	22,456
נכסים ¹			
1,770	20,191	15,791	85,662
התחייבויות ²			
16,664	373	(6,784)	(65,206)
הפרש			
6,934	8,362	3,802	9,902
מזה: אשראי לציבור ¹			
1,292	17,811	13,750	80,449
מזה: פיקדונות הציבור ²			
16,698	(2,312)	(7,905)	(58,387)
מזה: הפרש בדולר			
4,254	2,786	(304)	(9,944)
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ			
647	8,136	4,184	6,936
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)			
(90)	132	(60)	(165)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)			
17,221	8,641	(2,660)	(56,435)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים			
סך הכל			
52,486	69,669	33,029	138,372
נכסים ¹			
13,927	56,308	33,861	293,922
התחייבויות ²			
38,559	13,361	(832)	(155,550)
הפרש ^(ה)			
35,245	41,571	22,623	56,734
מזה: אשראי לציבור ¹			
8,694	43,242	30,342	280,277
מזה: פיקדונות הציבור ²			

- (א) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) נכסים ללא תקופת פירעון וכולל נכסים בסך 864 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- (ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה **בביאור 31**, לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (ה) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (ו) אשראי בתנאי חח"ד, שסווג בהתאם לתקופת המסגרת, הינו בסך 8.3 מיליארד ש"ח. אשראי בחריגה בסך 1.0 מיליארד ש"ח, סווג ללא מועד פירעון.
- (ז) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.

הערה: סך הכל התחייבויות ממוריאליות שכנגדן ניתן אשראי לטווח קצר בבנק הינו 5.7 מיליארד ש"ח.

יתרה מאזנית ⁽⁷⁾									
שיעור תשואה חוזי ^(ה)	סך הכל	ללא תקופת פירעון ^(ב)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
באחוזים									
3.09	355,809	2,713	394,333	15,840	44,093	49,237	15,698	19,923	26,447
1.41	307,176	1,098	310,060	5,775	6,040	8,354	5,253	3,908	6,126
	48,633	1,615	84,273	10,065	38,053	40,883	10,445	16,015	20,321
3.33	241,668	1,133	279,454	12,362	41,148	43,087	14,348	17,862	23,474
1.02	258,321	-	259,041	-	675	2,088	1,214	1,133	4,678
	(17,807)	-	(17,352)	-	62	932	(11)	632	936
	185	-	184	-	-	-	-	-	1
	31,011	1,615	67,105	10,065	38,115	41,815	10,434	16,647	21,258
3.19	104,189	2,194	112,229	3,797	5,390	13,172	4,326	6,503	8,580
1.64	124,355	28	125,695	48	61	376	240	613	943
	(20,166)	2,166	(13,466)	3,749	5,329	12,796	4,086	5,890	7,637
3.83	40,386	2,193	40,786	330	357	2,592	1,958	2,950	3,599
1.68	113,955	-	114,212	-	-	-	5	330	575
	(22,763)	2,159	(16,728)	3,407	4,911	11,504	3,683	4,705	6,968
	6,078	268	9,004	1,069	1,098	3,623	1,758	2,390	2,274
	17,807	-	17,352	-	(62)	(932)	11	(632)	(936)
	(1,167)	-	(184)	-	-	-	-	-	(1)
	(3,526)	2,166	3,702	3,749	5,267	11,864	4,097	5,258	6,700
3.11	459,998	4,907	506,562	19,637	49,483	62,409	20,024	26,426	35,027
1.48	431,531	1,126	435,755	5,823	6,101	8,730	5,493	4,521	7,069
	28,467	3,781	70,807	13,814	43,382	53,679	14,531	21,905	27,958
3.40	282,054	3,326	320,240	12,692	41,505	45,679	16,306	20,812	27,073
1.22	372,276	-	373,253	-	675	2,088	1,219	1,463	5,253

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון^(א) (המשך)

31 בדצמבר 2018			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח
עד חודש	עד שלושה חודשים	עד שלושה חודשים ⁽¹⁾	עד דרישה ועד חודש ⁽²⁾
שנתיים	עד שנה ⁽¹⁾	עד שנה ⁽¹⁾	עד שנה ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
115,131	22,457	51,743	34,161
199,202	14,033	32,661	16,841
(84,071)	8,424	19,082	17,320
44,429	17,703	34,658	31,424
188,039	13,286	29,341	5,612
(18,540)	(709)	(5,800)	1,137
-	(1,452)	(2,651)	675
(102,611)	6,263	10,631	19,132
מטבע חוץ⁽³⁾:			
23,728 ⁽¹⁾	10,673	14,887	13,603
90,070 ⁽²⁾	18,619	21,064	1,760
(66,342)	(7,946)	(6,177)	11,843
9,638 ⁽¹⁾	4,952	8,653	6,663
85,283 ⁽²⁾	13,836	17,559	1,291
(59,382)	(10,094)	(6,497)	10,161
(13,146)	341	1,505	5,260
18,540	709	5,800	(1,137)
-	1,452	2,651	(675)
(47,802)	(5,785)	2,274	10,031
סך הכל			
138,859	33,130	66,630	47,764
289,272	32,652	53,725	18,601
(150,413) ⁽¹⁾	478	12,905	29,163
54,067	22,655	43,311	38,087
273,322	27,122	46,900	6,903

- (א) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 947 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- (ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה **בביאור 31**, לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (ה) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (ו) אשראי בתנאי חח"ד, שסווג בהתאם לתקופת המסגרת, הינו בסך 7.7 מיליארד ש"ח. אשראי בחריגה בסך 1.0 מיליארד ש"ח, סווג ללא מועד פירעון.
- (ז) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.
- (ח) כולל תזרים עתידי בגין יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך 8,765 מיליון ש"ח, מזה אשראי לציבור בסך 8,637 מיליון ש"ח.
- (ט) כולל תזרים עתידי בגין יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה בסך 8,765 מיליון ש"ח, מזה פיקדונות הציבור בסך 71 מיליון ש"ח.
- (י) סווג מחדש.

הערה: סך הכל התחייבויות ממוריאליות שכנגדן ניתן אשראי לטווח קצר בבנק הינו 4.9 מיליארד ש"ח.

יתרה מאזנית ⁽¹⁾									
שיעור תשואה חוזי ^(ה)	סך הכל	ללא תקופת פירעון ^(ב)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
באחוזים									
3.64	353,496	2,704	393,625	15,857	42,928	47,268	15,264	20,486	28,330
2.37	293,754	1,119	297,333	5,761	5,529	7,548	2,917	4,521	8,320
	59,742	1,585	96,292	10,096	37,399	39,720	12,347	15,965	20,010
4.07	236,962	1,316	280,780	12,720	41,172	41,848	14,229	18,993	23,604
1.17	245,892	-	246,724	-	463	2,061	909	3,340	3,673
	(23,235)	-	(23,634)	-	(20)	627	171	269	(769)
	(3,424)	-	(3,428)	-	-	-	-	-	-
	33,083	1,585	69,230	10,096	37,379	40,347	12,518	16,234	19,241
3.57	⁽¹⁾ 98,826	2,782	111,721	2,859	6,064	15,031	6,786	7,883	10,207
2.12	⁽¹⁾ 129,681	28	133,592	8	18	284	535	404	830
	(30,855)	2,754	(21,871)	2,851	6,046	14,747	6,251	7,479	9,377
4.38	⁽¹⁾ 43,375	2,772	44,107	740	683	2,485	2,818	2,587	4,888
2.50	⁽¹⁾ 118,490	-	119,003	1	6	2	346	172	507
	(30,594)	2,734	(23,976)	2,251	5,744	13,478	5,029	6,470	8,864
	6,927	144	10,531	680	1,679	3,377	3,240	3,366	4,229
	23,235	-	23,634	-	20	(627)	(171)	(269)	769
	3,424	-	3,428	-	-	-	-	-	-
	(4,196)	2,754	5,191	2,851	6,066	14,120	6,080	7,210	10,146
3.63	452,322	5,486	⁽ⁿ⁾ 505,346	18,716	48,992	62,299	22,050	28,369	38,537
2.30	423,435	1,147	^(o) 430,925	5,769	5,547	7,832	3,452	4,925	9,150
	28,887	4,339	74,421	12,947	43,445	54,467	18,598	23,444	29,387
4.11	280,337	4,088	⁽ⁿ⁾ 324,887	13,460	41,855	44,333	17,047	21,580	28,492
1.60	364,382	-	^(o) 365,727	1	469	2,063	1,255	3,512	4,180

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. כללי

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים על פי הנחיות המפקח על הבנקים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן במקרים אלה נאמד על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומן העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה ביום הדיווח. אומדן של השווי ההוגן מחושב באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון שהוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. בהנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים עשויים להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הקבוצה כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. עיקרי השיטות וההנחות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

נכסים פיננסיים:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי מיינה למספר קטגוריות בהתאם למגזר הפעילות וכן לדרוג האשראי של הלווים. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית) לפי בסיסי ההצמדה השונים. תקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את רמת הסיכון והמרווח הממוצע הגלומים באשראי באותה קטגוריה ואת תקופת האשראי.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש, הוערך בהתאם לערך במאזן.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ריבית אלה משקפים את שיעורי הריבית הגבוהים ביותר המשמשים את הקבוצה בעסקאות במועד הדיווח באותו מגזר.

שווי הוגן של יתרות עו"ש שסווגו כחובות פגומים חושב בהתאם לאומדן המח"מ שלהם ולפי שיעורי הריבית המירביים הנהוגים בבנק.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.

פיקדונות בבנקים ואשראי לממשלות - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם בוצעו עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך סחירים לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם סחירים, מניית לפי עלות ואגרות חוב לפי מודל המביא בחשבון את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים והמביאים בחשבון גם את ההסתברות לכשל וערך השוק.

התחייבויות פיננסיות:

פיקדונות הציבור - יתרת הפיקדונות מיינה למספר קטגוריות בהתאם למגזרי הפעילות, בסיסי ההצמדה ותקופות ההפקדה. בכל קטגוריה חושב התזרים של התשלומים העתידיים (קרן וריבית). תשלומים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את שיעור הריבית הממוצע בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים מאותה קטגוריה לתקופה שנותרה עד לפירעון. חשבונות עובר ושכ (עו"ש) ופיקדונות ללא זמן פירעון-היתרה במאזן נחשבת כאומדן של השווי ההוגן.

פיקדונות מבנקים ופיקדונות ממשלות - השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי אומדן שיעורי הריבית שבהם הקבוצה עשויה לגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים - לפי שווי שוק או בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים, או יכולה להנפיק כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

נכסים והתחייבויות פיננסיים אחרים:

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

31 בדצמבר 2019					
	שווי הוגן			יתרה	
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	במאזן	
במיליוני ש"ח					
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בכנקים	76,192	1,251	8,104	66,837	76,213
ניירות ערך ^(ב)	85,406	2,772	31,831	50,803	84,949
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,470	-	-	1,470	1,470
אשראי לציבור, נטו	283,464	192,218	88,862	2,384	282,478
אשראי לממשלות	770	759	11	-	744
נכסים בגין מכשירים נגזרים	10,970	1,399	7,448	2,123	10,970
נכסים פיננסיים אחרים	2,008	1,961	-	47	2,009
סך כל הנכסים הפיננסיים	460,280	200,360	136,256	123,664	458,833 ^(ג)
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	372,353	98,136	270,780	3,437	373,644
פיקדונות מבנקים	6,160	183	5,977	-	6,176
פיקדונות מממשלות	323	87	236	-	315
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	476	-	-	476	476
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	20,869	828	-	20,041	19,958
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	11,528	295	9,110	2,123	11,528
התחייבויות פיננסיות אחרות	5,055	607	4,348	100	5,052
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	416,764	100,136	290,451	26,177	417,149 ^(ג)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	301	301	-	-	301
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)	20,470	20,284	186	-	20,470

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 12](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 129,657 מיליון ש"ח ובסך 216,697 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 333-333](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנהלים כנגדה.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2018				
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
80,028	1,776	10,186 ^(ה)	68,066 ^(ו)	80,113 ^(ה)
מזומנים ופיקדונות בכנקים				
74,554	3,900	29,934	40,720	74,571 ^(ב)
ניירות ערך ^(ב)				
1,257	-	-	1,257	1,257
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
271,132	182,432	86,037 ^(ה)	2,663	272,602 ^(ה)
אשראי לציבור, נטו				
808	793	15	-	782
אשראי לממשלות				
12,750	2,218	7,390	3,142	12,750
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
9,348	8,835	35	478	9,355
נכסים פיננסיים אחרים, לרבות יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה				
449,877	199,954	133,597	116,326 ^(ג)	451,430 ^(ג)
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
361,004	102,730	255,543	2,731 ^(ו)	364,714 ^(ו)
פיקדונות הציבור				
5,201	472	4,729	-	5,210
פיקדונות מבנקים				
719	90	629	-	709
פיקדונות מממשלות				
541	-	-	541	541
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
18,434	1,973	-	16,461	17,798
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים				
12,089	237	8,706	3,146	12,089
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
10,440	1,213	5,666	3,561	10,445
התחייבויות פיננסיות אחרות, לרבות יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה				
408,428	106,715	275,273	26,440 ^(ג)	411,506 ^(ג)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
363	363	-	-	363
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
15,867	15,694	173	-	15,867
כנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)				

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 12](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 116,216 מיליון ש"ח ובסך 220,199 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 333-133](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
 (ה) סווג מחדש.
 (ו) הוצג מחדש.

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2019			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך הכל שווי הוגן
מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	משמעותיים אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
30,470	2,662	-	33,132
אגרות חוב ממשלת ישראל			
12,258	5,863	-	18,121
אגרות חוב ממשלות זרות			
41	9,556	-	9,597
אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים			
-	6,293	1,455	7,748
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
108	32	-	140
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	3,530	-	3,530
אגרות חוב אחרות זרים			
42,877	27,936	1,455	72,268
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר:			
2,395	-	-	2,395
מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
2,715	-	-	2,715
אגרות חוב ממשלת ישראל			
213	-	-	213
אגרות חוב ממשלות זרות			
101	-	-	101
אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל			
-	201	-	201
אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים			
-	154	-	154
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
53	-	-	53
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	87	-	87
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
3,082	442	-	3,524
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	127	82	209
חוזי שקל - מדד			
6	3,675	767	4,448
חוזי ריבית			
-	1,741	538	2,279
חוזי מטבע - חוץ			
1,762	1,894	8	3,664
חוזי מניות			
29	11	4	44
חוזי סחורות ואחרים			
326	-	-	326
פעילות בשוק המעוף			
2,123	7,448	1,399	10,970
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
3,564	-	-	3,564
אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,470	-	-	1,470
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
47	-	-	47
אחר			
5,081	-	-	5,081
סך הכל אחרים			
55,558	35,826	2,854	94,238
סך כל הנכסים			

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2019			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
סך הכל שווי הוגן			
בתחילוני ש"ח			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
303	38	265	-
4,443	-	4,437	6
2,768	257	2,511	-
3,645	-	1,883	1,762
43	-	14	29
326	-	-	326
11,528	295	9,110	2,123
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
3,487	6	44	3,437
476	-	-	476
100	-	-	100
4,063	6	44	4,013
15,591	301	9,154	6,136

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2018			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
27,952	2,621	-	30,573
אגרות חוב ממשלת ישראל			
2,417	3,487	-	5,904
אגרות חוב ממשלות זרות			
43	9,664	-	9,707
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
-	6,612	2,821	9,433
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
81	161	-	242
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	3,517	-	3,517
אגרות חוב אחרות זרים			
30,493	26,062	2,821	59,376
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
מניות וקרנות זמינות למכירה:			
2,477	-	-	2,477
מניות וקרנות נאמנות			
ניירות ערך למסחר:			
5,677	-	-	5,677
אגרות חוב ממשלת ישראל			
52	-	-	52
אגרות חוב ממשלות זרות			
119	-	-	119
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
-	132	-	132
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
-	271	-	271
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
290	-	-	290
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	220	-	220
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
2	-	-	2
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
6,140	623	-	6,763
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	86	149	235
חוזי שקל - מדד			
509	2,833	142	3,484
חוזי ריבית			
-	3,264	971	4,235
חוזי מטבע - חוץ			
2,132	1,195	937	4,264
חוזי מניות			
50	12	19	81
חוזי סחורות ואחרים			
451	-	-	451
פעילות בשוק המעוף			
3,142	7,390	2,218	12,750
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,728	6	-	2,734
אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,257	-	-	1,257
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
478	-	-	478
אחר			
4,463	6	-	4,469
סך הכל אחרים			
46,715	34,081	5,039	85,835
סך כל הנכסים			

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2018			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
-	236	109	345
508	2,776	-	3,284
-	3,499	128	3,627
2,132	2,165	-	4,297
51	30	-	81
455	-	-	455
3,146	8,706	237	12,089
אחרים:			
2,608	13	3	2,624
541	-	-	541
1,145	-	-	1,145
4,294	13	3	4,310
7,440	8,719	240	16,399

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2019					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך הכל	סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	
מצוטטים	משמעותיים	משמעותיים	שווי הוגן		
בשוק פעיל (רמה 1)	אחרים (רמה 2)	(רמה 3)			
במיליוני ש"ח					
-	-	464	464	214	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	-	464	464	214	סך הכל
31 בדצמבר 2018					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך הכל	סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	
מצוטטים	משמעותיים	משמעותיים	שווי הוגן		
בשוק פעיל (רמה 1)	אחרים (רמה 2)	(רמה 3)			
במיליוני ש"ח					
-	-	464	464	228	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	-	464	464	228	סך הכל

ביאור 33ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	העברות מרמה 3 ^(ג)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
(4)	1,455	(1,012)	-	-	(234)	(315)	308	31	(144)	2,821	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(25)	82	(5)	18	-	-	-	-	-	(80)	149	חוזי שקל - מדד
618	767	-	-	-	(106)	-	-	-	731	142	חוזי ריבית
229	538	-	-	-	-	-	530	-	(963)	971	חוזי מטבע - חוץ
2	8	-	-	-	-	-	-	-	(929)	937	חוזי מניות
(2)	4	-	-	-	-	-	-	-	(15)	19	חוזי סחורות ואחרים
822	1,399	(5)	18	-	(106)	-	530	-	(1,256)	2,218	סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
818	2,854	(1,017)	18	-	(340)	(315)	838	31	(1,400)	5,039	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
12	38	(69)	35	-	-	-	-	-	(37)	109	חוזי שקל - מדד
-	257	-	-	-	-	-	-	-	129	128	חוזי מטבע - חוץ
12	295	(69)	35	-	-	-	-	-	92	237	סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3	6	-	-	-	-	-	-	-	3	3	סך כל אחרים
15	301	(69)	35	-	-	-	-	-	95	240	סך כל התחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים שטרם מומשו ונכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 33ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018											
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:									
הפסדים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	העברות מרמה 3 ^(א)	אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח הפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה		
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
	2,821	-	1,274	-	(458)	-	286	(27)	377	1,369	MBS/ABS
	(27)										
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
	149	(2)	29	-	-	-	-	-	(44)	166	חוזי שקל - מדד
	(22)										
	142	-	-	-	(158)	-	-	-	34	266	חוזי ריבית
	(109)										
	971	-	-	-	-	-	433	-	(78)	616	חוזי מטבע - חוץ
	290										
	937	-	-	-	-	-	-	-	874	63	חוזי מניות
	935										
	19	-	-	-	-	-	-	-	16	3	חוזי סחורות ואחרים
	19										
	2,218	(2)	29	-	(158)	-	433	-	802	1,114	סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	1,113										
	5,039	(2)	1,303	-	(616)	-	719	(27)	1,179	2,483	סך כל הנכסים
	1,086										
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
	109	(78)	57	-	-	-	-	-	(125)	255	חוזי שקל - מדד
	41										
	128	-	-	-	-	-	-	-	(56)	184	חוזי מטבע - חוץ
	(16)										
	237	(78)	57	-	-	-	-	-	(181)	439	סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	25										
	3	-	-	-	-	-	-	-	(44)	47	סך כל אחרים
	1										
	240	(78)	57	-	-	-	-	-	(225)	486	סך כל ההתחייבויות
	26										

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) הפסדים שטרם מומשו ונכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנוותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנוותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור T33 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

31 בדצמבר 2019				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽⁴⁾				
1,455	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל	bp 110-215 2%-3.8%	bp 163 2.90%
		שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
		שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
45	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
37	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
767	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
82	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
456	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
2	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
6	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות	(0.41)%-0.27%	(0.07)%
4	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
38	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
257	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
6	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות	(0.41)%-0.27%	(0.07)%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
464	השווי הוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית		בביטחון

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T33 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך) מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2018				
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
bp 163	bp 110-215	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	2,821
2.90%	2%-3.8%	הסתברות לכשל		
20%	20%	שיעור פירעון מוקדם		
30%	30%	שיעור הפסד		
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.46%	(0.17)%-1.09%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	130
2.54%	^(*) 1.14%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	19
2.54%	^(*) 1.14%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	142
0.46%	(0.17)%-1.09%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	57
2.54%	^(*) 1.14%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	914
2.54%	^(*) 1.14%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	934
(0.07)%	(0.41)%-0.27%	שערי מניות	היוון תזרימי מזומנים	^(א) 3
2.54%	^(*) 1.14%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	19
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.46%	(0.17)%-1.09%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	109
0.46%	(0.17)%-1.09%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	128
(0.07)%	(0.41)%-0.27%	שערי מניות	היוון תזרימי מזומנים	^(א) 3
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון				
השווי הוגן של הביטחון				464

(א) הוצג מחדש.
* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החוזי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החוזי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו

השליטה בבנק

בנק ללא גרעין שליטה

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

א. יתרות

31 בדצמבר 2019			
בעלי עניין ^{(א)(ח)}			
נושאי משרה ^(א)		מחזיקי מניות-אחרים ^(א)	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה ביותר ^(ד)	ליום 31 בדצמבר	הגבוהה ביותר ^(ד)	ליום 31 בדצמבר
במיליוני ש"ח			
נכסים:			
-	-	-	-
פיקדונות בבנקים			
-	-	-	-
ניירות ערך ^(ה)			
8	7	91	89
אשראי לציבור			
-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי			
8	7	91	89
אשראי לציבור, נטו			
-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות ^(ה)			
1	1	-	-
נכסים אחרים			
התחייבויות:			
40	31	59	50
פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
פיקדונות מבנקים			
-	-	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
-	-	1	-
התחייבויות אחרות			
3	3	32	2
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים^(א)			

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ב) בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור ותאגידים שאדם או שתאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- (ג) בהתאם לסעיף ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
- (ה) לפרטים ראה [ביאור 12 וביאור 15](#).
- (ו) ביום 31 בדצמבר 2019 החזקות בעלי עניין בהון הבנק הינם ב-169,413,874 ש"ח ערך נקוב ממניות הבנק (מזה נושאי משרה: 800,001 ש"ח ערך נקוב).
- (ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראת הדיווח לציבור.
- (ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף ד.80(7) בהוראות הדיווח לציבור.
- (י) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור (החל מיום 19 בדצמבר 2017 מהווה אלטשולר שחם בע"מ בעלת עניין בבנק ולמיטב ידיעת הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2019 מחזיקה באמצעות גופים בבעלותה ב-5.59% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה של הבנק. החל מיום 28 באוגוסט 2019, הפניקס אחזקות בע"מ ואקסלנס השקעות בע"מ מהוות בעלות עניין בבנק לאור החזקותיהן המשותפות ולמיטב ידיעת הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2019, ההחזקה המשותפת כוללת החזקות תאגידים שבשליטתן, הינה בשיעור 6.61% מהון המניות של הבנק).

צדדים קשורים ⁽ⁿ⁾									
המוחזקים על ידי הבנק					אחרים ^(a)				
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה									
חברות בנות שלא אוחדו		חברות כלולות ^(b)		חברות בנות שלא אוחדו		חברות כלולות ^(b)		אחרים ^(c)	
יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה
ליום 31	בדצמבר	ליום 31	בדצמבר	ליום 31	בדצמבר	ליום 31	בדצמבר	ליום 31	בדצמבר
ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
462	462	-	-	-	-	-	-	-	-
110	101	834	747	-	-	-	-	131	64
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
110	101	834	747	-	-	-	-	131	64
-	-	765	765	-	-	-	-	-	-
1	1	1	-	-	-	-	-	3	3
59	12	223	223	5	5	2	-	107	56
-	-	19	13	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	4	3	-	-	-	-	1	1
70	25	91	85	-	-	-	-	11	11

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות (המשך)

31 בדצמבר 2018			
בעלי עניין ^(טח)			
נושאי משרה ^(א)		מחזיקי מניות-אחרים ^(ב)	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31
בדצמבר	בדצמבר	ביותר ^(ד)	ביותר ^(ד)
במיליוני ש"ח			
נכסים:			
-	-	-	-
פיקדונות בבנקים			
-	-	-	-
ניירות ערך ^(ה)			
10	9	102	64
אשראי לציבור			
-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי			
10	9	102	64
אשראי לציבור, נטו			
-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות ^(ה)			
1	1	-	-
נכסים אחרים			
התחייבויות:			
33	33	54	25
פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
פיקדונות מבנקים			
-	-	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
-	-	1	1
התחייבויות אחרות			
9	7	32	32
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים^(ו)			

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף ד.80 (3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ב) בהתאם לסעיף ד.80 (4) בהוראות הדיווח לציבור ותאגידי שאדם או שתאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- (ג) בהתאם לסעיף ד.80 (8) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
- (ה) לפרטים ראה [ביאור 12 וביאור 15](#).
- (ו) ביום 31 בדצמבר 2018 החזקות בעלי עניין בהון הבנק הינם ב-80,347,017 ש"ח, ערך נקוב ממניות הבנק (מזה נושאי משרה: 1,673,644 ש"ח ערך נקוב).
- (ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
- (ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף ד.80 (7) בהוראות הדיווח לציבור.
- (י) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף ד.80 (2) בהוראות הדיווח לציבור (ביום 19 בדצמבר 2017, החלה אלטשולר שחם בע"מ להיות בעלת עניין בבנק ולמיטב ידיעת הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2018 מחזיקה באמצעות גופים בבעלותה ב-5.16% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה של הבנק).

צדדים קשורים ^(ח)									
המוחזקים על ידי הבנק									
אחרים ^(ג)									
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה									
חברות בנות שלא אוחדו					אחרים ^(ב)				
יתרה		יתרה		יתרה		יתרה		יתרה	
ליום 31		ליום 31		ליום 31		ליום 31		ליום 31	
הגבוהה		הגבוהה		הגבוהה		הגבוהה		הגבוהה	
בדצמבר		בדצמבר		בדצמבר		בדצמבר		בדצמבר	
ביותר ^(ד)		ביותר ^(ד)		ביותר ^(ד)		ביותר ^(ד)		ביותר ^(ד)	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
405	364	-	-	-	-	-	-	-	-
290	290	999	815	-	-	2	-	53	33
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
290	290	999	815	-	-	2	-	53	33
-	-	869	623	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
684	66	192	34	3	3	5	-	72	11
-	-	11	11	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	14	14	-	-	-	-	1	-
186	130	163	34	-	-	1	-	1	-

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)
ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
צדדים קשורים ^(א)			בעלי עניין ^(א)			
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)						
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(א)	חברות בנות (שלא אוחדו)	אחרים ^(ב)	נושאי משרה ^(א)	מחזיקי מניות אחרים ^(ח)		
במיליוני ש"ח						
1	21	-	1	-	3	הכנסות ריבית, נטו ^(ד)
2	3	-	(1)	-	-	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
1	2	-	1	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(52)	(14)	-	(11)	(79)	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות ^(ה)
(49)	10	-	(11)	(79)	(1)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
צדדים קשורים ^(א)			בעלי עניין ^(א)			
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)						
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(א)	חברות בנות (שלא אוחדו)	אחרים ^(ב)	נושאי משרה ^(א)	מחזיקי מניות אחרים ^(ח)		
במיליוני ש"ח						
9	20	-	1	-	3	הכנסות, ריבית נטו ^(ד)
2	3	-	(1)	-	-	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
1	3	-	1	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(48)	(45)	-	(3)	(57)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות ^(ה)
(37)	(22)	-	(3)	(57)	3	סך הכל

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ב) בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידי, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (ג) בהתאם לסעיף ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ד) פירוט [בסעיף ד](#) להלן.
 (ה) פירוט [בסעיף ג](#) להלן.
 (ו) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
 (ז) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף ד.80(7) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ח) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)
 ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
בעלי עניין ^(א)			צדדים קשורים ^(א)		
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)					
מחזיקי מניות אחרים ^(ח)	נושאי משרה ^(א)	אחרים ^(ב)	חברות בנות (שלא אוחדו)	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(ז)	אחרים ^(א)
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	20	7
-	-	-	-	3	1
-	-	-	-	3	1
-	(66)	(1)	-	(43)	(44)
-	(66)	(1)	-	(20)	(36)

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ב) בהתאם לסעיף 80ד(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (ג) בהתאם לסעיף 80ד(8) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ד) פירוט [בסעיף ד](#) להלן.
 (ה) פירוט [בסעיף ג](#) להלן.
 (ו) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80ד בהוראת הדיווח לציבור.
 (ז) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80ד(7) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ח) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף 80ד(2) בהוראות הדיווח לציבור.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017		2018		2019	
נושאי משרה					
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
23	52	20	44	20	65
17	8	13	8	12	8

בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו^(א)

דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו^(א)

(א) לא כולל הוצאות מס ש"ח.

(ב) מזה: הטבות עובד לזמן קצר 48 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 15 מיליון ש"ח.

(2018 - הטבות עובד לזמן קצר 44 מיליון ש"ח, 2017 - הטבות עובד לזמן קצר 45 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 7 מיליון ש"ח).

(ג) בשנת 2019 הוצאות בגין תשלומים מבוססי מניות הינן בסך 1.7 מיליון ש"ח (בשנת 2018 הוצאות בגין תשלומים מבוססי מניות נמוכים מ-1 מיליון ש"ח, 2017 - לא נזקפו הוצאות בגין תשלומים מבוססי מניות).

דירקטורים ונושאי משרה בבנק בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים. פרמיית הביטוח הכוללת הסתכמה בסך אלפי ש"ח (2018 - 4,657 אלפי ש"ח, 2017 - 5,157 אלפי ש"ח).

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017		2018		2019	
מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות כלולות
מאוחד		מאוחד		מאוחד	
במיליוני ש"ח					
(א) בגין נכסים					
20	28	20	34	21	27
(ב) בגין התחייבויות					
-	(1)	-	(1)	-	(1)
20	27	20	33	21	26

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאחדות שלו.

הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
8,695	9,626	10,069
הכנסות ריבית		
1,892	2,199	2,328
הוצאות ריבית		
6,803	7,427	7,741
הכנסות ריבית, נטו		
44	310	519
הוצאות בגין הפסדי אשראי		
6,759	7,117	7,222
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		
הכנסות שאינן מריבית		
817	399	^(א) 1,577
הכנסות מימון שאינן מריבית		
2,861	2,950	2,889
עמלות		
341	46	147
הכנסות אחרות		
4,019	3,395	4,613
סך כל ההכנסות שאינן מריבית		
הוצאות תפעוליות ואחרות		
3,677	3,612	3,748
משכורות והוצאות נלוות		
1,330	1,309	1,338
אחזקה ופחת בניינים וציוד		
1,673	1,673	1,848
הוצאות אחרות		
6,680	6,594	6,934
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		
4,098	3,918	4,901
רווח לפני מיסים		
1,454	1,371	^(א) 1,712
הפרשה למיסים על הרווח		
2,644	2,547	3,189
רווח לאחר מיסים		
528	710	^(א) 333
חלק הבנק ברווחים, נטו של חברות מוחזקות לאחר מס		
3,172	3,257	3,522
רווח נקי		

(א) לצורכי הצגה בלבד רווח ממכירת לאומי קארד מיון מחלק הבנק ברווחים, נטו של חברות מוחזקות לאחר מס להכנסות מימון שאינן מריבית והפרשה למיסים על הרווח. למידע נוסף ראה [ביאור 36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)
ב. מאזן הבנק

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני ש"ח		
נכסים		
^(א) 81,092	77,603	מזומנים ופיקדונות בבנקים
67,265	78,810	ניירות ערך
1,257	1,470	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
^(א) 253,263	261,607	אשראי לציבור
(3,006)	(3,053)	הפרשה להפסדי אשראי
250,257	258,554	אשראי לציבור, נטו
782	744	אשראי לממשלות
10,238	11,968	השקעות בחברות מוחזקות
2,558	2,805	בניינים וציוד
12,667	10,897	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,837	6,495	נכסים אחרים
1,470	-	נכסים מוחזקים למכירה ^(ב)
433,423	449,346	סך כל הנכסים
התחייבויות והון		
^(א) 342,614	355,203	פיקדונות הציבור
5,389	6,115	פיקדונות מבנקים
207	184	פיקדונות ממשלות
541	476	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
17,798	19,958	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
12,009	11,431	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
19,560	20,573	התחייבויות אחרות
398,118	413,940	סך כל ההתחייבויות
35,305	35,406	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
433,423	449,346	סך כל ההתחייבויות וההון

(א) סוג מחדש.

(ב) למידע נוסף ראה [ביאור 36. דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.](#)

ג. דוח על תזרימי המזומנים
ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
3,172	3,257	3,522
רווח נקי לשנה		
התאמות:		
(526)	(581)	(123)
חלק הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות בניכוי דיבידנד שהתקבל		
3,382	^(א) (1,351)	2,842
אחר, נטו (כולל הפרשות להפסדי אשראי ולירידת ערך של ניירות ערך)		
6,028	1,325	6,241
מזומנים נטו מפעילות שוטפת		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה		
(39)	^(א) (19)	(28)
רכישת מניות בחברות מוחזקות		
383	250	157
קופה מרכזית לתשלום פיצויים		
(11,046)	^(א) (8,716)	(18,874)
אחר		
(10,702)	(8,485)	(18,745)
מזומנים נטו לפעילות השקעה		
תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
-	2,114	3,152
תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(6,597)	(32)	(958)
פדיון אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		
(627)	(1,369)	(1,387)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות		
-	512	-
תמורה ממימוש השקעות בחברות מאוחדות ללא איבוד שליטה		
-	(700)	(700)
רכישה עצמית של מניות		
18,738	^(א) 2,083	13,405
אחר		
11,514	2,608	13,512
מזומנים נטו מפעילות מימון		
6,840	(4,552)	1,008
גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים		
70,454	76,691	72,539
יתרת מזומנים לתחילת השנה		
(603)	400	(682)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים		
76,691	72,539	72,865
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה		

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום		
2017	2018	2019
במיליוני ש"ח		
8,753	9,005	9,852
ריבית שהתקבלה		
(2,284)	(2,438)	(3,106)
ריבית ששולמה		
5	134	221
דיבידנדים שהתקבלו		
(1,651)	(845)	(2,181)
מיסים על הכנסה ששולמו		

(א) סווג מחדש.

ביאור 36 - אירועים לאחר תקופת הדיווח ונושאים שונים

א. לאומי קארד בע"מ

ביום 25 בפברואר 2019 הושלמה העסקה למכירת לאומי קארד בע"מ לחברת Warburg Pincus Financial Holdings (Israel LTD.). הבנק רשם רווח על מכירת המניות כאמור בסך של 314 מיליון ש"ח (לפני מס).

לפירוט נוסף לעניין מכירת לאומי קארד בע"מ ראה [ביאור 136. כדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.](#)

ב. בנק לאומי רומניה

ביום 10 ביולי 2019 הושלמה העסקה למכירת החזקות הבנק בלאומי רומניה ל-First Bank S.A שהינו בנק ברומניה בשליטת קרן ההשקעות JC Flowers. להשלמת העסקה אין השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

ג. מכירת חלק ממניות הבנק בשב"א

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק"), נדרש הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בחברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שב"א" או "החברה"), כך שעד יום 30 בינואר 2021 לא יעלה שיעור החזקות של הבנק בשב"א על 10% מההון המונפק של החברה.

הבנק פעל ליישום הוראות החוק, ובשנת 2018 מכר 10% ממניותיו בחברה לתאגיד מקבוצת ויזה העולמית. לאחר המכירה כאמור, עמד שיעור החזקות הנותר של הבנק בחברה על כ-30%.

בהמשך, ביום 29 במאי 2019, נערך על ידי הבנק, בנק הפועלים בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (ביחד: "המזיעים") מכרז לקבלת התחייבויות מוקדמות ממשקיעים מסוגים ("המכרז המוסדי") בנוגע למכירת מניות של המזיעים בשב"א בשיעורים שהוגדרו במכרז האמור מתוך החזקות המזיעים בשב"א. במסגרת המכרז המוסדי, הוגשו בקשות לרכישת 38,333,500 מניות שב"א, מתוכן החליטו המזיעים לקבל התחייבויות מוקדמות לרכישת 17,440,000 מניות שב"א, במחיר של 7.4 ש"ח למניה.

ביום 5 ביוני 2019 נערך מכרז ציבורי להצעת המכר של מניות המזיעים בשב"א, בשיעורים שהוגדרו במכרז האמור מתוך החזקות המזיעים בחברה. בהתאם לתוצאות המכרז הציבורי, מכרו המזיעים 17,440,000 מניות שב"א, המהוות כ-43.6% מהונה המונפק והנפרע של שב"א, במחיר של 7.4 ש"ח למניה. חלקו של הבנק בסך המניות שנמכרו כאמור על ידי המזיעים עומד על 8,360,000 מניות שב"א, המהוות כ-20% מהונה המונפק והנפרע של שב"א.

בעקבות תוצאות המכרז המוסדי ביטל נגיד בנק ישראל ביום 30 במאי 2019 את הרישיון שניתן לשב"א כ"חברת שירותים משותפת".

ביום 4 בספטמבר 2019 העביר הבנק לבנק מזרחי טפחות בע"מ ("בנק מזרחי") 520,000 מניות של החברה (שמקורן במניות שהועברו לידי הבנק על ידי בנק מזרחי בשנת 1979), בתמורה לסך של 1,233,860 ש"ח.

בעקבות המתואר לעיל, שיעור החזקות של הבנק בשב"א, נכון למועד זה, עומד על 10% מההון המונפק של החברה.

ביום 29 באוקטובר 2019 פרסמה שב"א דיווח מיידי לגבי פניה שהתקבלה אצלה מרשות התחרות בעניין הזיקות המשותפות של שב"א ומרכז סליקה בנקאי (מס"ב). בהתאם לדיווח האמור, בפניית רשות התחרות נטען כי למרות השינוי במבנה הבעלות בחברה שבוצע כחלק מיישום הוראות החוק, החברה ומס"ב ממשיכות לקיים ביניהן זיקות משמעותיות המהוות לכאורה הסדר כובל. עמדתה של שב"א בדיווח האמור היא, כי שיתוף הפעולה בין החברות אינו בגדר הסדר כובל ואינו עולה כדי הפרה כלשהי והיא בוחנת את פרטי הפנייה ומשמעותה ותגיב בהתאם.

ד. חלוקת דיבידנד ב-BLUSA

ביום 30 בינואר 2020 התקבלה החלטה על חלוקת דיבידנד בסך של 73 מיליון דולר. החלוקה בפועל עתידה להתבצע בתחילת חודש מרס 2020. חלקו היחסי של בנק לאומי מכח החזקותיו ב-BLUSA, הינו 61.8 מיליון דולר.

ה. שינויים ארגוניים ופרישות

החטיבה הבנקאית:

כחלק מיישום האסטרטגיה של הבנק לאור התמורות המהותיות שחלות בתחום הבנקאות והעצמת התחרות, לרבות בשל כניסתם של שחקנים חדשים לתחום ובכללם פינטקים וענקיות הטכנולוגיה, אישר דירקטוריון הבנק ביום 26 לפברואר 2020, את מינויו של רו"ח אורי יוניסי כחבר הנהלה שיפעל בכפיפות לראש החטיבה הבנקאית. רו"ח אורי יוניסי מכהן היום כסגן ראש החטיבה הקמעונאית בבנק מזרחי טפחות. מועד כניסתו לתוקף של המינוי טרם נקבע.

חטיבת הייעוץ המשפטי:

עו"ד עירית רוט, היועצת המשפטית הראשית וראש חטיבת הייעוץ המשפטי, הודיעה על רצונה לסיים את כהונתה בבנק. מועד סיום כהונתה טרם סוכם והוא יסוכם לאחר שימונה יועץ משפטי במקומה של גב' רוט.